

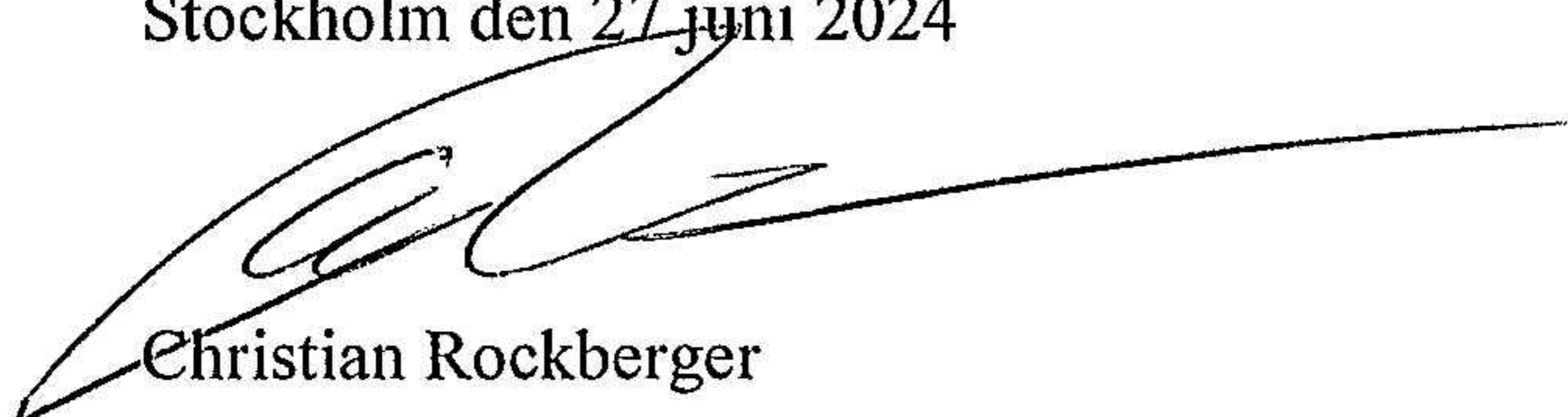
Årsredovisning
och
Koncernredovisning
för
Stockholm Vatten och Avfall AB
556969-3111
Räkenskapsåret
2023

Fastställelseintyg

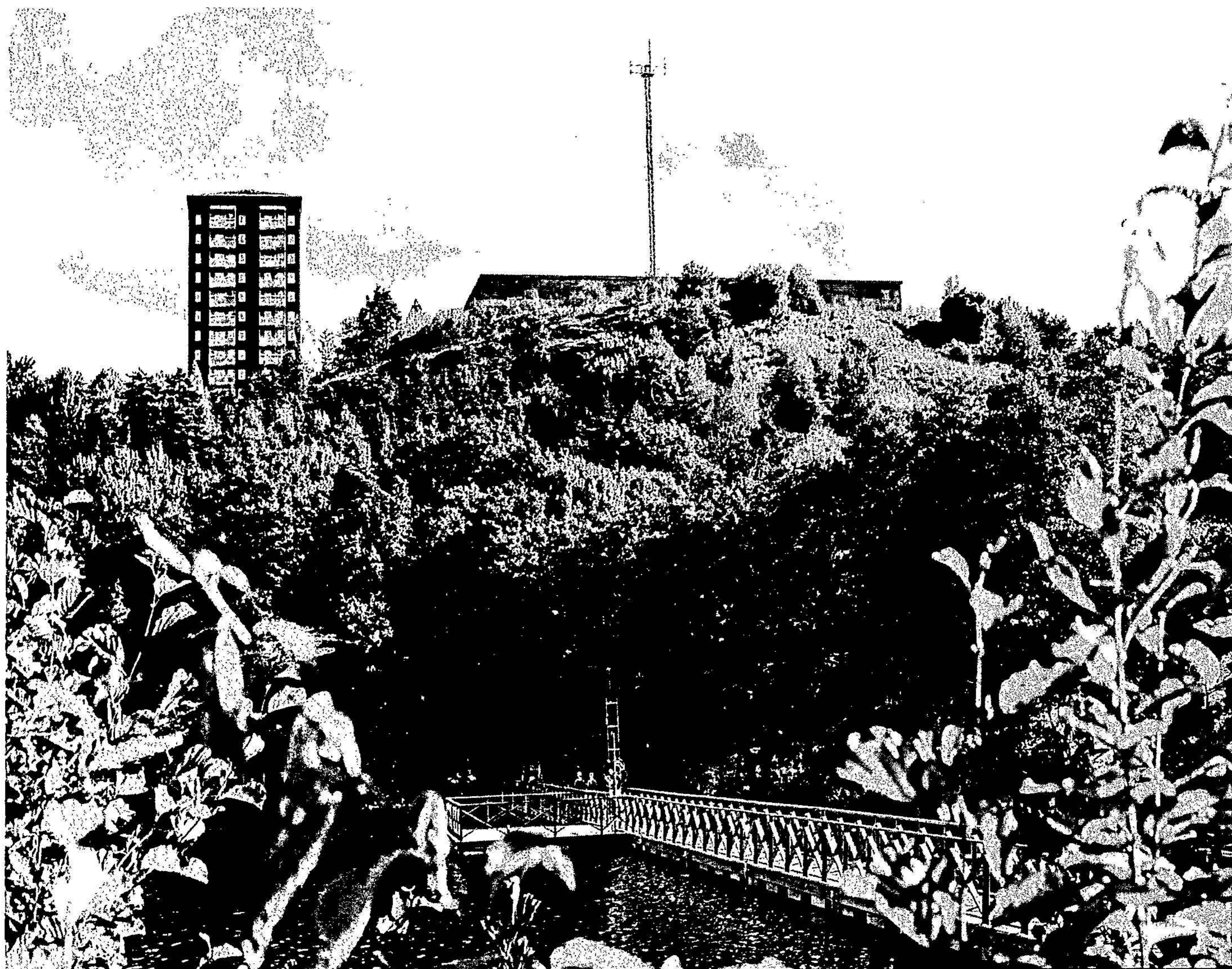
Undertecknad verkställande direktör i Stockholm Vatten och Avfall AB intygar att resultaträkningen och balansräkningen i årsredovisningen för moderbolaget samt koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen har fastställts på årsstämma den 19 juni 2024. Årsstämman beslutade att godkänna styrelsens förslag till resultatdisposition.

Jag intygar också att innehållet i årsredovisningen och revisionsberättelsen stämmer överens med originalen.

Stockholm den 27 juni 2024

Christian Rockberger

Stockholm Vatten och Avfall Årsredovisning och hållbarhetsredovisning 2023

Tillsammans för världens
mest hållbara stad

STOCKHOLM
VATTEN
OCH AVFALL

Innehållsförteckning

VD har ordet	3
Tillsammans för världens mest hållbara stad	4
Uppdrag och ägande	5
Styrning	7
Våra intressenter	8
Hållbarhetsredovisning.....	9
Agenda 2030	9
Våra viktigaste hållbarhetsområden.....	11
Rent Vatten.....	12
Cirkulär verksamhet.....	18
Minskad klimatpåverkan	24
Hållbart arbetsliv	29
Hållbara inköp.....	32
Systematiskt hållbarhetsarbete	35
Årsredovisning och koncernredovisning	37
Förvaltningsberättelse	37
Koncernens resultaträkning	46
Koncernens balansräkning.....	47
Koncernens rapport över förändringar i eget kapital	49
Koncernens kassaflödesanalys	50
Moderbolagets resultaträkning	51
Moderbolagets balansräkning	52
Moderbolagets rapport över förändringar i eget kapital	54
Moderbolagets kassaflödesanalys	55
Noter	56
Hållbarhetsindikatorer.....	77
GRI-index	86

Mo

VD har ordet

Nu lägger vi år 2023 till handlingarna. Ett år som påverkats starkt av de mycket omfattande utbyggnader och moderniseringar som vi på Stockholm Vatten och Avfall är mitt uppe i. Projekt Stockholms framtida avloppsrening (SFA), är i full gång, liksom vår stora satsning på framtidens vattenförsörjning och bygget av eftersorteringsanläggningen för avfall. Med dem lägger vi grunden för framtidens hållbara stad.

Med avfallsanläggningen Resursutvinning Stockholm, blir det möjligt för alla stockholmare att sortera sitt matavfall från hösten 2024. Är det inte möjligt att ha kärll för matavfall, sorteras det i en grön påse och separeras ut optiskt i anläggningen. Även plast och metall som av misstag hamnat i restavfallet sorteras ut. Sammantaget ger det enorma miljövinster.

Inom dricksvattensatsningen moderniseras och byggs reningen ut, vi bygger ut vattenledningsnätet och samtliga elva vattentorn moderniseras eller byggs om. Genom Stockholms stads största miljöprojekt SFA, kommer avloppsreningen möta framtidens hårdare miljökrav, samtidigt som kapaciteten ökar.

Året har även präglats av förberedelserna inför det kommunala ansvaret för insamling av förpackningar som träder i kraft 1 januari 2024. I Stockholm ligger det ansvaret på oss, och vi gör allt för att förändringen ska märkas så lite som möjligt för våra kunder. På sikt ska övertagandet innebära förbättringar, med ökad sortering och återvinning.

Vi tar vår roll som samhällsviktig verksamhet på allvar i en orolig värld. Det kräver både strategiskt och proaktivt arbete samt konkreta åtgärder och övning för att vara förberedd på såväl förutsägbara som mer oväntade händelser.

Under förra året inledde bolaget sin satsning på en bolagsövergripande ledarutbildning. Den börjar närma sig sitt mål, att samtliga chefer och ledare ska ha samma goda grund att stå på för ett gemensamt och gott ledarskap.

Dygnet runt, året om, ser vi till att våra 1,5 miljoner kunder har rent, gott dricksvatten i kranen. Vi renar avloppsvattnet, hämtar avfallet och ger möjlighet till återvinning och återbruk. Allt detta möjliggörs av våra engagerade och kompetenta medarbetare.

Vår verksamhet berör alla stockholmare varje dag, det är för dem vi finns till.

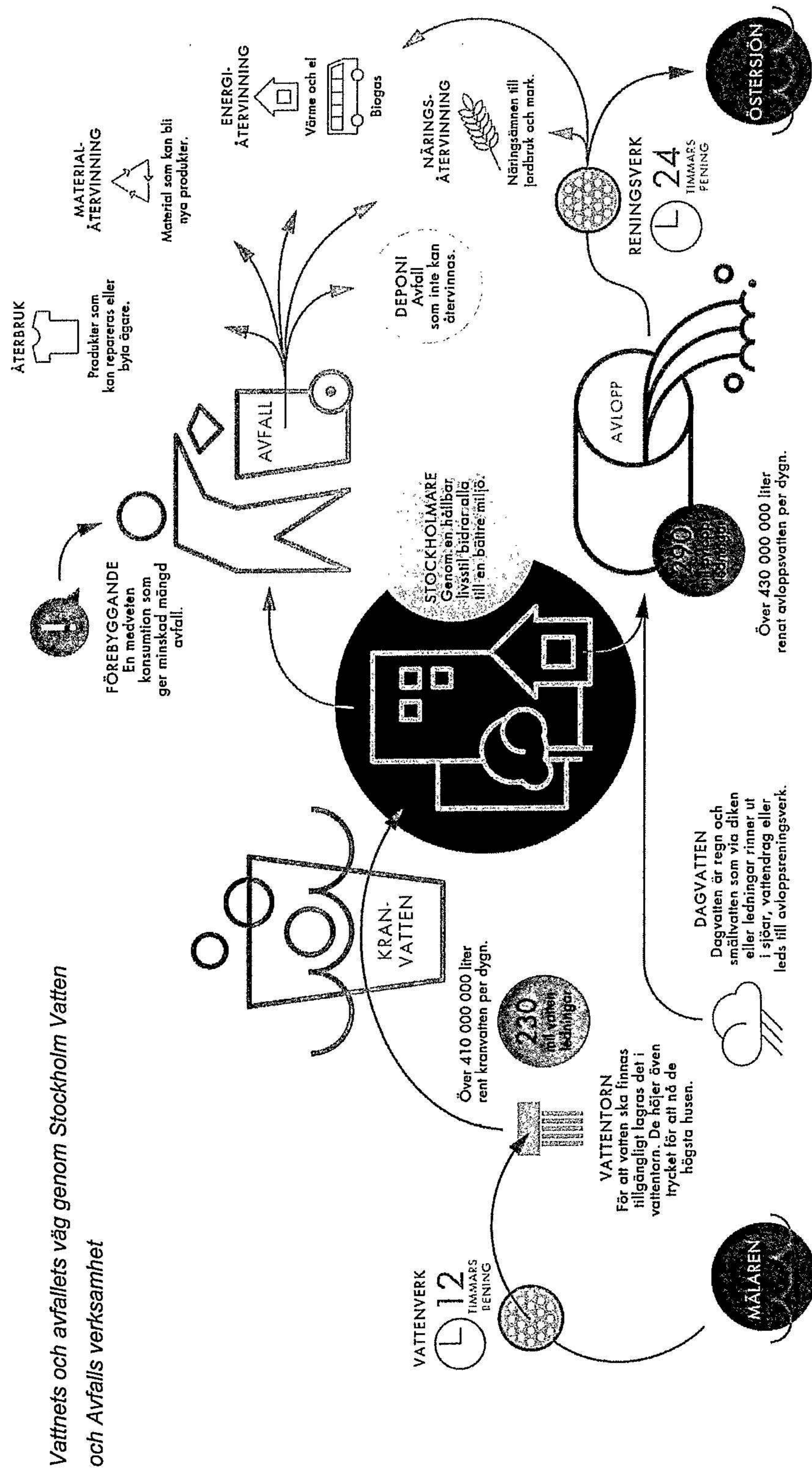
Det är en roll vi är stolta över!

*Christian Rockberger VD
Stockholm Vatten och Avfall*

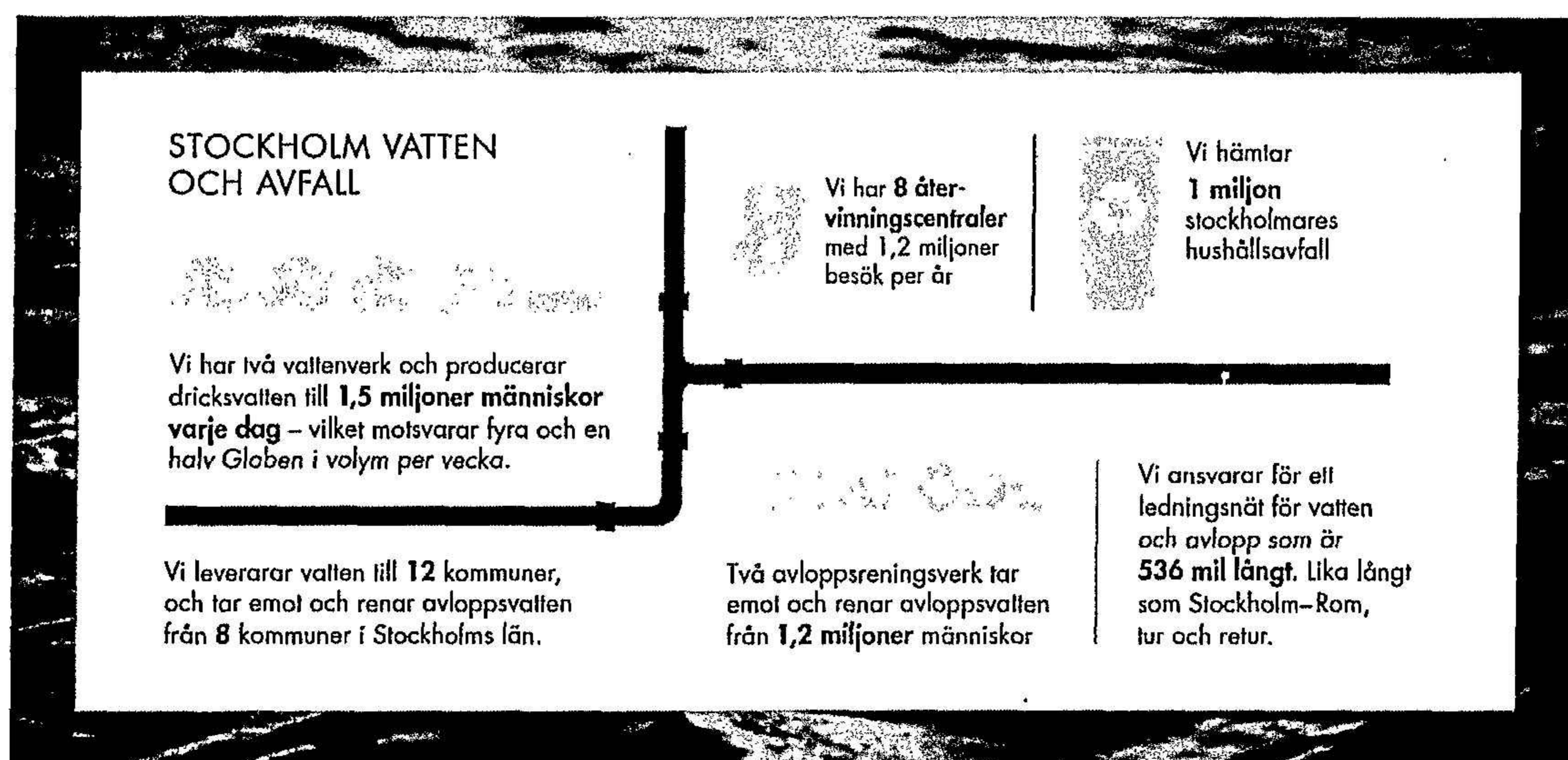

Tillsammans för världens mest hållbara stad

Så lyder Stockholm Vatten och Avfalls vision som genomsyrar vår verksamhet och våra mål. Vårt uppdrag är en hållbar samhällsutveckling – att förse stockholmarna med friskt, gott vatten, rena deras avloppsvatten, hantera dagvatten och ta hand om deras avfall med ett kretsloppsperspektiv. Vår egen verksamhet har naturligtvis också en påverkan på miljö och samhälle genom vår resursanvändning och våra utsläpp. Samtidigt återför vi resurser i form av biogas, och näringsriktigt slam och biogödsel till jordbruksmark och värmen i renat avloppsvatten bidrar till en hållbar fjärrvärme. Tillsammans med våra kunder, leverantörer och andra intressenter kan vi utveckla våra tjänster och skapa en mer hållbar utveckling såväl i vår egen verksamhet som i samhället.

Uppdrag och ägande

Stockholm Vatten och Avfall är en kommunal koncern som ägs av Stockholms Stadshus AB och består av moderbolaget Stockholm Vatten och Avfall AB samt dotterbolagen Stockholm Vatten AB och Stockholm Avfall AB. Det är i dotterbolagen verksamheten bedrivs. Stockholm Vatten och Avfall AB äger till 100 procent Stockholm Avfall AB och till 98 procent Stockholm Vatten AB. Resterande två procent ägs av Huddinge kommun. Samtliga bolag har sitt säte i Stockholms stad och huvudkontoret ligger i Ulvsunda.

Vårt ägardirektiv anger att vi ska leverera hälsosamt och gott dricksvatten, att vi ska ombesörja avloppshantering av god kvalitet och att vi ska medverka till en effektiv och hållbar avfallshantering och återvinning i staden. Vidare ska vi ha en tydlig miljöprofil och utveckla reningsprocesser och återföring av näringsämnen för att uppnå målet om resurseffektiva kretslopp. Vi ska ständigt verka för att förflytta avfallshanteringen uppåt enligt EU:s avfallshierarki (avfallstrappan). Att minska mängden avfall som uppkommer är en stor och viktig utmaning inom bolagets miljöarbete. Våra taxor ska sättas på en nivå som motsvarar och säkerställer en långsiktigt hållbar finansiering av verksamheten.

	Stockholm Vatten AB	Stockholm Avfall AB
Huvuduppdrag	Leverera dricksvatten, avleda och rena avloppsvatten (spill ¹ - och dagvatten ²) och samt skydda vattenmiljöer och restaurera sjöar.	Ansvara för hantering av avfall inom kommunens ansvar - restavfall, matavfall, grovavfall, farligt avfall och returpapper. Från och med 2024 även insamling av förpackningsmaterial.
Verksamhetsområde	Verksamhetsområdet omfattar anslutna privat- och företagskunder i Stockholm och Huddinge. Därtill säljs VA-tjänster till ett antal grannkommuner.	Privat- och företagskunder i Stockholms kommun.
Intäkter	Vatten- och avloppstaxor (VA-taxor). Intäkter från externa affärer så som VA-tjänster till grannkommuner.	Avfallstaxor. Intäkter utöver taxan utgörs materialintäkter och avgifter för företag vid avlämning av grovavfall.

¹ Spillvatten är vatten från toaletter, bad, disk och tvätt samt från ansluten kommersiell verksamhet och industrier.

² Dagvatten är regnvatten och smältvatten från tak och andra hårdgjorda ytor.

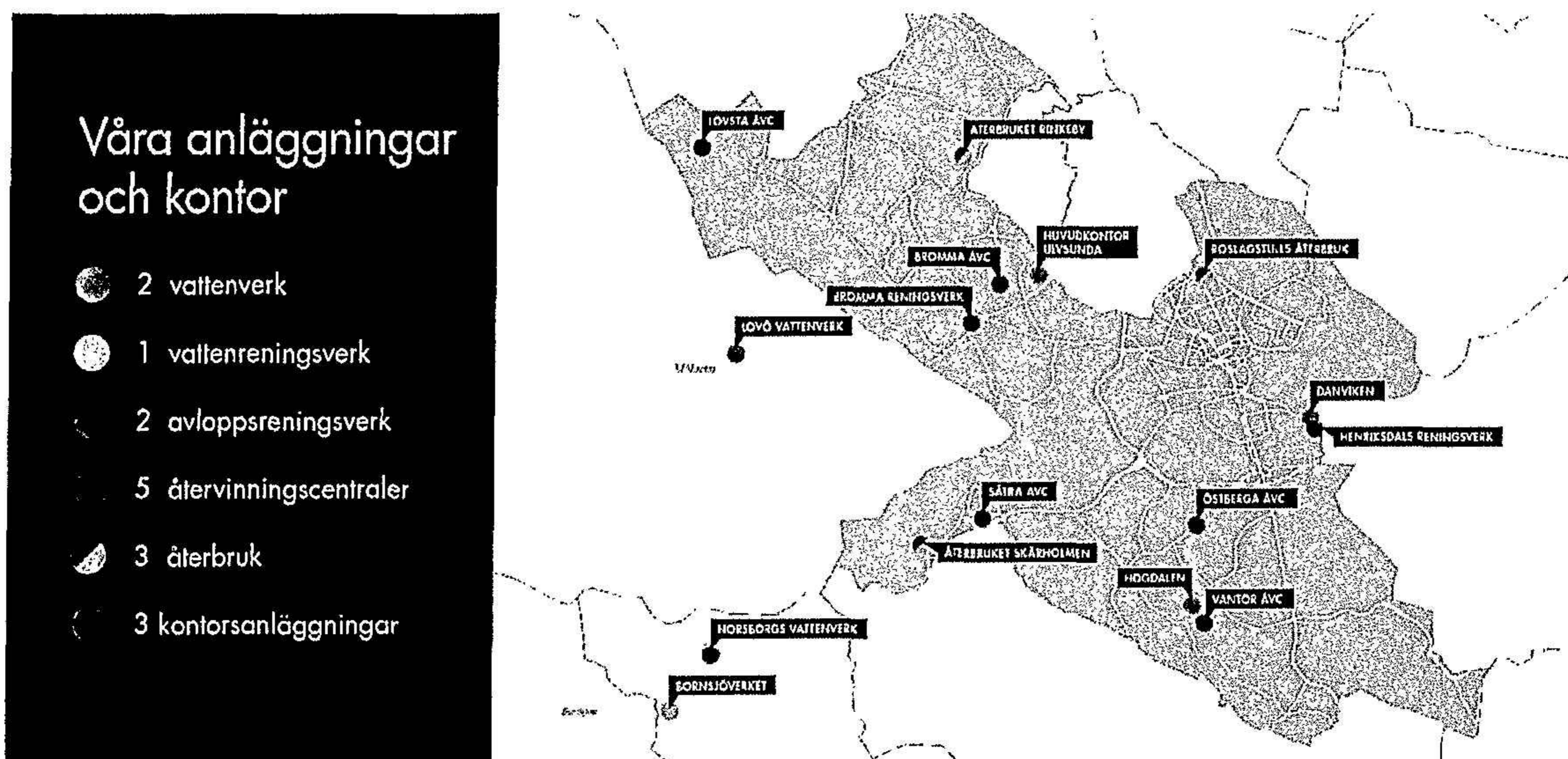
PH

Viktigaste styrande lagar, förordningar och domar

Lagen om allmänna vattentjänster, livsmedelslagstiftning, miljöbalken, miljödomar och villkor enligt miljöbalken.

Miljöbalken, avfallsförordningen, lokala föreskrifter och avfallsplan för Stockholm, miljödomar och villkor enligt miljöbalken.

Utanför vårt verksamhetsområde för vatten och avlopp har vi även grannkommuner som kunder. Följande tolv kommuner får dricksvatten från oss: Stockholm, Huddinge, Lidingö, Nacka, Tyresö, Botkyrka, Salem, Haninge, Värmdö, Ekerö, Nynäshamn och Strängnäs. Från följande åtta kommuner renar vi avloppsvatten: Stockholm, Huddinge, Sundbyberg, Nacka, Tyresö, Haninge, Järfälla och Ekerö.

Förutom ovanstående anläggningar och kontor samt det omkring 520 mil långa ledningsnätet, äger bolaget sammanlagt elva vattentorn och dessutom många pumpstationer. Bolaget ansvarar också för ett stort antal dagvattenanläggningar där dagvattnet uppehålls och renas innan det leds vidare ut i sjöar och vattendrag.

Söder om Stockholm ligger Bornsjön, vår reservvattentäkt. Genom framsynta och långsiktiga beslut har vattentillgången säkrats, om vi av någon anledning inte kan ta råvatten från vattentäkten Mälaren. Stockholm Vatten och Avfall äger såväl sjöområdet, vilket vi vårdar och kontrollerar, som stora markområden omkring sjön. För att hålla den höga vattenkvaliteten, drivs jord- och skogsbruk i egen regi kring sjön. Invid sjön ligger Bornsjöverket, ett vattenreningsverk som renar och syresätter sjövattnet och vid behov kan leverera vatten till Norsborgs vattenverk för ytterligare rening.

Handwritten signature

Styrning

Stockholm Vatten och Avfall styrs av Stockholms stad genom mål, ägardirektiv, budget och andra styrdokument. Staden anger inriktningen genom sin övergripande vision som gäller alla bolag och förvaltningar. Vision 2040 lyder "Möjligheternas Stockholm".

Stockholms stad har tre inriktningsmål:

- Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden
- Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning
- Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla.

Styrelserna i bolagen i Stockholm Vatten och Avfall-koncernen är tillsammans med VD ansvariga för hur bolagen styrs och att de lever upp till ställda krav och regler. Till sitt stöd har VD en ledningsgrupp bestående av bolagets avdelningschefer. Styrelserna består av ledamöter och suppleanter valda av kommunfullmäktige i Stockholm respektive Stockholm och Huddinge. VD och styrelserna styrs övergripande av aktiebolagslagens bolagsordning och av arbetsordningen för VD och styrelse.

Genom bolagets vision "Tillsammans för världens mest hållbara stad" och bolagets mål arbetar vi för att uppfylla stadens vision och inriktningsmål. Uppföljning av mål och indikatorer sker tertialvis och rapporteras till styrelse och moderbolag.

Under 2023 har vi arbetat om målstrukturen på bolagsnivå för att tydliggöra styrningen från Stockholms stads mål. Det är i första hand två av inriktningsmålen som berör vår verksamhet. Våra tidigare bolagsmål har omvandlats till strategiska mål som vart och ett representerar ett perspektiv i vår målkarta.

VISION	Tillsammans för världens mest hållbara stad				
VERKSAMHETSIDÉ	Vi är en samhällsbyggare i framkant som driver och utvecklar vatten- och avfallstjänster med miljöfokus för invånare, företag och intressenter i ett Stockholm som växer.				
KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅL	Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning.		Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla.		
	Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring. Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar. Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar. Stockholms hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer.		Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en stark välfärd. I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb. Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb. Hög beredskap och stark rädighet ska råda i alla verksamhetsområden. Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser. Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt.		
PERSPEKTIV STRATEGISKA MÅL	KUND Inspirera och förenkla för stockholmarna att göra aktiva och hållbara val.	MILJÖ Sträva mot en fossilfri och cirkulär verksamhet som är klimatpositiv och energieffektiv.	LEVERANS Förvalta och förbättra processer för trygga och driftsäkra leveranser.	EKONOMI Säkerställa en ekonomi som är hållbar över tid.	MEDARBETARE Verka för en attraktiv och säker arbetsplats.

Målkarta för Stockholm Vatten och Avfall.

Våra intressenter

Att ha regelbunden kontakt med våra intressenter, så som kunder, ägare och samarbetspartners, är en förutsättning för att kunna utföra vårt uppdrag och utforma vårt strategiska arbete. Genom samarbete kan vi förbättra våra tjänster och bli allt mer hållbara. Vi vill samarbeta mer med våra intressenter om hållbarhet genom utökade dialoger under kommande år.

Tabellen visar exempel på vilka intressentgrupper vi kommunicerar med, samt vilka frågor som är särskilt viktiga i kommunikationen.

Intressenter	Typ av kommunikation	Viktiga frågor
Kunder - privatpersoner och verksamheter med behov inom VA och avfall, samt grannkommuner	Kundundersökningar och fokusgrupper Kundärenden och klagomål via telefon, mejl och webbplats Kundkontakt på våra återvinnings- och återbruksanläggningar Samråd i samband med stora projekt Kundinformation via olika kanaler som webbplats, sociala kanaler och nyhetsbrev Informationskampanjer Fakturor	Dricksvattenkvalitet, leveranssäkerhet, hållbara avloppslösningar, hållbara och enkla avfallslösningar Information, rådgivning och felanmälan Utvecklingsprojekt och störningar Återvinning, återbruk, minskad konsumtion Matavfallsinsamling Individuell vattenmätning Hållbar vattenhantering Endast önskade ämnen till avloppet Avgifter och vad kunden får för sin taxa
Leverantörer och entreprenörer - Företag vi köper varor och tjänster ifrån	Upphandlingar, beställningar, inköp och avtalsuppföljning Kommunikation i det dagliga arbetet med till exempel konsulter och entreprenörer Gemensamma analyser och projekt	Tydliga och relevanta krav och kriterier Bra dialog och samarbete Bevis på uppfyllda krav och kriterier
Medarbetare - Anställda på Stockholm Vatten och Avfall	Möten, dialoger med chefer och kollegor, utbildning, internkommunikation via bolagets kanaler exempelvis intranätet, medarbetarsamtal, medarbetarundersökningar	Styrning och ledning av arbetet Intern kommunikation Hälsa och säkerhet Likabehandling Kontinuerlig kompetensutveckling
Ägare - Stockholms stad och Huddinge kommun	Ägardirektiv, styrelsemöten, beslutsärenden i kommunfullmäktige och kommunstyrelsen, löpande dialoger i verksamheten, gemensamma arbetsgrupper	Rapportering mot ägardirektiv Måluppfyllelse Ekonomisk planering, budgetering och utfall
Tillsynsmyndigheter - Dricksvattenförsörjning tillses av miljö- och hälsoskyddsnämnderna i Ekerö, Botkyrka, Stockholms och Huddinges kommuner Avloppsrening, slamlager och återvinningscentraler tillses av miljö- och hälsoskyddsnämnderna i Stockholm och Huddinge respektive Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund (Valsta slamlager)	Regelbundna möten och tillsynsbesök, rapportering av avvikelser som kan ha betydelse för människors hälsa eller miljön	Eventuella anmärkningar Klagomål Tolkning av villkor i tillstånd Egenkontrollprogram och provtagningsprogram

Hållbarhetsredovisning

Agenda 2030

För att skapa en hållbar värld behöver företag och organisationer i alla länder arbeta mot samma mål. Det är möjligt tack vare FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling i Agenda 2030. Stockholms stad har ambitionen att vara ledande i genomförandet av de globala hållbarhetsmålen. Därför pågår ett gemensamt arbete inom staden, där ett samordnande ansvar för de globala hållbarhetsmålen fördelats till stadens bolag och förvaltningar.

Stockholm Vatten och Avfalls verksamhet har en stark koppling till flera av de globala hållbarhetsmålen, vilket visar hur viktigt vårt uppdrag är för utvecklingen av ett hållbart samhälle. De mål som Stockholm Vatten och Avfall berörs mest av är:

Mål 6: Rent vatten och sanitet för alla

Stockholm Vatten och Avfall har det samordnande ansvaret för detta mål i Stockholms stad. Stockholmarna har mycket god tillgång till rent dricksvatten och sanitet. Ett utvecklingsområde inom Stockholms stad är de grupper som inte har en självklar tillgång till våra tjänster. Vi arbetar för att minimera utsläpp av orenat avloppsvatten, inte minst genom att bygga ut och modernisera avloppsreningen. Samtidigt förebygger vi genom uppströmsarbete utsläpp av oönskade ämnen till avloppsledningsnätet och recipienten³. Bolaget har en viktig roll i stadens arbete med att uppnå god vattenstatus i sjöar och vattendrag. Vi satsar också på kommunikation med stockholmarna för att skapa ett hållbart agerande relaterat till vatten och avlopp.

³ Recipient innebär hav, sjö eller annat vatten som är mottagare av avloppsvattnet

Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Vårt uppdrag innebär att alla invånare ska ha tillgång till rent vatten, hållbara avloppslösningar och hållbar avfallshantering. Vi vill genom innovation hitta nya lösningar för uppdraget och utveckla de cirkulära flödena inom samhället. Detta genom att öka andelen återbruk och återvinning samt återföra näringsämnen och energi till kretsloppet.

Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion

Vår verksamhet har stor påverkan på miljön, både genom det material vi samlar in från stockholmarna och verksamhetens egen användning av material och kemikalier. Vi arbetar för att minska användningen av kemikalier och material som innehåller miljöfarliga ämnen och vi utvecklar löpande återanvändning och återvinning av såväl vårt eget som stockholmarnas avfall. Genom aktiv kommunikation vill vi få stockholmarna att minimera sitt avfall, medverka till återbruk och sortera sitt avfall på bästa sätt. För att påverka produktionskedjan ställer vi upphandlingskrav på eller premierar leverantörer som producerar hållbara produkter och tjänster.

Mål 13: Bekämpa klimatförändringar

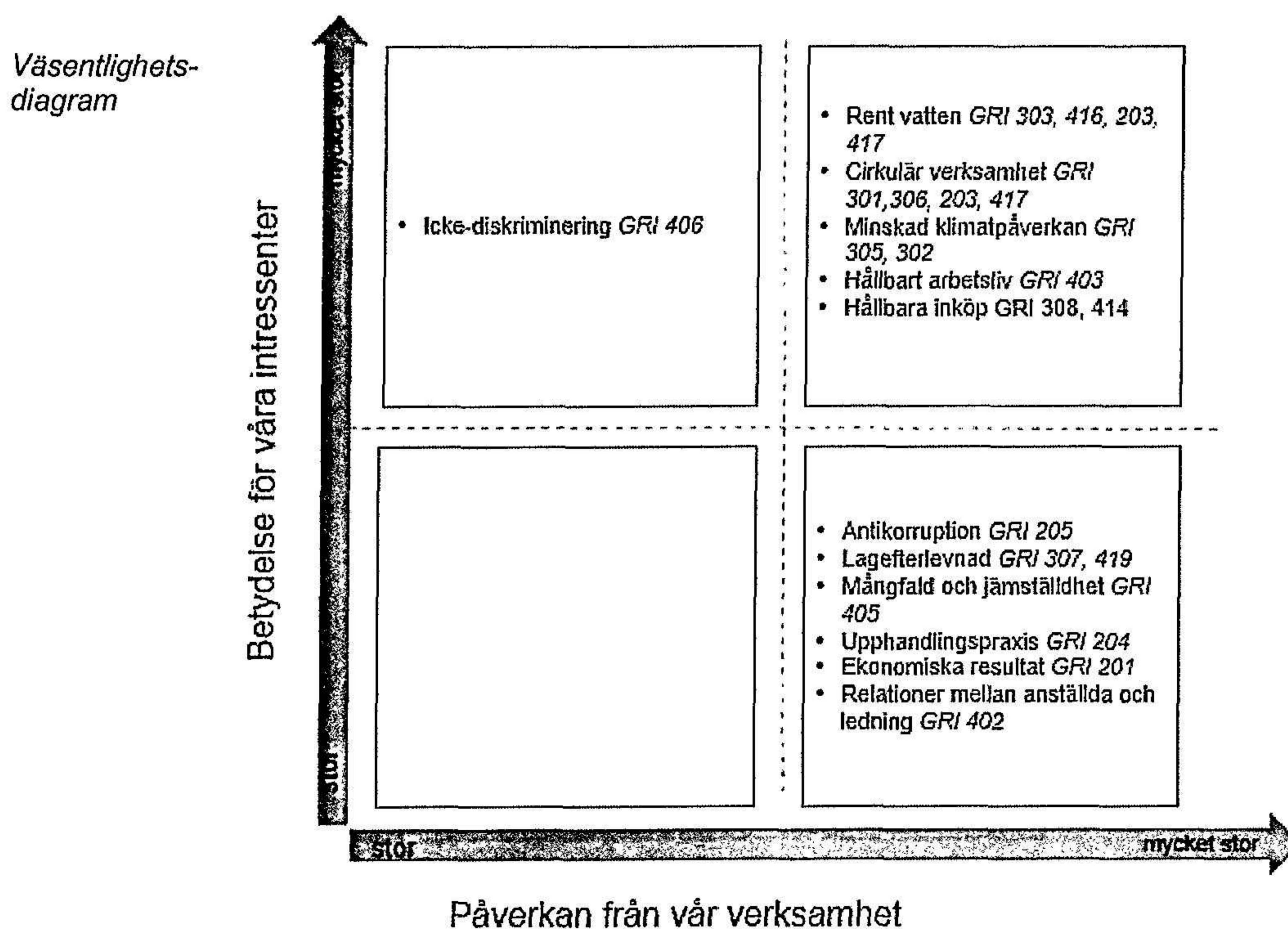
Vår verksamhet använder mycket energi och orsakar stora utsläpp av växthusgaser, framför allt biogen⁴ metangas och lustgas som släpps ut från avloppsverksamheten. För att minska vår påverkan använder vi till största delen förnybar energi i våra anläggningar, lokaler och fordon. Vi producerar biogas, återvinner värme samt arbetar med att reducera utsläpp av växthusgaser från våra reningsverk. Genom bindning av kol i marken från avloppsslam, vattenverksmull och biokol som används i jordbruk och planteringar motverkas också frisättande av koldioxid.

13

⁴ Ett ämne är biogent om det kommer från biomassa och inte från en fossil källa

Våra viktigaste hållbarhetsområden

Stockholm Vatten och Avfalls verksamhet har en stor påverkan inom många hållbarhetsområden. För att kunna fokusera och prioritera, har vi valt ut de allra viktigaste områdena utifrån verksamhetens påverkan och betydelsen för intressenterna. Dessa syns längst upp till höger i diagrammet. Där redovisas också en koppling till hållbarhetsområdena i Global Reporting Initiative (GRI) Standards indelning.

Nedanstående tabell visar våra viktigaste hållbarhetsområden och deras koppling till Agenda 2030.

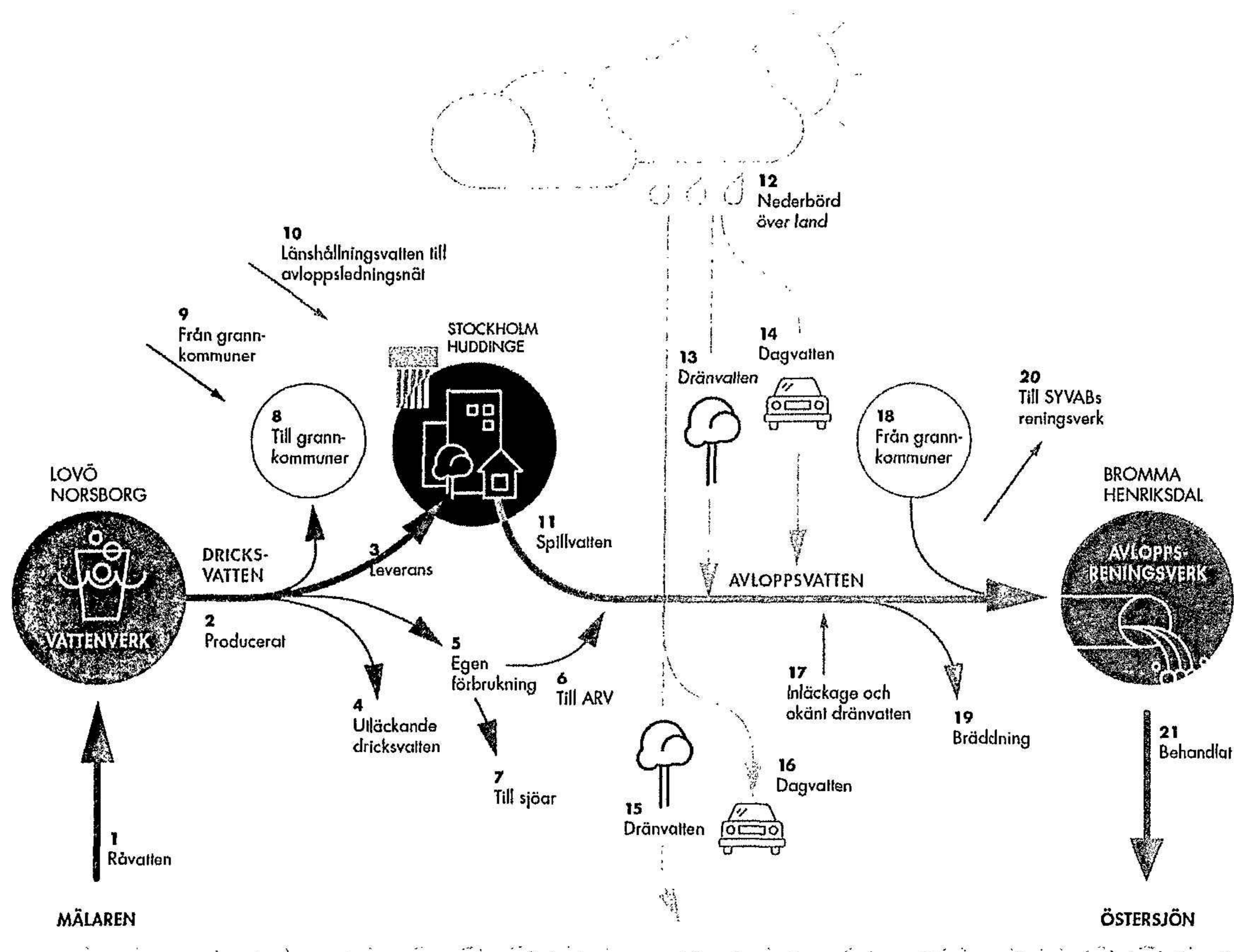
Viktigt hållbarhetsområde	Globala hållbarhetsmål i Agenda 2030	Bolagsmål
Rent vatten	6, 11, 14, 16, 17, 9	1, 2, 4
Cirkulär verksamhet	11, 12, 9	1, 2, 3
Minskad klimatpåverkan	11, 13, 14, 17	1, 3
Hållbara inköp	8, 11, 12, 16, 17	1, 3, 4
Hållbart arbetsliv	3, 5, 8, 10	1, 4

Följande sidor visar information om våra viktigaste hållbarhetsområden i fyra avsnitt per område: Påverkan från verksamheten, Styrning och förutsättningar, Utfallsrapport samt Händelser och aktiviteter.

176

Rent vatten – påverkan från vår verksamhet

Stockholm Vatten och Avfall producerar och distribuerar dricksvatten, avleder och renar avloppsvatten och påverkar miljön i skärgård, sjöar och vattendrag som tar emot vatten från staden.

Vattenbalansen 2023. Volymen i miljoner kubikmeter presenteras i tabellen för respektive siffra i bilden. Vissa värden är uppskattade.

1) 160	8) 37	15) 6
2) 141	9) 0,4	16) 8
3) 80	10) 2,1	17) 51
4) 20	11) 78	18) 32
5) 4	12) 73	19) 1
6) 0,9	13) 12	20) 17
7) 3	14) 8	21) 166

18

Säkerställa hälsosamt dricksvatten

Rent dricksvatten är avgörande för våra kunders hälsa och för livsmedelsindustrin. För dricksvattenproduktionen som sker i Lovö och Norsborgs vattenverk används vatten från Mälaren där vattentillgången är god. Vi använder också mindre volymer vatten från vår reservvattentäkt Bornsjön. Vi måste i dricksvattenproduktionen och vattenledningsnätet säkerställa att vi levererar ett hälsosamt och rent dricksvatten som minst klarar kvalitetskraven för kemiska ämnen, mikroorganismer och parasiter. Därtill har vi en skyldighet att redogöra för innehållet i dricksvattnet.

Vi måste också undvika störningar i vattenleveransen vid avbrott och vattenläckor samt kunna möta det ökade kapacitetsbehovet under värmeböljor. Vi behöver planera för framtida behov. Med en växande befolkning och klimatförändringar måste kapaciteten utökas och fler reningssteg i vattenverken kan behövas. I vårt investeringsprogram 'Stockholms framtida vattenförsörjning' utökas kapaciteten inom såväl vattenreningen som ledningsnätet, där fem mil huvudvattenledning byggs och samtliga elva vattenreservoarer renoveras eller byggs ut.

Hållbar vattenanvändning

Bolaget försörjer Stockholm, Huddinge och ett antal grannkommuner med dricksvatten. Vi behöver arbeta för en hållbar vattenanvändning både hos kunderna och i den egna verksamheten. Under varma perioder går det vanligtvis åt mycket vatten och även om vi idag har god tillgång till råvatten så finns det en begränsning i reningskapacitet. Dessutom går det åt resurser som kemikalier och energi för att rena dricksvattnet. Omkring 20 procent av det producerade dricksvattnet debiteras inte någon kund. Detta vatten används idag internt inom verksamheten eller försvinner från vattenledningsnätet genom läckage eller på annat sätt. Genom att minska vattenvändningen och förlusterna kan vi säkerställa att behovet täcks och att resurser för vattenproduktion och vattendistribution inte används i onödan. Genom kommunikation uppmärksammas kunder på vikten av att använda vattnet hållbart.

Effektiv avloppshantering

När vattnet har använts av våra kunder blir det avloppsvatten som leds till våra avloppsreningsverk. Reningen sker huvudsakligen i de två avloppsreningsverken i Henriksdal och Bromma och det renade avloppsvattnet släpps ut i recipienten Östersjön. Avloppsvattnet renas från stora mängder fosfor, kväve och organiskt material, som annars skulle orsaka övergödning. Andra ämnen som är lättnedbrytbara bryts också ner i reningsprocessen. Metaller och svårnedbrytbara organiska ämnen hamnar till största del i avloppsslammet, men en del följer med det renade vattnet.

Vi arbetar för att minska utsläppen från våra avloppsreningsverk genom att utveckla reningsprocesserna i verken, inte minst genom det stora projektet Stockholms framtida avloppsrening (SFA). För att klara framtidens miljökrav och säkra framtidens avloppsrening moderniseras Henriksdals reningsverk med ny teknik vilket renar vattnet mycket bättre från bland annat fosfor och kväve samt ger större kapacitet än idag. Det innebär även att avloppsvattnet som idag går till Bromma reningsverk leds till Henriksdal.

Dagvattnet, som också är ett avloppsvatten, leds antingen till avloppsreningsverk, direkt till recipient eller via andra typer av reningsanläggningar såsom dagvattendammar, skärmbassänger eller våtmarker där det renas från näringsämnen, tungmetaller och organiska föroreningar.

Vi verkar även för att minska föroreningarna i det vatten som kommer in i avloppsledningarna. Det sker genom lokalt omhändertagande av dagvatten och arbete för att motverka föroreningar till avloppsvattnet redan vid källan.

Minska tillskottsvatten till avloppssystemet

Avloppsvatten består huvudsakligen av spillvatten och dagvatten. Dagvatten avleds i samma ledningar som spillvatten där ledningsnätet är kombinerat. Dessutom läcker vatten in i det spillvattenförande systemet eller kopplas dit felaktigt. Ett samlingsnamn för det extra vatten som når det spillvattenförande systemet är tillskottsvatten. Tillskottsvatten medför sämre rening vid reningsverken och ökar även användningen av energi och kemikalier för att hantera det tillkommande vattnet.

Vid kraftig nederbörd kan det kombinerade avloppssystemet bli överbelastat. Orenat avloppsvatten (blandat spillvatten och dagvatten) bräddas då ut i recipienterna. Bräddningar kan också orsakas av stopp i ledningsnätet eller vid problem i avloppspumpstationer. Tillskottsvatten är en bidragande orsak till att vatten kan tränga in i källare genom golvbrunnar och andra avloppsenheter i samband med kraftig nederbörd. Vi arbetar för att minska andelen tillskottsvatten och förebygger bräddningar på grund av stopp på ledningsnät eller fel i avloppspumpstationer. Genom SFA-projektet kommer flera bräddpunkter till recipienten byggas bort.

God status i vattenförekomster

Vattenkvaliteten i sjöar, vattendrag och hav påverkas både av nuvarande utsläpp från ledningsnätet och av gamla föroreningar. Vi arbetar på olika sätt med förbättringsåtgärder för att nå god vattenstatus.

Förutom ovan nämnt arbete för att minska tillskottsvatten och bräddningar är vi delaktiga i arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram för god vattenstatus. Vi arbetar med att genomföra stora åtaganden från programmen. Bland annat bygger vi anläggningar för fördröjning och rening av dagvatten samt identifierar och åtgärdar felaktigheter i dagvattennätet, som felanslutna spillvattenledningar.

Vi följer även upp Mälarens och andra recipients vattenkvalitet. Årligen tar vi fram Skärgårdsrapporten som visar tillståndet för de vikar i Östersjön som påverkas av vårt utsläpp av renat avloppsvatten.

Rent vatten - styrning och förutsättningar

Krav

- Lagen om allmänna vattentjänster som reglerar våra skyldigheter gentemot kunderna och kundernas skyldigheter gentemot oss.
- Livsmedelslagstiftningen som fastställer krav på beredning, distribution och gränsvärden för det dricksvatten som lämnar vattenverket samt dricksvattnet hos användare.
- Avloppsreningsverk är tillståndspliktiga enligt 9 kap. miljöbalken och miljöprövningsförordningen. Vattentäkt och grundvattenbortledning från tunnlar är tillståndspliktiga enligt 11 kap. miljöbalken. Dagvattenanläggningar är anmälningspliktiga enligt Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.
- Miljötillstånd för vattentäkt, grundvattenbortledning och avloppsreningsverk med bland annat utsläppsvillkor för det renade avloppsvattnet, krav att minska tillkottsvatten till och bräddningar från ledningsnätet samt uppströmsarbete.
- Krav på egenkontroll enligt HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points) för dricksvatten.
- Krav på egenkontroll för miljöfarliga verksamheter och vattenverksamheter.

Risker och utmaningar

- Förorening av vattentäkt.
- Ökande temperatur på råvattnet under sommaren, vilket kan leda till försämrad vattenkvalitet.
- Ökande befolkning.
- Klimatförändringar som orsakar värmeböljor, ökad nederbörd samt ger fler och längre skyfall.
- Föroreningar från verksamheter, privatpersoner och bebyggelse till avloppsreningsverk och recipient.
- Otillräcklig finansiering och resurser för underhåll och förnyelse av VA-anläggningen.
- Driftstörningar i anläggningar.
- Sabotage och desinformation.

Kontroller och löpande åtgärder

- ▶ För att säkerställa att dricksvattnet har god kvalitet genomför vi över 1 000 provtagningar på vattenledningsnätet årligen. Vattenproduktionen och distributionen kontrolleras flera gånger per år av miljöförvaltningarna i Stockholm, Huddinge, Botkyrka och Ekerö. För dricksvattenhanteringen finns obligatorisk dricksvattenhygienutbildning, strikta regler för hygien vid arbete i dricksvattenanläggningen, provtagningsprogram, faroanalys genom HACCP, larmrutiner, egenkontroll och intern revision. Vid reparationer på ledningsnätet sker extra provtagningar för att kontrollera kvaliteten innan vattnet släpps på. På vår webbplats redovisar vi årliga medelvärden för innehållet i råvattnet och dricksvattnet vid vattenverken.
- ▶ Bornsjön är Stockholms reservvattentäkt och för att säkerställa god vattenkvalitet äger och sköter bolaget så gott som sjöns hela avrinningsområde. Här bedriver vi ett KRAV-certifierat ekologiskt jordbruk och ett FSC-certifierat skogsbruk och ett kontrollprogram för att följa upp sjöns vattenkvalitet. Då markområdet är både vattenskyddsområde, naturreservat och natura 2000-område omfattas vi av ett rigoröst regelverk.
- ▶ Utsläppt avloppsvatten från reningsverken kontrolleras för att säkerställa att vi klarar våra utsläppsvillkor. Ett övervakningssystem för avloppspumpstationerna larmar och registrerar inträffade bräddningar. Utsläpp i samband med bräddningar vid regn modellberäknas. Bräddningar från avloppspumpstationer och reningsverk, utsläpp av biogas och andra driftstörningar som kan orsaka olägenhet rapporteras utan dröjsmål till miljötillsynsmyndigheten.
- ▶ Våra dagvattenanläggningar underhålls, bland annat genom regelbunden muddring av sediment. Tillsynsmyndigheterna har löpande tillsyn av anläggningarna.
- ▶ I vårt uppströmsarbete för spillvattnet riktar vi oss mot anslutna verksamheter. Vi samarbetar med tillsynsmyndigheter, provtar ledningsnätet för att spåra utsläpp och källor till föroreningar samt tar fram riktlinjer och information till verksamheter och allmänhet om vad som får tillföras avloppet.
- ▶ Systematiskt uppströmsarbete bedrivs på dagvattenledningsnätet med löpande egenkontroll, där vi med systematisk provtagning aktivt spårar och åtgärdar felanslutningar på dagvattenledningsnätet i syfte att minska utsläpp till sjöar och vattendrag.
- ▶ Genom uppströmsarbete mot dricksvattenverken, med skyddet av vår råvattentäkt Östra Mälaren, arbetar vi med att långsiktigt minska föroreningsbelastningen på Mälaren och risken för utsläpp.
- ▶ Vi arbetar systematiskt med riskhantering och skydd av våra anläggningar.
- ▶ Kommunikation om hållbar vattenanvändning pågår under hela året, men framför allt under försommaren när extra mycket vatten används.

Rent vatten - utfallsrapport för 2023

Indikatorer för *Rent vatten* redovisas på sidan 77.

Under 2023 togs över 1 000 prov inom den ordinarie dricksvattenkontrollen på vattenledningsnätet. Av dessa prov så hade fyra prov som togs en bekräftad avvikelse. I ett fall uppfylldes inte gällande gränsvärdeskrav för järn. I två fall konstaterades onormal förändring avseende mikrobiologiska parametrar, samt slutligen ett fall med koliforma bakterier⁵ som inte uppfyllde gällande gränsvärdeskrav. Efter att vi spolat fram rent vatten till fastighet eller provplats så uppfyllde proven åter gällande gränsvärdeskrav.

Orsaken till de avvikande resultaten bedömdes i samtliga fall kopplas till lokalt låg omsättning, det vill säga att det sannolikt varit lokalt låg vattenanvändning vid respektive fastighet/plats. Orsaken till låg omsättning kan vara att de boende i en fastighet varit på semester och att därmed inte regelbundet spolat fram färskt vatten till fastigheten. Under sommaren är råvattentemperaturen högre vilket också kan ha påverkat.

Bolaget klarade samtliga utsläppsvillkor för fosfor, kväve och syretärande organiska föreningar (BOD) och har haft en kontinuerlig kommunikation med våra tillsynsmyndigheter under året. I början av året sammanföll snabb snösmältning och kraftigt regn vilket orsakade att Henriksdal hade ett antal stora bräddningar på grund av höga vattenflöden.

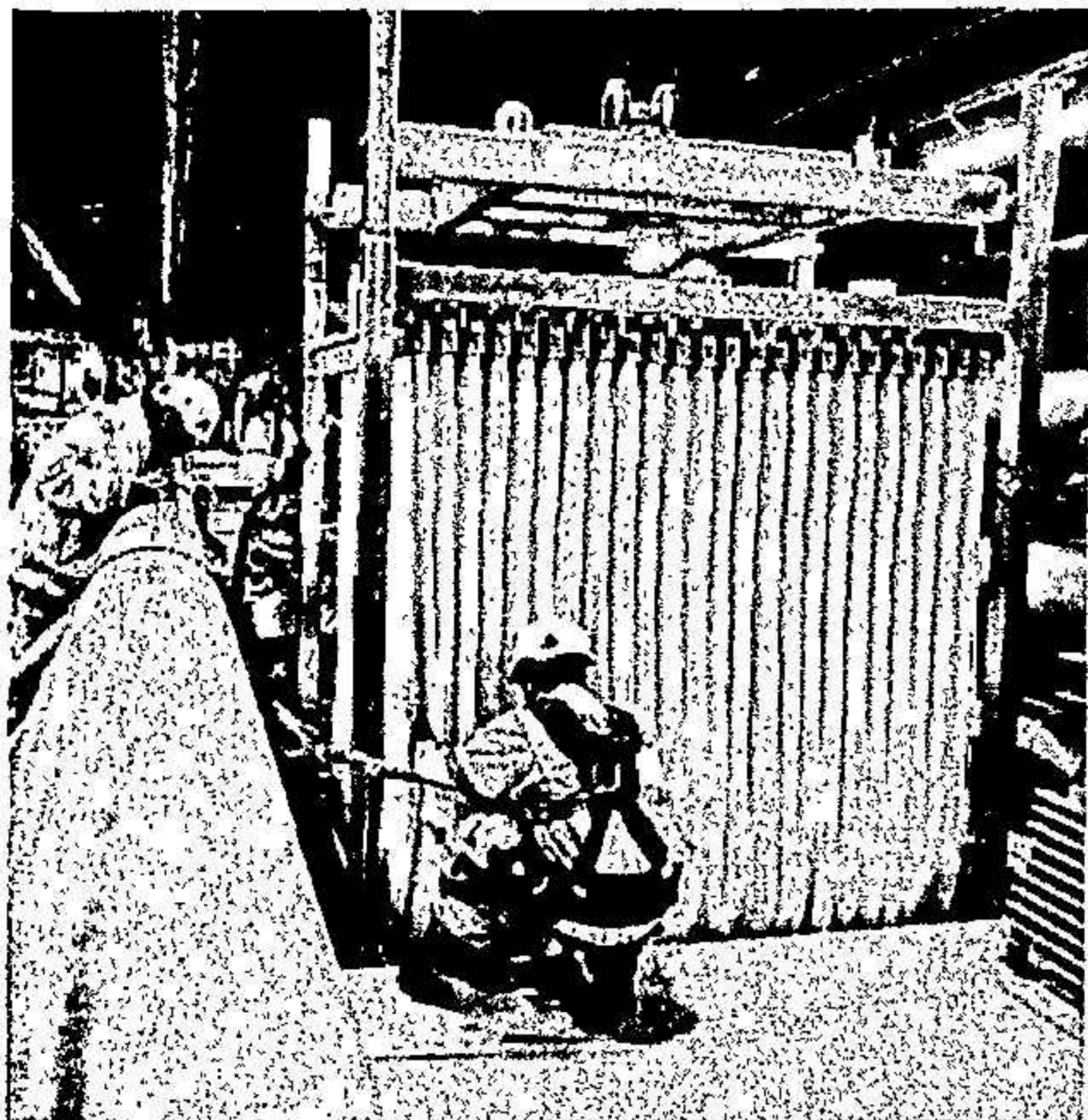
Skyfallen i slutet av juli och början på augusti orsakade också höga vattenflöden och bräddningar vid Henriksdals avloppsreningsverk. Detta medförde att fosforhalterna låg högt i början av året och åtgärder fick vidtas för att skapa marginal till årsmedelvärdet. Vi har även haft mycket bräddningar från avloppsledningsnätet till sjöar på grund av stora nederbörds mängder och häftiga skyfall. I vår miljörapport för avloppsverksamheten publiceras utförlig information om bräddningar och reningsresultat för 2023.

B

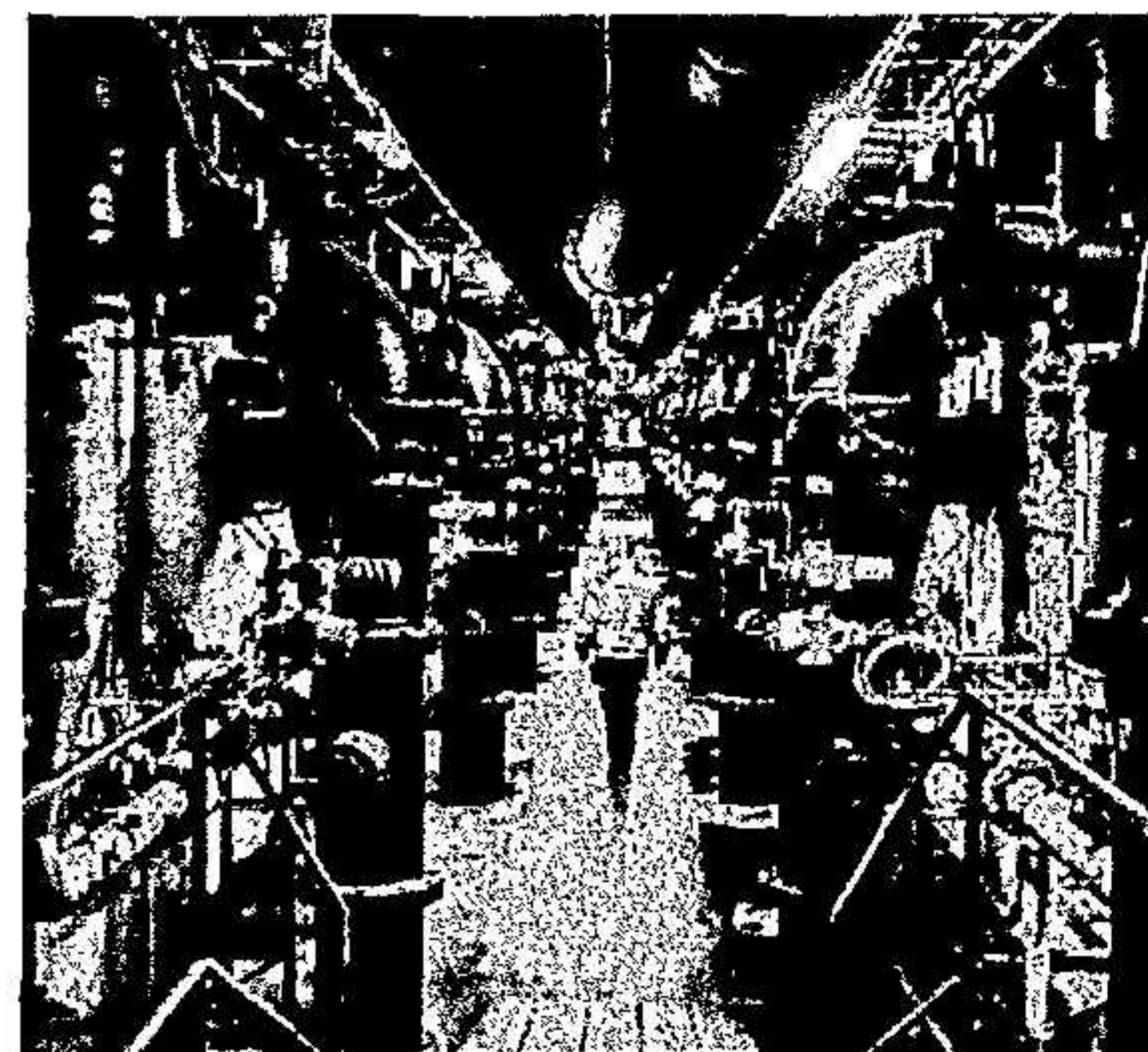
⁵ Via typning konstaterad till typen *Lelliottia amnigena*, en ickepatogen miljöbakterie som varken är sjukdomsframkallande eller har fekalt ursprung.

Rent vatten - händelser och aktiviteter 2023

Stockholms framtida avloppsrening

Stockholms framtida avloppsrenings-projektet (SFA) har fortsatt med etapp 2 för ombyggnaden i Henriksdals reningsverk. Två nya biolinjer byggs om med den nya membrantekniken. Den första linjen med membranteknik har varit i drift sedan 2021. En del av avloppsvattnet renas nu med membrantekniken, med mycket goda resultat.

Stor satsning på vattenförsörjning

Många projekt pågår på såväl vattenverk och vattentorn som ledningsnätet. På Lovö vattenverk har nya kolfilter tagits i drift under våren. Dessa möjliggör PFAS-avskiljning på delar av verket och en kapacitetsökning som är extra viktig under årets varmare perioder.

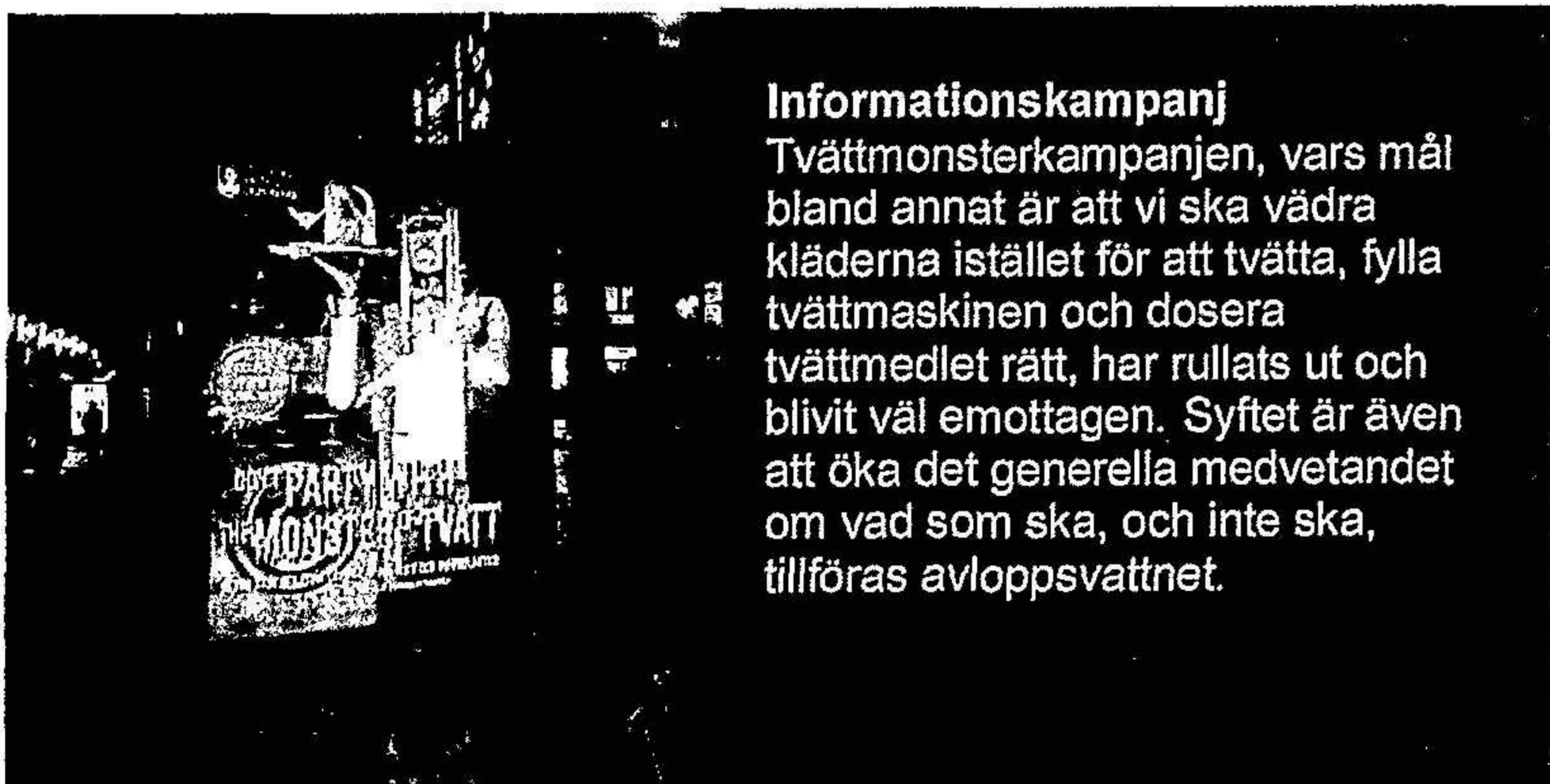
Åtgärdade bräddningar

Vi genomför utredningar och undersökningar för att kunna åtgärda långvariga bräddningar till sjöar. Ett exempel är bräddningar från Ekhagen dagvattenmagasin. Efter att vi upptäckt och åtgärdat en större vattenläcka i Roslagsvägen har bräddningarna från magasinet under året minskat väsentligt.

Informationskampanj

Tvättmonsterkampanjen, vars mål bland annat är att vi ska vädra kläderna istället för att tvätta, fylla tvättmaskinen och dosera tvättmedlet rätt, har rullats ut och blivit väl emottagen. Syftet är även att öka det generella medvetandet om vad som ska, och inte ska, tillföras avloppsvattnet.

Dagvattendammar och skyltprogram

Två dagvattendammar stod färdiga under året, en i Mörtvik i Huddinge och en i Farsta. Dammarna renar dagvatten från näringsämnen, metaller och andra miljöfarliga ämnen och bidrar till att nå god status i sjöarna. I oktober invigdes den första uppsatta skylten i vårt nya skyltprogram vid dagvattenanläggningar. Syftet är att öka stockholmarnas kunskap om dagvatten och hur det egna beteendet i slutänden påverkar vattnet i sjöar och vattendrag.

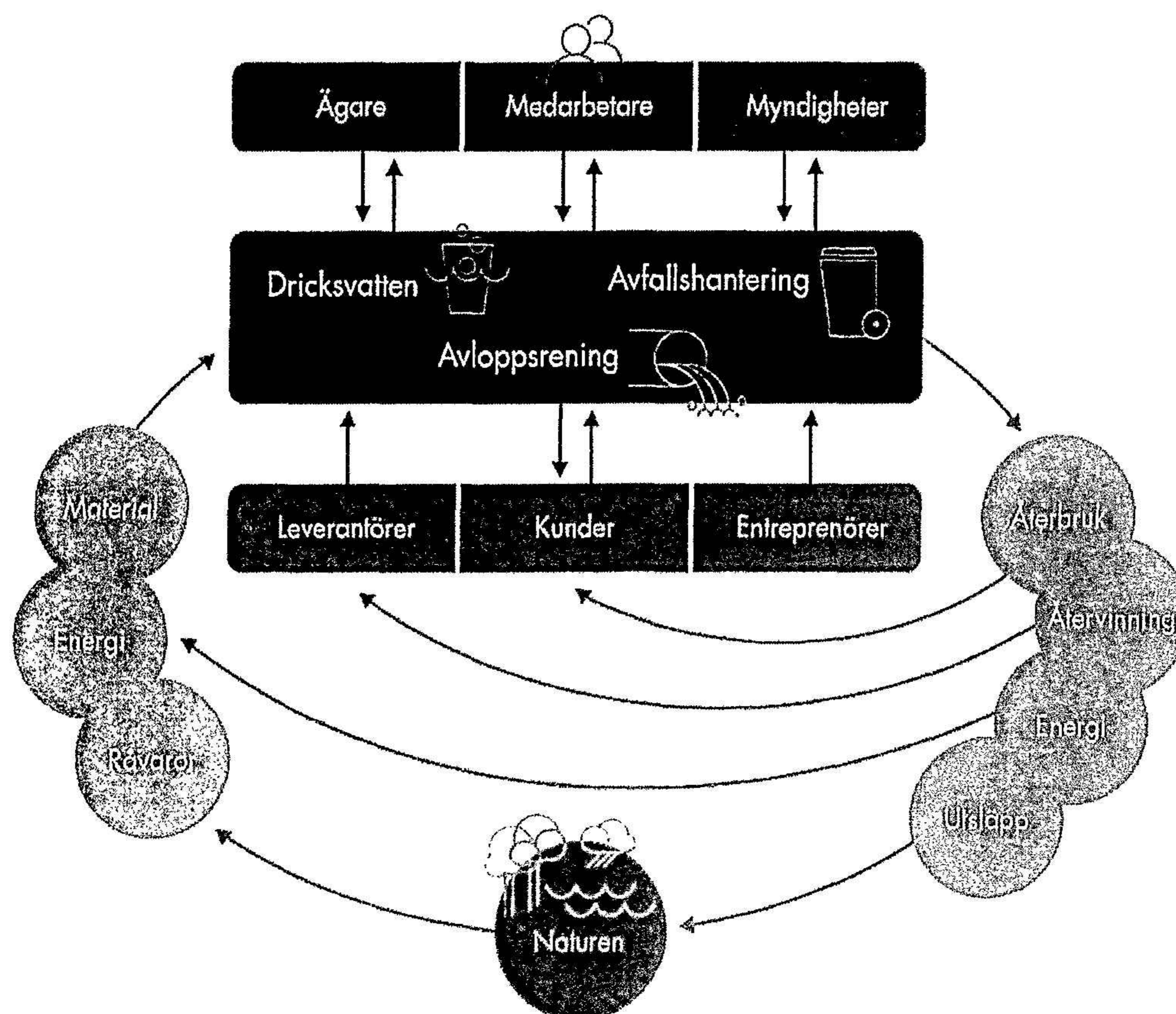
Biologisk mångfald

Vid Bornsjön och runt Norsborgs vattenverk odlar vi blomsterängar för att främja pollinering. Döda ekar och sandhögar främjar solitärbin runt Bornsjön. Under sommaren har vi tagit emot får som på grund av torkan hotades av nödslakt. Istället fick de beta och bekämpa jättebjörnlökor i hagar runt Bornsjön. På Norsborgs vattenverk räddades även 13 fladdermöss där två av arterna är skyddade.

M

Cirkulär verksamhet – påverkan från vår verksamhet

Stockholm Vatten och Avfall hanterar stora flöden av material, energi och näringsämnen och har därför en viktig roll i omställningen till ett mer cirkulärt samhälle.

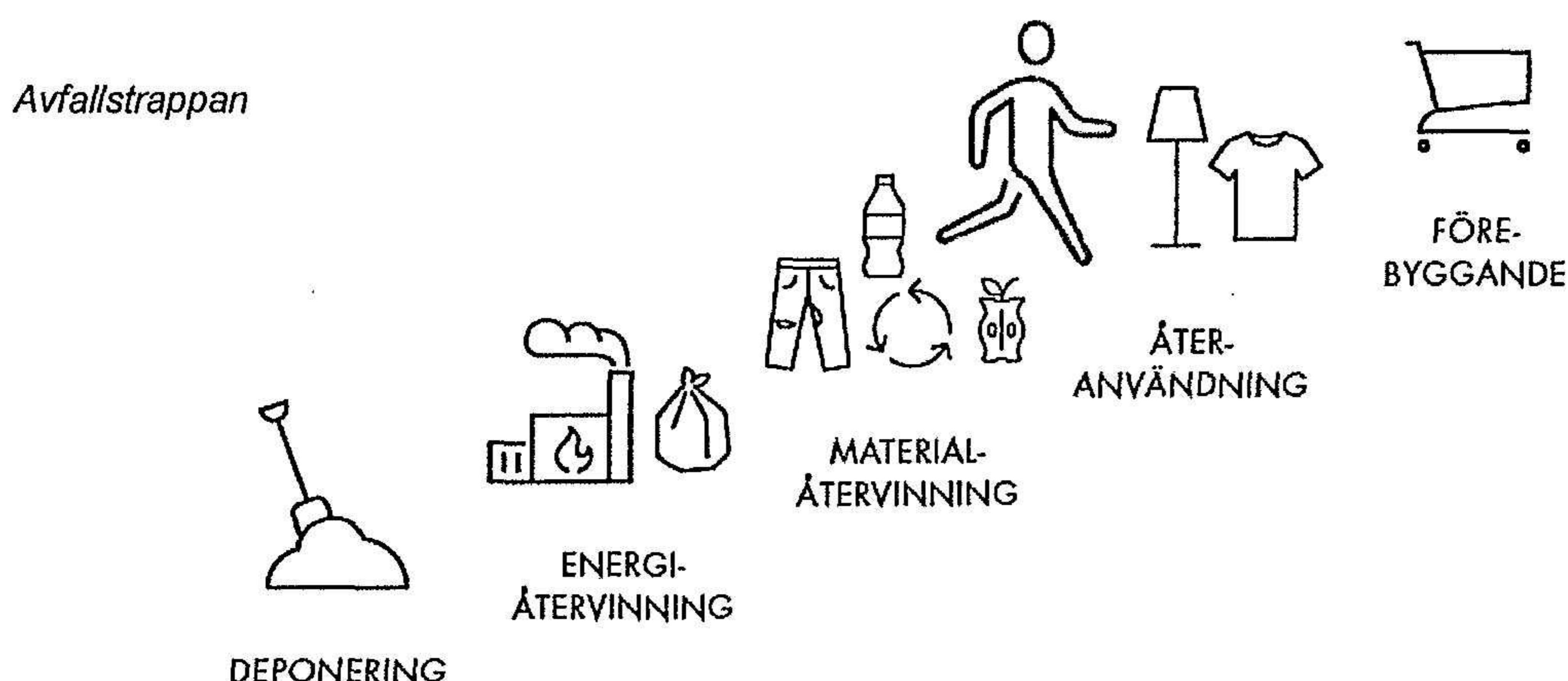

Bilden visar flöden av material och energi genom vår verksamhet och samspelet med våra intressenter. För att leverera dricksvatten och ta hand om avloppsvatten och avfall på ett mer hållbart sätt behöver vi låta energi, näringsämnen och material stanna kvar i återbruks- och återvinningsflödena så länge som möjligt. Uttaget av nya råvaror och deponering av avfall ska vara minimalt samtidigt som utsläppen till luft, mark och vatten ska vara så rena som möjligt. Vår verksamhet bidrar till återbruk och återvinning av material samt att näring från matavfall och avloppsvatten återanvänds som gödsel i jordbruket. Samtidigt nyttjas energin i matavfallet och avloppsslammet genom biogasen som uppstår när materialet rötas. Värmen från avloppsvattnet används till fjärrvärme och avfall energiåtervinns till fjärrvärme och el.

Återbruka och återvinna stockholmarnas material och avfall

Inom ramen för bolagets uppdrag att hantera stockholmarnas avfall som faller under kommunalt ansvar, arbetar vi ständigt för att öka andelen material som kan bli en resurs. Vår målsättning är att hanteringen av stockholmarnas avfall ska förflytta sig uppåt i avfallstrappan. Det innebär att avfall helst inte ska uppstå alls. Om det uppstår ska det i första hand återbrukas, i andra hand materialåtervinnas och därefter energiåtervinnas.

Bj

Efter att produkter för återbruk, matavfall och material för materialåtervinning sorterats ut, går idag en stor del av avfallet till förbränning och blir till fjärrvärme och el. En väldigt liten andel hamnar på deponi. Energin i matavfall nyttjas till biogas och näringsämnen till biogödsel.

I syfte att underlätta för och uppmuntra stockholmarna att återbruka och återvinna har Stockholm Vatten och Avfall ett flertal tjänster. Grovavfall och farligt avfall kan lämnas till våra återvinningscentraler, där det även finns särskilda mottagningar av saker för återbruk. Vid våra återbruk Rinkeby, Roslagstull och Skärholmen samt i våra Pop-up återbruk⁶ finns möjlighet att hämta saker för återbruk. På Skärholmens återbruk finns även möjlighet att laga saker i verkstäder som finns till kundernas förfogande. Våra två Pop-up återbruk besöker olika platser varje helg under april till oktober, och uppmuntrar till att återbruka föremål, lämna grovavfall och miljöfarligt avfall. Miljöfarligt avfall, exempelvis kosmetika, färg och hushållskemikalier, kan lämnas i vissa butiker som vi samarbetar med. För miljöfarligt avfall finns även miljöstationer och en mobil miljöstation, som från och med 2024 ersätts av en mobil återvinningsstation.

Cirkulera restprodukter, energi och material från verksamheten

I Stockholm Vatten och Avfalls egen verksamhet uppstår stora mängder restprodukter och avfall. Vår målsättning är att öka andelen återbruk och återvinning av restprodukter och avfall från den egna verksamheten. Avloppsslam är en restprodukt från våra avloppsreningsverk och en viktig källa för fosfor samt även kväve, mikronäringsämnen och mull. Vi tar tillvara dessa genom att sprida slammet på åkermark vilket även innebär att kol stannar i marken istället för att släppas ut som koldioxid. I processen för produktion av dricksvatten bildas även vattenverksmull som restprodukt. Vattenverksmullen används som jordförbättring på jordbruksmark bland annat i vårt eget ekologiska jordbruk på Bornsjöområdet eller tillsätts jordprodukter.

Värme från avloppsvattnet leds till Stockholm Exergis och Norrenergis värmepumpar i Hammarby och Solna för att omvandlas till fjärrvärme. Värmeväxlare energiåtervinner värme inom våra anläggningar.

I samband med att vi underhåller och lägger nya rör i ledningsnätet uppstår en stor mängd schaktmassor. Genom att noga kontrollera och klassa material enligt gällande regelverk kan schaktmassorna återanvändas istället för att läggas på deponi. Skräp som har spolats ner i avloppet samlas in, transporteras och går till förbränning med energiutvinning. Sand som kommit in till reningsverken behandlas för att sedan återbrukas eller deponeras beroende på föroreningsgrad. Annat avfall som uppkommer i verksamheten är bland annat emballage och rester från olika typer av underhållsarbeten, exempelvis trä

⁶ Pop-up återbruk är små bemannade containrar för återbruk och återvinning som flyttas mellan olika platser enligt en turlista.

samt rör- och kabelrester. Även farligt avfall som olika kemikalier och elavfall uppkommer och behöver omhändertas på korrekt sätt.

Använda återbrukat, giffritt och återvunnet material med lång livslängd

Det material vi använder i vår verksamhet utgörs bland annat av processkemikalier, byggmaterial och fyllnadsmassor. Dessa används när vi producerar dricksvatten, renar avloppsvatten och vid byggnationer. Den största miljöpåverkan i byggmaterialens livscykel sker vid produktionen och när det byggs in i anläggningarna.

Återvunnet material är ännu inte så vanligt i de material vi använder till våra anläggningar. Metaller som används för tillverkning är i regel återvunna, till exempel använder våra tillverkare av gatugjutgods mer än 85 procent återvunnet järnskrot till sin produktion. Plastbranschen för rörsystem och kopplingar har inte kommit lika långt, ytterst lite av dessa produkter är av återvunnet material idag. Men det finns nya vägar då livsmedelsavfall kan ersätta fossila råvaror i produktionen av plastgranulat. Vi använder i möjligaste mån återvunna fyllnadsmassor vid egna arbeten på ledningsnätet. Stockholm Vatten och Avfall har sedan tolv år tillbaka organiserat sig i föreningen 4S, tillsammans med de större VA-organisationerna i Sverige. Syftet är att delge tillverkarna de behov som VA-organisationerna ser idag och i framtiden av hållbara och kostnadseffektiva rörnätsprodukter.

Minimera materialanvändning

Det bästa sättet att gå mot en cirkulär verksamhet är förstås att minska materialanvändningen från första början. Det kan göras genom att öka livslängden på de material som köps in och genom långsiktigt underhåll och renovering. Vi kan också arbeta för att minska onödigt emballage för inköpta varor. Inom Stockholms stad finns även en plattform för internt återbruk mellan verksamheterna, som heter Stocket Återbruk. Stocket drivs av arbetsmarknadsförvaltningen för att underlätta återanvändning av möbler, inventarier, byggmaterial och fast inredning i stadens verksamheter.

Cirkulär verksamhet - styrning och förutsättningar

Krav

- Ansvar för att omhänderta kommunalt avfall enligt miljöbalken, avfallsförordning samt lokala bestämmelser i föreskrifter och avfallsplan för Stockholm.
- Återvinningscentraler och miljöstationer är tillståndspliktiga eller anmälningspliktiga enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).
- Nationellt etappmål om att 75 procent av matavfallet ska samlas in och gå till biologisk behandling 2023 samt Avfalls Sveriges 25/25 mål.
- C40 towards Zero waste declaration.
- Slammet från våra REVAQ-certifierade avloppsreningsverk i Bromma och Henriksdal sprids på åkermark och ska därför uppfylla både REVAQ kvalitetskrav samt lagkrav enligt SNFS (1994:2).
- Hantering av farligt avfall enligt avfallsförordningen (2020:614) och NFS (2020:5).
- Stockholm Vatten och Avfalls allmänna material- och arbetsbeskrivning för lednings- och markarbeten (SVAMA).
- Stockholms stads kemikalieplan med visionen om ett giftfritt Stockholm år 2030.
- Stockholms stads handlingsplan för cirkulärt byggande.
- Krav på material i kontakt med dricksvatten från livsmedelslagstiftningen samt det nya dricksvattendirektivet inom EU.

Risker och utmaningar

- Oförutsedda störningar i avfallsinsamlingen.
- Låg grad av avfallssortering samt omfattande felsortering.
- Långt kvar till Stockholms stads mål om 70 procent matavfallsinsamling.
- Avsättning för material till återbruk och materialåtervinning.
- Föroreningar till avloppet som hamnar i avloppsslammet.
- Utredning om nationellt beslut att inte tillåta spridning av avloppsslam.

Kontroller och löpande åtgärder

- ▶ Vi arbetar kontinuerligt med informationsinsatser så att allmänheten vet hur avfallssorteringen ska gå till, vad som är farligt avfall och var det ska lämnas.
- ▶ REVAQ-certifieringen innebär arbete för en långsiktig och ständig förbättring av kvaliteten på avloppsslammet och att gränsvärden för tungmetaller uppfylls. Vi genomför uppströmsarbete som bland annat innebär riktlinjer och information till verksamheter om hur de minskar sina utsläpp av föroreningar till spillvattennätet genomförs regelbundet inventering av verksamheter i industriområden.
- ▶ Byggvaror och kemiska produkter som köps in till bygg- och anläggningsprojekt ska bedömas och registreras i systemet Byggvarubedömningen (BVB). Genom BVB får vi en spårbarhet av det material som byggs in i våra anläggningar samtidigt som vi kan säkerställa att vi följer lagkrav gällande miljö och hälsa.
- ▶ I upphandlingar av ledningsnätmaterial till våra lager kräver vi numera en livslängd på mer än 100 år utan haverier.
- ▶ Vi bedriver samarbeten med flera leverantörer av ledningsnätmaterial för att fasa ut oönskade ämnen och byta till material som går att cirkulera och inte har fossilt ursprung.
- ▶ Alla kemikalier som köps in ska godkännas av Stockholm Vatten och Avfalls kemikalieråd, vars uppdrag är att minska användningen av hälsovådliga och miljöfarliga kemikalier och ersätta dem med mer hållbara alternativ.
- ▶ Obligatorium att sortera ut matavfall, som gäller i hela Stockholm från 1 januari 2023.

18

Cirkulär verksamhet - utfallsrapport för 2023

Indikatorer för *Cirkulär verksamhet* redovisas från sidan 78.

Vi ser en tydlig trend av minskat restavfall och grovavfall som går till förbränning. Detta hänger delvis ihop med den ökning av insamlat matavfall som skett under året. Den totala mängden matavfall till biologisk behandling har ökat till 42 procent, men är fortfarande långt ifrån det nationella miljömålet om 75 procent. Under 2023 infördes obligatorisk matavfallsinsamling även för hushåll. För fastigheter där separat sortering i dag är utesluten på grund av platsbrist och/eller arbetsmiljöskäl kommer matavfallsinsamling bli möjlig när eftersorteringsanläggningen Resursutvinning Stockholm driftsatts under hösten 2024. Eftersorteringsanläggning är en viktig komponent för att uppnå matavfallsmålet tillsammans med kommunikation i syfte att öka sorteringen.

Andelen material som sorteras ut vid återvinningscentralerna för att hanteras vidare av återbruksaktörer är lägre än målsättningen. Detta beror till stor del på att vi blivit bättre på att sortera ut det material som går att sälja vidare. Istället ökar mängden föremål som ges bort i fyndhörnor i våra återbruk. Lågkonjunkturen spelar också in. Flera av återbruksaktörerna vittnar om minskade inflöden och att invånarna är mindre benägna att skänka till återbruk och kanske även försöker sälja saker själva i större utsträckning. Det betyder att invånarna själva skapar värde och cirkulerar saker de inte längre har behov av.

Under 2023 producerades totalt 77 200 ton avloppsslam vid Stockholm Vatten och Avfalls båda reningsverk. Allt slam har uppfyllt kraven för certifiering enligt Revaq liksom övriga gällande krav. Slammet har under år 2023 hållit god kvalitet och 98 procent är spridet eller inlagrat för spridning på åkermark kommande år. Totalt innebär detta att 650 ton fosfor återförts till åkermark.

Vi har de senaste två åren spridit mer vattenverksmull på åkermark jämfört med tidigare år. Inom verksamheten har vi hanterat en mindre mängd schaktmassor än de föregående åren, på grund av att vi har genomfört färre grävarbeten. Andel cirkulerade restprodukter totalt (avloppsslam, vattenverksmull och schaktmassor från verksamheten) uppgår till 78 procent.

Vi har arbetat vidare för att utveckla bolagets interna avfallshantering. Under året har vi gjort en plockanalys som blev underlag för att förbättra sorteringen. Arbetet fortgår med att slänga rörspill i egen fraktion så att ny plastprodukt kan produceras. Ett avtal har tecknats under året för att säkerställa att gammal IT-utrustning kan återbrukas eller återvinnas på korrekt sätt och kampanj har genomförts för att samla in IT-produkter som legat i skrivbordslådan hos medarbetare. Användbart material och produkter som blivit över från verksamheten avyttras allt mer, istället för att slängas.

Cirkulär verksamhet - händelser och aktiviteter 2023

Matavfall

Den första januari 2023 blev det obligatoriskt i Stockholm för hushåll att sortera ut sitt matavfall, liksom det varit sen 2021 för verksamheter. Matavfallet rötas till biogas som blir fordonbränsle och ger biogödsel som jordförbättring till åkrar.

Nya metoder för att använda näringen i avloppsslam

Tillsammans med Stockholm Exergi och Stockholms stad har vi medverkat i en utredning kring möjligheterna att samförbränna avloppsslam med biorester. Tanken är att askan sedan granuleras och att den fosforrika askan sprids i skogsmark efter avverkning.

Minskat klimatavtryck med återbrukat stål

Stålbalkar från Malmös gamla svävarterminal har återbrukats i utbyggnaden av Henriksdals reningsverk. Balkarna blir stöd för rör till biogas. Klimatbesparingen blir på 97 procent, jämfört med att köpa nytt stål. Detta är en del av ett pilotprojekt som drivs av Sweco i samarbete med Tibnor och Dekra.

Plastsortering

Genom kommunikation som uppmuntrar till ökad platsortering är ambitionen att mindre plast ska gå till förbränning. Ett kampanjmaterial om vikten att sortera ut plasten ur restavfallet har under året synts på stadens informationstavlor på gator och torg, på våra sopbilar samt i sociala medier.

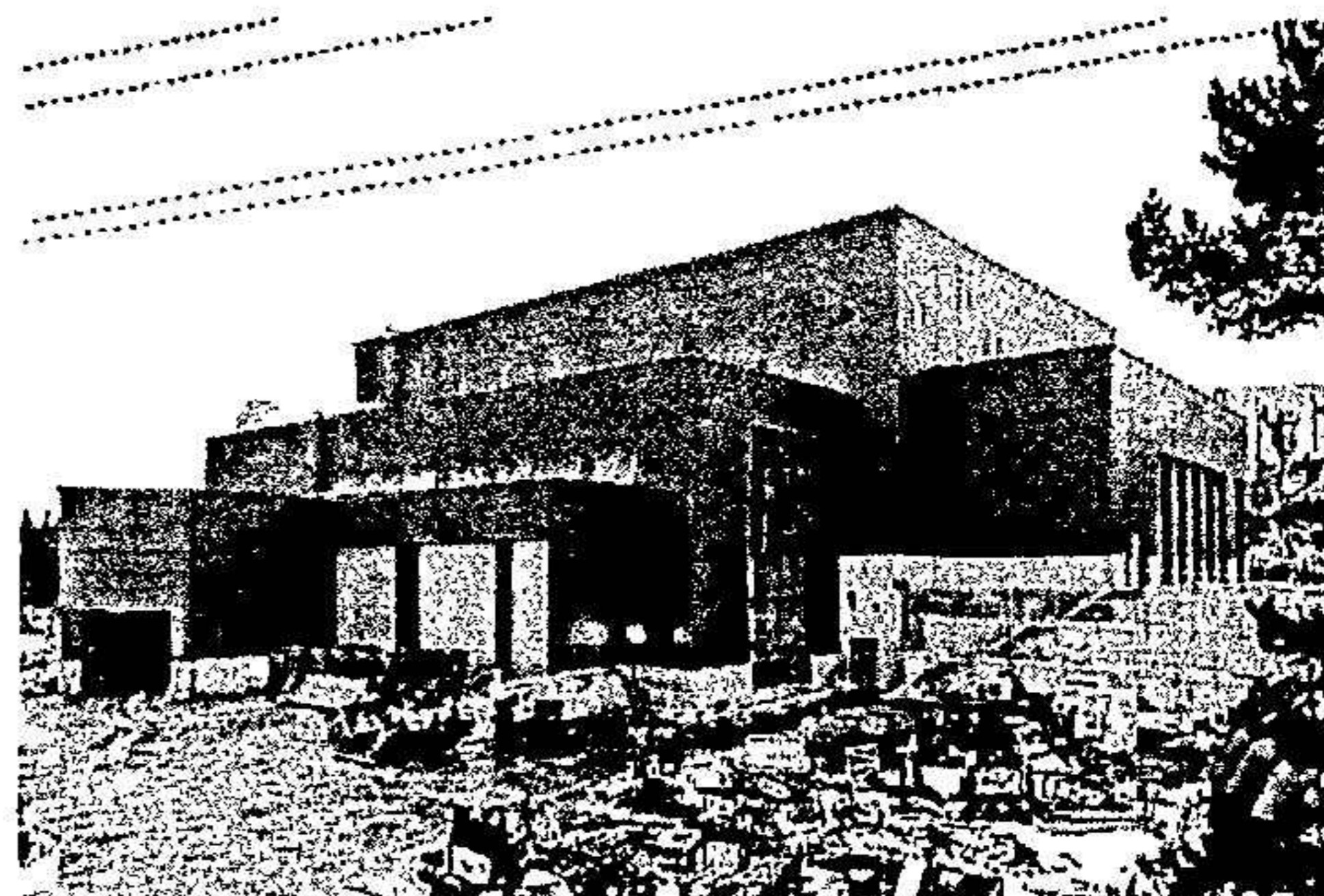
Förpackningsinsamling

Arbetet med vårt insamlingsansvar för hushållens förpackningar från och med 2024 har varit intensivt. De flesta upphandlingar är nu genomförda och därmed är många avtal på plats för implementering. Vi har också arbetat med kommunikation till olika målgrupper, skyltning och webblösningar för att förpackningssorteringen ska fungera bra för kunderna.

Resursutvinning Stockholm

Under 2023 har byggandet av anläggningen som möjliggör för alla stockholmare att sortera ut sitt matavfall fortsatt. Den beräknas vara i full drift under hösten 2024. Anläggningen ska med modern teknik sortera ut matavfallspåsar från hushåll som inte kan ha separat matavfallsinsamling men också plast och metall som av misstag hamnat i restavfallet.

Returrundan

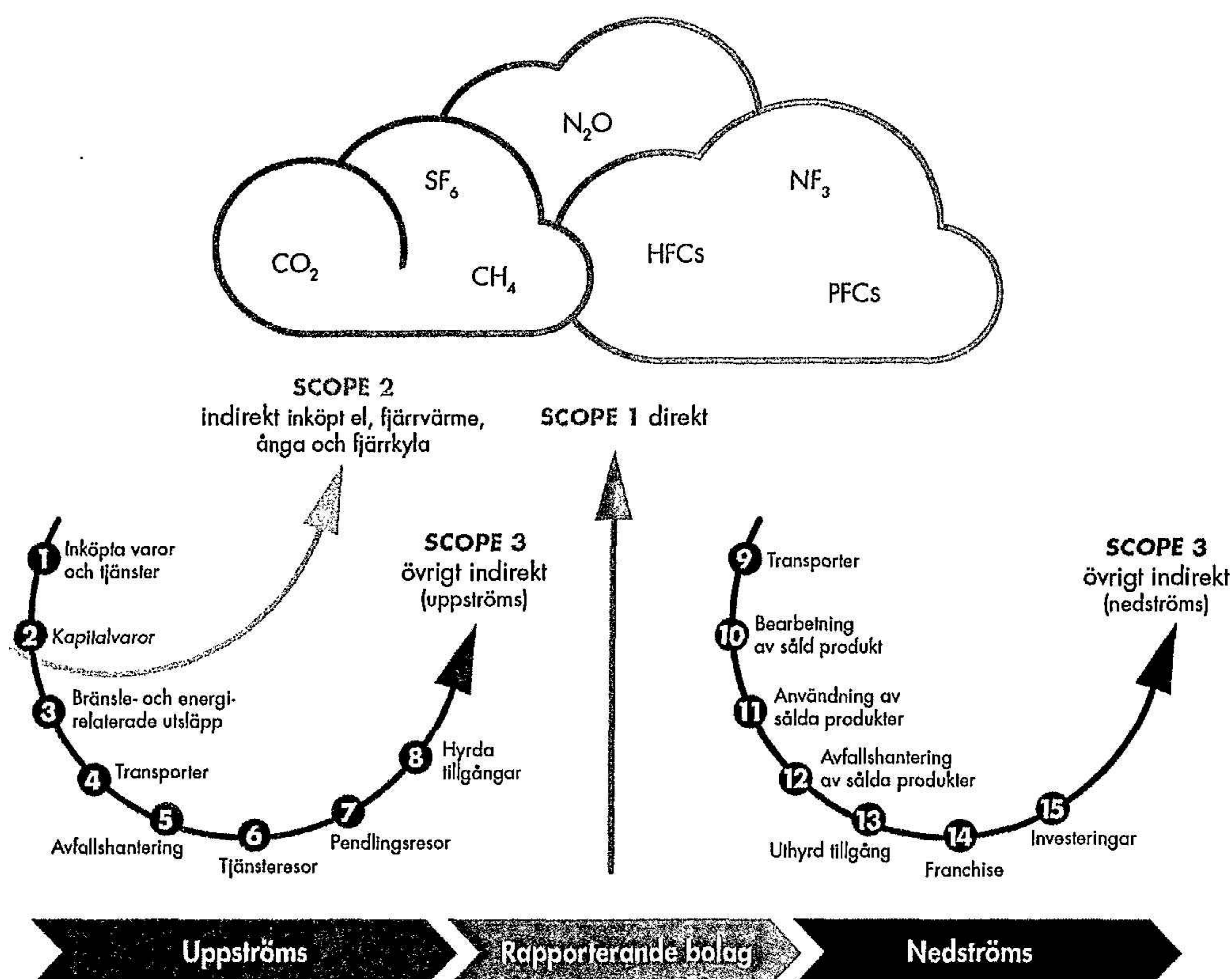
Under året har vi utvecklat en ny tjänst som ersätter den tidigare mobila miljöstationen. Returrundan tar utöver miljöfarligt avfall även emot föremål för återbruk och grovavfall och kommer att starta 2024.

MS

Minskad klimatpåverkan – påverkan från vår verksamhet

Stockholm Vatten och Avfall använder mycket energi och släpper ut växthusgaser från verksamheten samtidigt som vi bidrar till att minska utsläppen av växthusgaser från samhället.

Vi beräknar och redovisar våra växthusgasutsläpp enligt Greenhouse Gas Protocol.

Bilden visar utsläpp indelat i scope 1 – direkt utsläpp, scope 2 – indirekta utsläpp från energi, scope 3 – övriga indirekta utsläpp.

Minska utsläpp av växthusgaser

Förutom utsläpp från fossila bränslen, sker stora utsläpp till luft av växthusgaser som läcker från avloppsreningsprocessen. Det handlar främst om den lustgas och metangas som vi inte lyckas samla upp och använda. Transporter för avfallsinsamlingen samt drift och underhåll av ledningsnätet genererar koldioxidutsläpp, även om vi och våra entreprenörer till stora delar använder förnybart bränsle. Vi använder också arbetsmaskiner vid drift, underhåll, byggande och i vårt jordbruk och skogsbruk i Bornsjöområdet.

Fossilfri organisation

I ett första steg strävar vi mot att verksamheten ska bli fossilbränslefri. Fortfarande kvarstår viss användning av fossila bränslen i verksamheten vilket tillför koldioxid till atmosfären. Fossila bränslen används främst till reservkraftaggregat, vissa arbetsmaskiner och biogasfordon som till en liten del även använder bensin. I nästa steg är målsättningen en helt fossilfri organisation, det vill säga att även de material och kemikalier vi köper in ska ha ett förnybart ursprung.

Handwritten signature

Energieffektivisering

Stockholm Vatten och Avfalls verksamhet är energikrävande och den största delen av vår energianvändning utgörs av el som används för att driva pumpar i verk och ledningsnät samt blåsmaskiner i reningsverken. Mycket fjärrvärme används också för processerna i reningsverken. I takt med att Stockholm växer och vi inför nya reningstekniker inom avloppsreningen kommer energianvändningen att öka. Samma utveckling kommer att ske genom ny teknik inom dricksvattenproduktionen och avfallshantering. Även om energiåtgången ökar totalt sett, arbetar vi för att hålla den nere genom energieffektiviseringar i verksamheten.

Producera förnybar energi

Vid våra avloppsreningsverk produceras biogas som via extern part uppgraderas till förnybart fordonsbränsle. En mindre del av biogasen används i reningsverken för att producera värme. Insamlat matavfall från stockholmarna omvandlas till biogas och biogödsel. Biogas kan ersätta fossila bränslen som bidrar till klimatpåverkan. Vi planerar att installera solceller på flera anläggningar för att producera egen el.

Kolsänkor

Kolsänkor innebär att vi undviker koldioxidutsläpp genom att istället lagra kol i marken. Trädgårdsavfall samlas in och kan användas för att framställa biokol, som nyttjas i planteringar där kolet binds och lagras i jorden istället för att släppas ut som koldioxid i luften. På så sätt sker ett så kallat negativt utsläpp av koldioxid. Vi har tidigare haft en egen mindre biokolsanläggning, men den är nu avvecklad. Istället utreds möjligheten att mer storskaligt producera biokol i framtiden. Även avloppsslam och vattenverksmull skapar kolsänkor när det återförs till marken och det organiska innehållet i slammet ökar mullhalten i jorden.

Minskad klimatpåverkan - styrning och förutsättningar

Krav

- Enligt miljöbalkens hänsynsregler ska alla verksamhetsutövare hushålla med energi och i första hand använda förnybara energikällor.
- Lagen om energikartläggning i stora företag kräver att vi regelbundet kartlägger vår energianvändning och föreslår effektiviseringar och förbättringar.
- Lag om energideklarationer för bolagets personalbostäder och vissa lokaler gäller också. Industrielokaler, tillfälliga byggnader och byggnader som är mindre än 50 kvm är undantagna.
- Miljötilstånd för avloppsreningen innehåller villkor om utsläpp till luft samt lukt. All metangas som inte nyttiggörs ska samlas upp och förbrännas.
- Produktionen av biodrivmedel och biobränslen måste enligt hållbarhetslagen uppfylla vissa hållbarhetskriterier, bland annat kontroll av använt substrat och växthusgasutsläpp.
- Enligt miljöprogrammet ska Stockholm vara en fossilfri och klimatpositiv stad år 2040 och Stockholm stads samtliga verksamheter ska vara fossilfria till år 2030.

Risker och utmaningar

- Oavsiktliga utsläpp av växthusgaser på grund av driftstörningar.
- Brist på fossilfria processkemikalier, maskiner och utrustning.
- Svårt att hitta bra ersättningsbränslen för till exempel reservkraftaggregat där det finns lagrings- och säkerhetsaspekter som måste beaktas.
- Ökad energianvändning på grund av nya renings- och avfallstekniker, växande stad och ökande vattenflöden.

Kontroller och löpande åtgärder

- ▶ Vi köper tillsammans med Stockholms stad in ursprungsmärkt el från förnybara källor.
- ▶ Vår fordonspark består i första hand av biogasfordon och elfordon. En del specialfordon är dieseldrivna och dessa körs på förnybar diesel HVO100.
- ▶ Vi följer löpande upp vår plan för att fasa ut våra sista fossila bränslen.
- ▶ Reningsverken har installerade vocsidizers som minskar utsläpp av metangas genom att förbränna den.
- ▶ Vi har tagit fram en plan för att ytterligare minska växthusgasutsläppen från reningsverken.
- ▶ Energibesparande åtgärder planeras in och följs upp i en långsiktig energieffektiviseringsplan.

Minskad klimatpåverkan - utfallsrapport för 2023

Indikatorer för *Minskad klimatpåverkan* redovisas från sidan 80.

Under första halvan av året har vi haft haverier i våra vocsidizers – de anläggningar som fångar upp och destruerar metanutsläpp från reningsverken. Leveranstiden på reservdelar var lång och anläggningarna var avställda under flera månader. Efter driftsättningen har de gått stabilt. Under året har driften av våra rötkammare varit stabilare än under 2022 vilket har resulterat i färre oplanerade utsläpp av rötgas (mest metan). I vår miljörapport för avloppsverksamheten kommer uppdaterade utsläppssiffror att redovisas. De totala beräkningarna av lustgas- och metangasutsläppen för 2023 är ännu inte fullständiga och redovisas senare i vår miljörapport för avloppsverksamheten. Lustgasutsläppen har ökat på senare år och orsaken till detta undersöks.

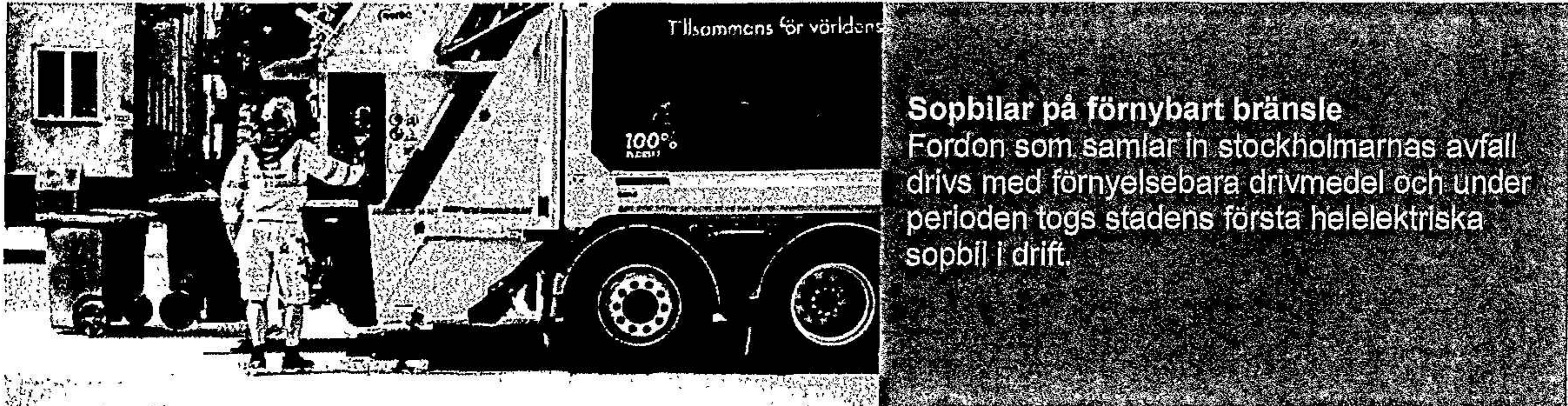
Drygt 95 procent av allt tankat bränsle i fordonen är förnybart. Andelen elbilar i vår fordonspark utgör nu närmare 20 procent. I övrigt används biogas och i en del specialfordon det förnyelsebara bränslet HVO100. Fortsatta undersökningar pågår för att kunna använda fossilfria alternativ till reservkraft. Under 2022 fasades den sista oljepannan ut i vår verksamhet och 2023 upphörde därför oljeanvändning till värmeproduktion.

Arbetet med att kartlägga ytterligare utsläpp från våra leverantörer (scope 3) har gått vidare. Vi har påbörjat klimatberäkningar i vissa bygg- och anläggningsprojekt och även för återbruksverksamheten och avfallsinsamlingen.

Energianvändning i avloppsverksamheten har minskat under 2022 och 2023. Under 2021 ökade energianvändningen då den nya biolinjen, med membranfiltrering som är en mer energikrävande reningsteknik, togs i drift i Henriksdals reningsverk. Vi har under perioden arbetat med att optimera driften i reningsverken och behöver utreda ytterligare parametrar som påverkar energianvändningen i processen.

Minskad klimatpåverkan - händelser och aktiviteter 2023

Sopbilar på förnybart bränsle

Fordon som samlar in stockholmarnas avfall drivs med förnyelsebara drivmedel och under perioden togs stadens första helelektriska sopbil i drift.

Batterilagring

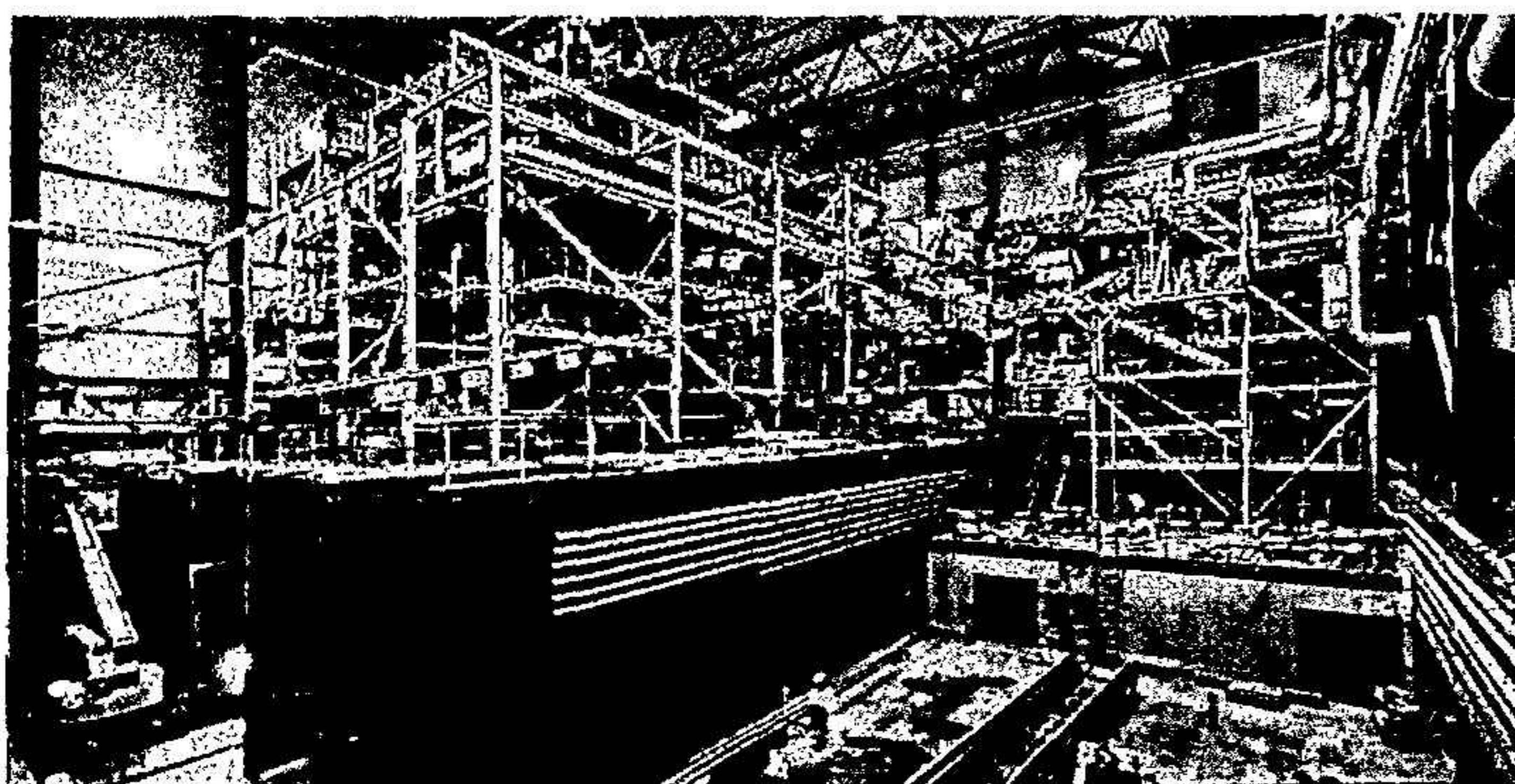
Bolaget utreder möjligheten till batterilagring i samband med solcellsanläggningar, till exempel på sopsugsterminaler och tryckstegringsstationer. För närvarande pågår en dialog om kontrakt med leverantören. En solcellsanläggning har installerats under året på Lovö vattenverk och arbete pågår för att installera fler i våra olika verksamheter.

Åtgärder mot utsläpp av växthusgaser

Under året installeras fler nya mätare på Bromma avloppsreningsverk för att kunna mäta lustgasutsläpp från den delen av processen som kallas "rejektvattenrening", där vi vet att stora utsläpp sker. Genom mätningen får vi kunskap för att planera för åtgärder som minskar utsläppen.

Elbilar

Elektrifieringen fortgår inom verksamheten. Under 2023 har vi införskaffat fyra lätta lastbilar och fem personbilar som är eldrivna. Fler eldrivna bilar är beställda men det är väldigt långa leveranstider.

Resursutvinning Stockholm (RUS)

Anläggningen som nu byggs är en del i arbetet att göra Stockholm mer klimatpositivt. När anläggningen är i drift kommer alla stockholmarnas matavfall att kunna sorteras ut och även den plast och metall som råkat hamna i soppåsen, vilket minskar utsläppen.

Löpande energieffektiviseringar

Under året har vi genomfört ett stort utbytesprojekt på Norsborgs vattenverk där drygt 900 äldre belysningsarmaturer har bytts ut till modern LED-belysning med energistyrning. Liknande insatser har också skett på återvinningscentralerna

Hållbart arbetsliv – påverkan från vår verksamhet

Stockholm Vatten och Avfall ska vara en attraktiv och ansvarsfull arbetsgivare för nuvarande och framtida medarbetare. Det innebär att erbjuda en hälsofrämjande, säker och likabehandlande arbetsplats och ett arbetsklimat som bygger på ansvarstagande, delaktighet och utveckling. Ansvaret inkluderar även sociala förhållanden och mänskliga rättigheter.

Säkerställa en god och säker arbetsmiljö

Arbetsmiljöarbetet på Stockholm Vatten och Avfall omfattar all verksamhet och medarbetarens totala arbetssituation där fysiska, sociala och organisatoriska aspekter beaktas. Syftet är att identifiera risker, förebygga tillbud och olyckor och uppnå goda och säkra arbetsplatser.

Arbeta för god hälsa

Stockholm Vatten och Avfall ska arbeta strategiskt och långsiktigt med hälsofrämjande insatser på arbetsplatserna. Vi erbjuder ett flertal aktiviteter för att medarbetare ska uppleva god hälsa och balans i livet, genom arbetslivets alla skeden. Medarbetarundersökningar, hälsoprofiler och riktade hälsofrämjande insatser är verktyg för att förbättra medarbetarens arbetsmiljö, välmående och hälsa.

Säkerställa allas lika rättigheter och möjligheter

Likabehandlande anställningsvillkor är grunden för trygghet och anställningsvillkoren ska upplevas som rättvisa, moderna och effektfulla. Genom ett aktivt likabehandlingsarbete förebygger vi diskriminering och trakasserier i vår verksamhet och bidrar till att skapa ett respektfullt och öppet arbetsklimat.

Hållbart arbetsliv - styrning och förutsättningar

Krav

- Arbetsmiljölagstiftning.
- Arbetsrättslig lagstiftning.
- Kollektivavtal.

Risker och utmaningar

- Fysiska, sociala och organisatoriska arbetsmiljörisker.

Kontroller och löpande åtgärder

- ▶ Personalpolicy som reglerar personalrelaterade frågor och arbetet med att trygga sociala förhållanden.
- ▶ Arbetsmiljöpolicy som beskriver viljeinriktning med arbetsmiljön.
- ▶ Årlig sammanställning av arbetsmiljörapport.
- ▶ SAM-revision enligt föreskrift om systematiskt arbetsmiljöarbete.
- ▶ Aktiva åtgärder för likabehandling enligt diskrimineringslagen i syfte att förebygga diskriminering och kränkande särbehandling, främja lika rättigheter och möjligheter samt eftersträva en jämn könsfördelning.
- ▶ Aktivt samarbete mellan chefer, medarbetare, skyddsombud och fackliga representanter i enlighet med lagar, regler och avtal.
- ▶ Årlig medarbetarenkät.
- ▶ Tertiälviss uppföljning av nyckeltal för att fånga upp sjukfrånvarotrender och andra signaler för att stötta chefer och ledare i det förebyggande arbetet.
- ▶ Regelbundna hälsoundersökningar och hälsocoaching.
- ▶ Friskvårdssubvention och tillgång till träningslokaler på anläggningarna.

Hållbart arbetsliv - utfallsrapport för 2023

Indikatorer för *Hållbart arbetsliv* redovisas på sidan 84.

Den årliga medarbetarenkäten visar att medarbetare fortsätter att skatta Stockholm Vatten och Avfall högt som arbetsgivare. Höga och stabila resultat vittnar om ett gott ledarskap, att medarbetare upplever hög grad av motivation och delaktighet i verksamheten (aktivt medskapandeindex).

Under 2023 har vi vidareutvecklat ett koncept för mottagande av feriearbetande ungdomar vilket resulterat i att bolaget under perioden kunnat erbjuda fler feriejobb jämfört med tidigare år. Bolaget har också arbetat vidare med att anställa fler personer som står långt från arbetsmarknaden i Kommunala visstidsanställningar.

Sjukfrånvaron ligger något över målet på 3,5 procent, men har totalt sett minskat under treårsperioden. Under perioden har tre olycksfall med sjukfrånvaro rapporterats, vilket innebär samma nivå som tidigare år. Inrapportering av tillbud och riskobservationer fortsätter att öka. Det är troligen en effekt av att våra verksamheter fortsätter att prioritera arbetsmiljöfrågorna och synliggör vikten av inrapportering för att systematiskt kunna fånga upp och förhindra arbetsmiljöhändelser.

Hållbart arbetsliv - händelser och aktiviteter 2023

Ledarskap

Bolaget fortsätter att satsa på det bolagsgemensamma ledarskapsprogrammet som ger oss en gemensam plattform för ledarskapet utifrån ledarskapsmodellen "Full range leadership". Satsningen på ledarskapet skapar förutsättningar för delaktighet och engagerat medarbetarskap.

Arbetsmiljövecka

Under 2023 införde vi en arbetsmiljövecka med målet att det ska vara ett årligt återkommande åtagande för att stärka bolagets kultur avseende arbetsmiljö. Satsningen genomfördes med goda resultat och en utvärdering av satsningen har gjorts för att vidareutveckla konceptet till 2024.

Medarbetardialog med fokus på mål, utveckling och resultat

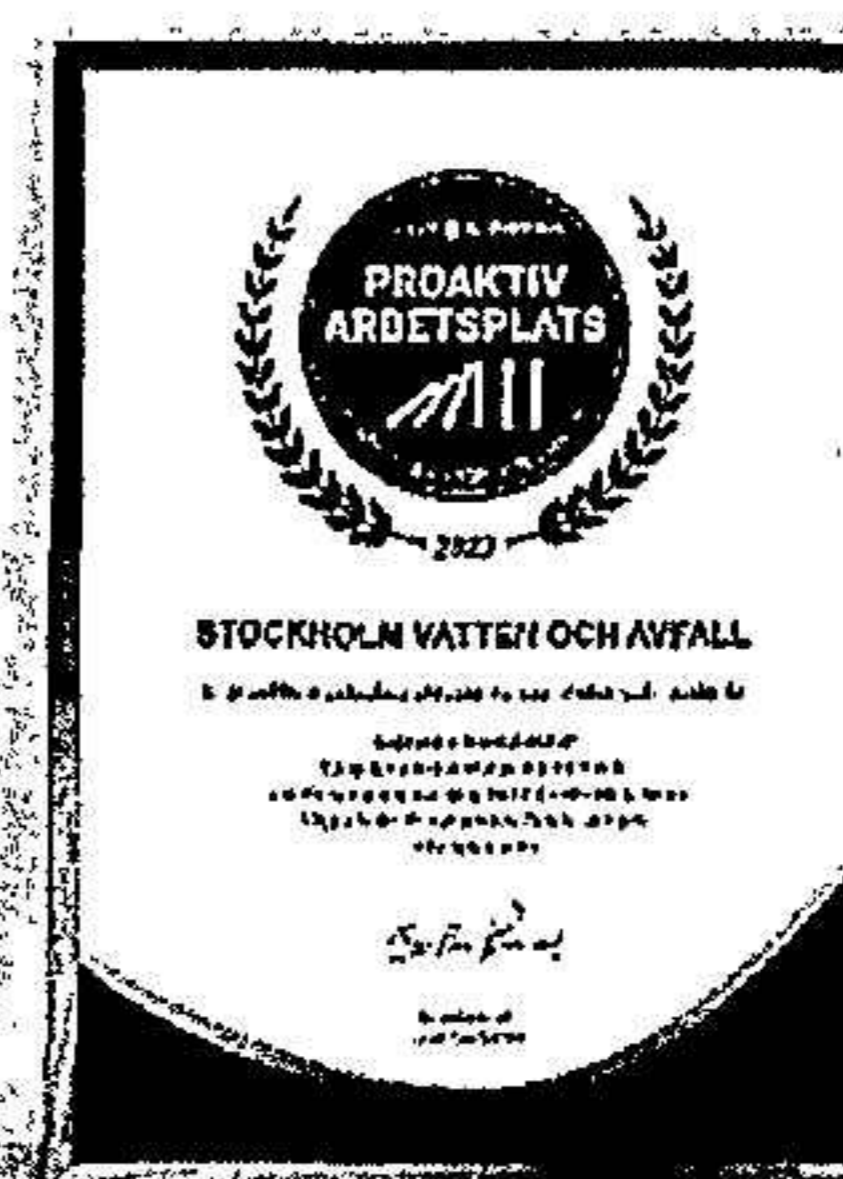
Under året har vi implementerat Medarbetardialogen – en modell för att konkretisera mål- och verksamhetsstyrning till medarbetarnivå och ett arbetssätt för ledare och medarbetare att samtala om mål, förväntningar, utveckling och resultat.

Allas lika rättigheter och möjligheter

Vi har infört ett rekryteringsverktyg som underlättar för vårt kompetensbaserade rekryteringssätt. Samtidigt har vi infört ett referenstagningssystem som bidrar till objektiv och likabehandlande referenstagning.

Hälsöfrämjande arbete

Stockholm Vatten och Avfall har tilldelats certifieringen "Proaktiv arbetsplats" för det systematiska, långsiktiga och aktiva arbete som bedrivs för att motverka och åtgärda drogproblematik. Förutom drogtestning i samband med rekrytering har vi beslutat att även införa slumpvisa alkohol- och drogtestar. Syftet är att åstadkomma en säkrare arbetsplats och att agera starkt och konsekvent mot medarbetare som bryter mot bolagets nolltolerans mot droger.

13

Hållbara inköp – påverkan från vår verksamhet

Varje år upphandlar Stockholm Vatten och Avfall varor och tjänster för ungefär 4,7 miljarder kronor av cirka 1400 aktiva leverantörer. För att kunna uppnå vår vision om en hållbar stad måste vi säkerställa att våra leverantörer medverkar genom att utveckla och leverera hållbara varor och tjänster.

Hållbara val vid inköp genom analyser, kravställning och avtalstrohet

För att kunna ställa relevanta och framåtdrivande krav och utvärderingskriterier behöver vi prioritera och anpassa dem till varje upphandling. Därför behöver vi göra riskanalyser inför upphandlingen och på så sätt bedöma vilken miljöpåverkan eller social påverkan som kan finnas. För att kunna ställa hållbarhetskrav och utvärderingskriterier på rätt nivå ska vi även genomföra marknadsanalyser. Vi behöver veta vilken nivå som är relevant och rimlig för att vi ska kunna få in tillräckligt många anbud och samtidigt ge en utveckling mot mer hållbara produkter och tjänster. Vi ska arbeta med livscykelanalyser och säkerställa att vi inte gör inköp utanför våra upphandlade ramavtal.

I de fall där det kan finnas risk för att mänskliga rättigheter kränks, ska vi ställa krav på att leverantörerna ska ha ett systematiskt arbete för att förhindra eller minimera risken för överträdelse av lagstiftning och FN:s konventioner avseende mänskliga rättigheter. Bland kraven ingår grundläggande rättigheter, antidiskriminering och arbetsrättsliga villkor.

Uppföljning av hållbarhetskrav/kriterier

För att säkerställa att kraven i upphandlingarna följs måste de följas upp och eventuella avvikelser hanteras. Det är viktigt att säkerställa att vi fått det som avtalats och att alla leverantörer ska kunna konkurrera på lika villkor. Uppföljningens omfattning avgörs av avtalets vikt och hur stor hållbarhetspåverkan det bedöms ge.

Samarbeten för att utveckla hållbara varor och tjänster

Samarbete ger en möjlighet att tillsammans förbättra hållbarhetsarbetet, både i leverantörers och i vår egen verksamhet. Det ger också en förståelse för marknadsläget och bättre förutsättningar för att i framtiden ställa relevanta krav som går att uppfylla. Genom att efterfråga mer hållbara varor och tjänster och berätta om våra målsättningar kan vi driva marknadsutvecklingen framåt.

Hållbara inköp - styrning och förutsättningar

Krav

- Lagen om offentlig upphandling (LOU) och lagen om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF) styr vårt upphandlingsarbete och ska säkerställa en öppen och rättvis upphandling.
- Våra upphandlingar styrs också av vår inköspolicy, riktlinjer för inköp, hållbarhetspolicy samt Stockholm stads program för upphandling och inköp.

Risker och utmaningar

- Bristande information om risker kopplade till leverantörers produkter, tillverkning och leveranskedjor.
- För höga kravnivåer kan leda till för få anbud.
- Otillräcklig uppföljning för att säkerställa att leverantörer lever upp till sociala och miljömässiga krav i avtal.
- Omställningsarbete mot hållbarare produkter och tjänster tar tid.

Kontroller och löpande åtgärder

- ▶ Gemensamma miljökrav för entreprenader som utformats av Stockholms stad, Göteborg, Malmö och Trafikverket används.
- ▶ Vi ställer krav på att material registreras och bedöms i Byggvarubedömningen (BVB) eller liknande system.
- ▶ Vid vissa entreprenader ställer vi krav på sysselsättningsfrämjande åtgärder för människor som står långt från arbetsmarknaden.
- ▶ Alla våra avtal bedöms utifrån hur mycket de påverkar miljömässig och social hållbarhet. Målsättningen är att följa upp ställda hållbarhetskrav årligen för de avtal som har störst påverkan och en gång under avtalsperioden för de som bedöms ha en väsentlig påverkan.
- ▶ Löpande hållbarhetsanalyser inom specifika inköpsområden.
- ▶ Löpande kontroller att kraven följs i ramavtal för grävmaskins- och transporttjänster görs med hjälp av extern part.

Hållbara inköp - utfallsrapport för 2023

Indikator för *Hållbara inköp* redovisas på sidan 85.

Generellt sett ställs miljökrav och sociala krav i avtal där vi genom riskanalys eller erfarenhet bedömt detta som relevant. De senaste åren har vi arbetat för att utveckla inköp, upphandling och avtalsförvaltning med avseende på hållbarhetsfrågorna, vilket påverkar resultatet. Under 2023 har andelen upphandlingar där vi ställt miljökrav minskat. Detta beror på att vi gjort fler upphandlingar där det inte bedömts som relevant att ställa miljökrav, som exempelvis konsulttjänster. Utvecklingsarbetet pågår fortfarande och en viktig del är en systematisk uppföljning av hållbarhetskraven vi ställt i avtalen med leverantörer och entreprenörer.

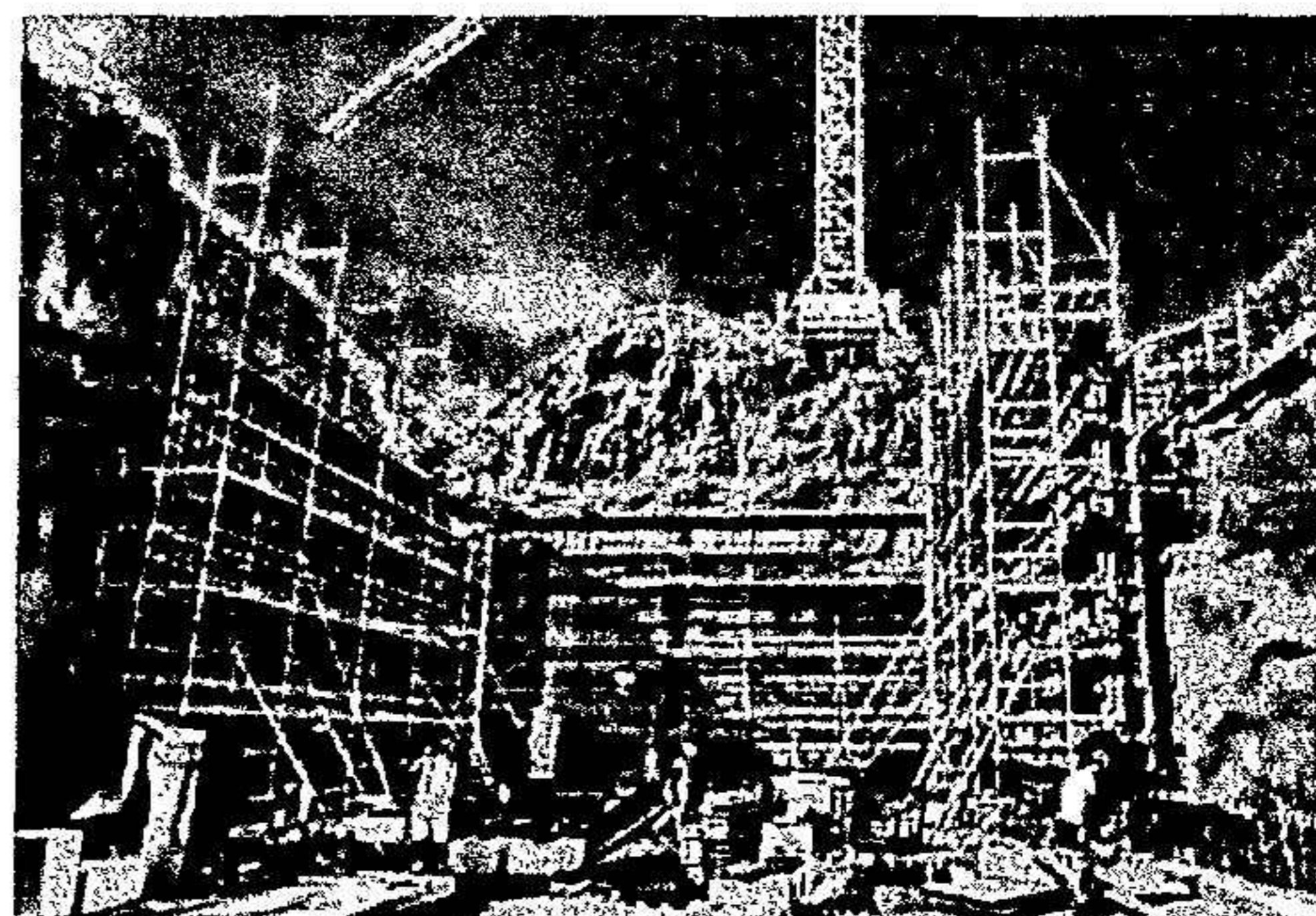
För att kunna fokusera uppföljningen där den bäst behövs har vi taggat våra avtal utifrån deras hållbarhetspåverkan och risker. De avtal som har den största påverkan ska enligt målsättningen följas upp årligen och granskning ska ske med avseende på hållbarhetskrav. Av dessa runt 140 avtal har vi under 2023 följt upp drygt 30 procent. Vi arbetar med att successivt öka andelen uppföljningar och bedömer kunna följa upp 60 procent under 2024. Samtidigt pågår utvecklingen av att göra riskanalyser, marknadsanalyser och att ställa relevanta och drivande hållbarhetskrav inom ramen för kategoristyrningen.

Hållbara inköp - händelser och aktiviteter 2023

Hållbar kategoristyrning

Under året fortsatte arbetet med att implementera kategoristyrning som arbetssätt. Genom att arbeta strategiskt, faktabaserat, och tvärfunktionellt inom olika specifika inköpsområden kan vi på ett tydligare sätt adressera hållbarhetsfrågor och de specifika förutsättningarna för det specifika inköpsområdet. Genom kategoriarbetet genomförs övergripande hållbarhetsanalyser som sedan resulterar i strategier och aktiviteter.

Miljökrav i entreprenadens genomförande

Vi håller på att implementera bolagets egna framtagna miljökrav i entreprenadernas genomförande. Först ut i detta är en entreprenör som utför schakt- och rörläggning – ett av våra stora ramavtal.

Miljöspendanalyser

Inom ramen för kategoristyrningen genomförs miljöspendanalyser då klimatpåverkan från våra leverantörsavtal uppskattas. Syftet är att prioritera kravställning och uppföljning av de mest klimatpåverkande avtalen.

Systematisk uppföljning

Vi har under året fortsatt implementera ett projekt för strategisk avtalsförvaltning. Där ingår det en mer systematisk uppföljning av de miljökrav och sociala krav vi ställt på leverantörerna. Under 2023 har vi stärkt upp funktionen för avtalsförvaltning.

Schaktfria metoder tillsammans med leverantörer

Under våren genomförde vi en välbesökt mässa om schaktfria tekniker för ledningsrenovering tillsammans med flera leverantörer. Schaktfria lösningar minskar resurser och koldioxidutsläpp avsevärt jämfört med traditionell schakt. Vår vision är 100 procent schaktfritt i framtiden.

Handwritten signature or mark.

Systematiskt hållbarhetsarbete

Stockholm Vatten och Avfalls vision "Tillsammans för världens mest hållbara stad" visar att hållbarhet är en grundpelare för verksamheten. Hållbarhetsarbetet är därför integrerat i strategier, mål, aktiviteter och uppföljning som styr det löpande arbetet.

Viktiga styrdokument för bolagets hållbarhetsarbete är Stockholms stads miljöprogram och handlingsplaner för bland annat god vattenstatus, klimat, kemikalier, cirkulärt byggande, biologisk mångfald samt mikroplaster. Under 2023 har bolaget varit delaktigt i att ta fram ett nytt miljöprogram för Stockholm för perioden 2024-2030. Det nya programmet siktar bland annat mot en klimatpositiv stad 2030 och halverad klimatpåverkan från konsumtion. Miljöprogrammet kommer att färdigställas i början av 2024. Därtill finns mer detaljerade ägarkrav som vi ska uppfylla, där de flesta handlar om hållbarhetsfrågor, och program som berör sociala hållbarhetsfrågor.

Bolagets styrelse behandlar hållbarhetsfrågor på strategisk nivå och enligt delegationsordningen, till exempel godkännande av policyer. Ledningsgruppen bär ansvaret för hållbarhetsperspektivet i målarbetet. Bolagets hållbarhetsenhet arbetar strategiskt och samordnande och stöder verksamheten med åtgärder, analys, uppföljning och rapportering av hållbarhetsarbetet.

Policyer och riktlinjer

Vi har en rad policyer och riktlinjer som styr vår verksamhet och vårt hållbarhetsarbete, till exempel hållbarhetspolicy, personalpolicy, arbetsmiljöpolicy, uppförandekod samt riktlinjer för representation och gåvor. Vi är också certifierade enligt ISO-standarderna 9001 och 14001.

Vårt ansvar inom antikorrupktion

Bekämpande av korrupktion är en förutsättning för att kunna uppnå alla mål i Agenda 2030 och enligt Brottsförebyggande rådet är kommunal verksamhet särskilt ansatt. Som ett kommunägt bolag har vi ett särskilt ansvar att bekämpa mutor och annan korrupktion samtidigt som vi ska upprätthålla krav på saklighet och opartiskhet. Stockholm Vatten och Avfall lyder under Stockholms stad riktlinjer om mutor och representation. Vi har även interna riktlinjer rörande representation och gåvor som också omfattar agerande vid konferenser, mässor och studieresor. För att hantera korrupktionsrisken vid beställning och betalning av fakturor arbetar vi utifrån tvåhandsprincipen där beställaren godkänner och chefen attesterar inköpet eller betalningen.

Samtliga nyanställda introduceras till bolagets uppförandekod som fungerar som ett tydligt regelverk att förhålla sig till om man ställs inför oklara eller osäkra situationer. Alla medarbetare har ett eget ansvar men också ett gemensamt ansvar för att både följa uppförandekoden och att göra den till en grundläggande del av bolagets företagskultur. Vårt visselblåsarssystem ligger hos en extern part där anställda, kunder och leverantörer anonymt kan rapportera om missförhållanden. Som en del i våra upphandlingskrav rörande arbetsvillkor och mänskliga rättigheter ställer vi anti-korrupktionskrav i de upphandlingar där vi efter riskbedömning anser att sådana risker finns.

Risker

Årlig väsentlighets- och riskanalys är en del av bolagets internkontroll och leder fram till en internkontrollplan. Väsentlighets- och riskanalysen utgår från Kommunfullmäktiges mål för verksamheten och genomförs i flera steg. Bolaget identifierar de viktigaste processerna för att uppnå Stockholms stads mål. Utifrån dessa identifierar vi oönskade händelser som kan uppstå, vars sannolikhet och konsekvens sedan värderas. Om riskvärdet för den oönskade händelsen överstiger ett fastställt värde ska risken ingå i internkontrollplanen. Planen fastställs i samband med att verksamhetsplanen beslutas och följs upp i samband med verksamhetsberättelsen efter årets slut. Under respektive hållbarhetsområde tar vi upp några av de risker som finns i vår verksamhet och hur vi hanterar dem.

Uppföljning och utvärdering

Ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet inkluderas i bolagets ordinarie målstyrning och tertialvisa uppföljning, där även arbetet inom stadens miljöprogram följs upp. Miljöarbetet följs även upp i flera olika rapporter, till exempel våra miljörapporter, som också rapporteras till våra ägare. Årligen genomförs analyser där ledningen utvärderar hur väl vi uppfyller lagkrav, kundnöjdhet, kvalitet på köpta varor och tjänster, hur vi hanterar avvikelser och fattar beslut om eventuella förändringar som behöver göras till nästkommande år. Via statistiklämning till våra branschorganisationer Svenskt Vatten och Avfall Sverige kan vi jämföra nyckeltal med andra aktörer inom branschen.

Granskning

Vi är certifierade inom kvalitet (ISO 9001) och miljö (ISO 14001) och har årliga externa och interna revisioner inom ramen för dessa standarder. Under 2023 genomfördes årlig miljö- och kvalitetsrevision av bolagets certifieringsorgan. Två mindre avvikelser noterades som hanterades inom fastställd tidsram, revisorerna godkände därefter vår plan för korrigerande åtgärder. Revisioner har även genomförts inom ramen för REVAQ-certifieringen av avloppsslammet och ISCC-certifieringen av biogasproduktionen. Våra interna revisorer granskar årligen att vi uppfyller det vi åtagit oss när det gäller policyer, mål, standarder, interna rutiner och lagstiftning och rapporterar avvikelser samt förbättringsförslag. Bolagets räkenskaper granskas av stadens anlitate revisionsföretag. De kontrollerar bland annat att årsredovisningen och hållbarhetsrapporten har upprättats enligt årsredovisningslagens krav.

Väsentlighetsanalys

Inom ramen för GRI (Global Reporting Initiative) genomfördes år 2017 en intressent- och väsentlighetsanalys för att identifiera bolagets viktigaste hållbarhetsfrågor och intressenter. Under 2021 gjordes en ompaketering av bolagets viktigaste hållbarhetsområden från elva tidigare områden till fem mer sammanfattade områden som är mer anpassade till Stockholm Vatten och Avfalls verksamhet. De viktigaste hållbarhetsfrågorna är de GRI-områden som redovisas i de bilagda indikatorerna och löpande i redovisningen (se GRI-index i bilaga). Under 2024 kommer en ny väsentlighetsanalys genomföras i enlighet med EU-direktivet CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive). Under tiden rapporterar bolaget med referens till GRI-standards.

Med utgångspunkt från intressentanalysen som genomfördes i Stockholm Vattens och Avfalls ledningsgrupp år 2016, gjordes en värdering och bedömning av våra viktigaste hållbarhetsområden. Väsentlighetsanalysen genomfördes av en grupp med representanter från enheterna för Hållbarhet, Ekonomi, Inköp, HR och Kommunikation med stöd av konsulter. Utifrån värderingen placerades de, av GRI:s hållbarhetsområden, som bedömdes ha stor betydelse i ett diagram. (se sidan 11). De områden som bedömdes ha mycket stor betydelse för intressenterna och samtidigt påverkas i mycket stor utsträckning av bolagets verksamhet är de som redovisas i denna rapport.

Om hållbarhetsredovisningen

För 2023 är årsredovisningen och hållbarhetsredovisningen, som ges ut årligen, en gemensam rapport för koncernen Stockholm Vatten och Avfall, som omfattar dotterbolagen Stockholm Vatten AB och Stockholm Avfall AB. Års- och hållbarhetsredovisningen fastställs av bolagets styrelse och aktuellt styrelsemöte äger rum i början av mars. Detta innebär att redovisningen slutförs i mitten av februari. En del data till hållbarhetsindikatorerna är då ännu inte tillgänglig eller helt kvalitetssäkrad. Därför tillkommer viss data för 2023 först nästföljande år och korrigeringar kan förekomma av redovisad data. Hållbarhetsredovisningen för 2023 upprättats med referens till standarden GRI Standards 2021. Årets rapport har inte blivit granskad av extern part utifrån GRI:s krav.

M

Årsredovisning och koncernredovisning

Styrelsen och verkställande direktören för Stockholm Vatten och Avfall AB avger följande årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2023.

Förvaltningsberättelse

Verksamhetens art och inriktning

I Stockholm Vatten och Avfall AB bedrivs ingen verksamhet, den sker i dotterbolagen Stockholm Vatten AB och Stockholm Avfall AB.

Samtliga bolag finns i Stockholm och huvudkontoret ligger i Ulvsunda. Dessutom finns ett kontor i Högdalen, varifrån delar av ledningsnätsverksamheten utgår, och några mindre kontor. Bolaget har två vattenverk (på Lovö och i Norsborg), två avloppsreningsverk (i Bromma och Henriksdal), fem återvinningscentraler, tre återbruk och en reservvattentäkt i Bornsjön med ett mindre vattenreningsverk. Därtill äger bolaget ledningsnätet för vatten och avlopp inklusive pumpstationer och vattenreservoarer i Stockholm och Huddinge.

Stockholm Vatten AB

Stockholm Vatten AB är ett kommunalt bolag inom Stockholms stad som ansvarar för vattenförsörjning och omhändertagande av avloppsvatten i Stockholm och Huddinge. Likaså äger och sköter bolaget ledningsnäten för vatten och avlopp i dessa kommuner. Stockholm Vatten AB levererar även dricksvatten till tolv grannkommuner och tar emot avloppsvatten från åtta kommuner. Dricksvattnet kommer från Mälaren och från Bornsjön som är vår reservvattentäkt.

I verksamheten ingår även vattenvård och sjörestaurering inom Stockholm och Huddinge och i samarbete med andra berörda kommuner. Särskilda kontrollprogram finns för Mälaren, Saltsjön och innerskärgården.

VA-verksamheten i företaget är ett legalt monopol och verksamheten bedrivs i enlighet med Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412). Verksamheten är i huvudsak avgiftsfinansierad i enlighet med självkostnadsprincipen i denna lag. Kommunfullmäktige och styrelsen beslutar om principerna för avgiftssystemet och nivån på avgifterna.

Stockholm Avfall AB

Stockholm Avfall AB, ansvarar för de uppgifter som enligt miljöbalken och andra författningar gäller för staden i fråga om avfallshantering. Uppgifterna omfattar hantering av avfall inom kommunens ansvar; insamling, transport och behandling av restavfall, matavfall, grovavfall, farligt avfall, returpapper samt från 2024 insamling av förpackningsmaterial. Vidare ansvarar bolaget för till verksamheten hörande anläggningar och tjänster.

Uppgifter inom kommunens avfallsansvar som inte får lämnas över till bolag åligger Avfallsnämnden som verksamhetsansvarig nämnd. Inom ramen för Avfallsnämndens ansvar återfinns beredning av avfallstaxa och renhållningsordning, innehållande avfallsplan och föreskrifter, samt myndighetsutövning mot enskilda inom driften av avfallsverksamheten. Renhållningsordning och avfallstaxa beslutas av kommunfullmäktige.

Förväntad framtida utveckling

Den framtida utvecklingen för bolagen inom koncernen Stockholm Vatten och Avfall är nära knuten till Stockholms stads utveckling. En växande stad medför ökade krav på verksamheten för att säkerställa vattenförsörjning, omhändertagande av avlopp och avfallshantering med god kvalitet och med så liten miljöpåverkan som möjligt.

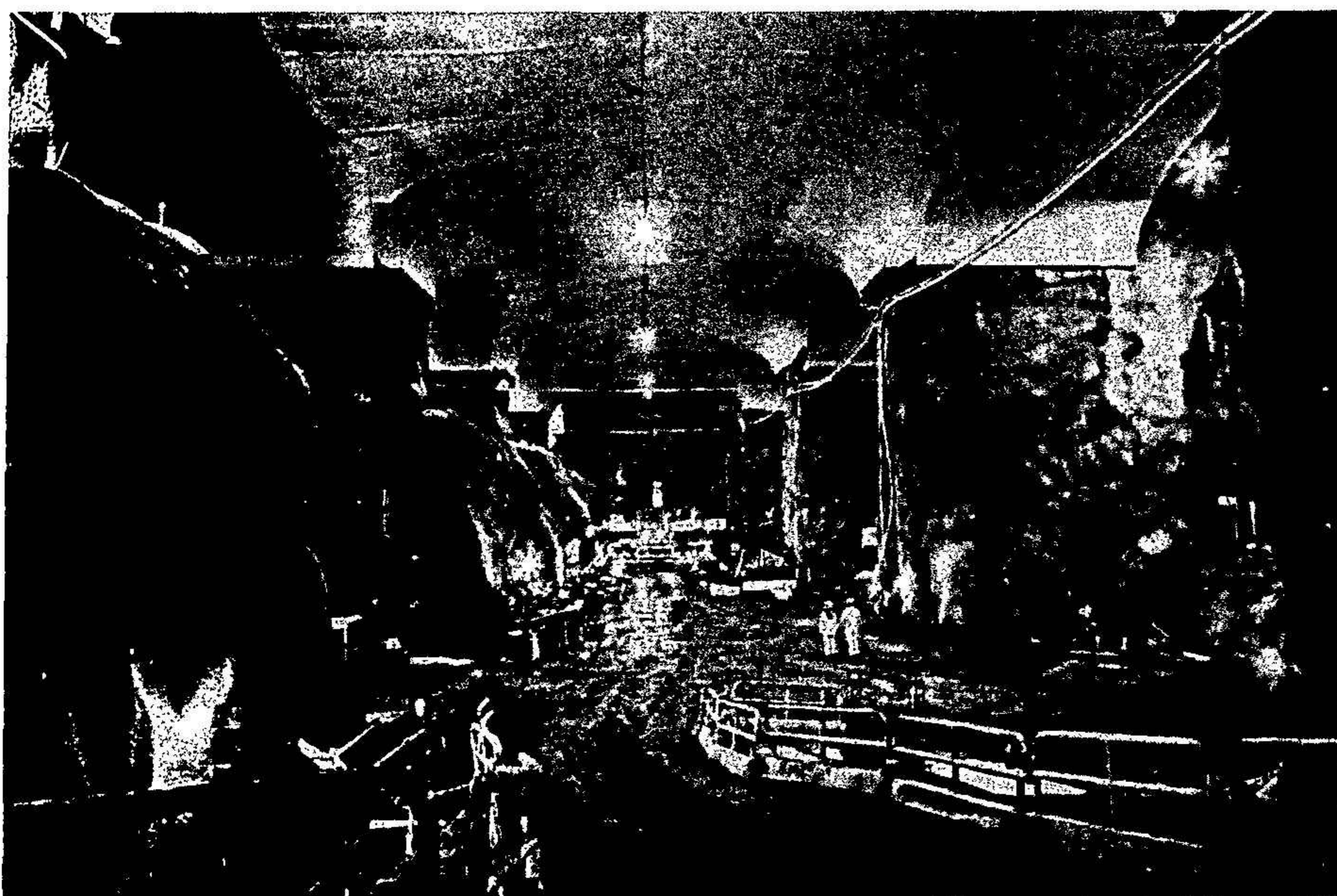
Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Stockholm Vatten och Avfalls verksamhet har under året präglats av det rådande ekonomiska läget med högt ränteläge och hög inflation. Till exempel har entreprenadindex höjts med 12 procent. För att möta de ökade kostnaderna höjde bolaget va-taxorna (brukningsavgifterna) med 25 procent och anslutningsavgiften med 7 procent. Avfallstaxorna höjdes generellt med 18 procent. Det råder ett stort fokus på ekonomin och bolaget arbetar med att uppnå en god kalkylsäkerhet, prognossäkerhet och kostnadsuppföljning i projekten.

Bolagen räknar med att både drift och kapitalkostnader kommer att öka även nästa år och tog därför fram ett förslag till kommunfullmäktige om att under 2024 få öka VA-taxorna (brukningsavgifterna) med 25 procent och anslutningsavgiften med 14 procent. För avfallstaxan föreslogs en höjning för en- och tvåbostadshus med 13 procent och för flerbostadshus och verksamheter en höjning på i snitt 24 procent. Kommunfullmäktige beslutade om taxeökningarna den 27 november i enlighet med förslagen från Stockholm Vatten AB:s styrelse och Avfallsnämnden.

Under 2023 har fokus på kris, civil beredskap och krig ökat, så även för bolaget. Bolaget har under året förstärkt arbetet och kommer fortsätta att intensifiera detta.

Under november lämnade bolagets VD sin tjänst och en tillförordnad VD tog över fram januari 2024 då en ny VD tillträdde.

Armering och betongarbeten till försedimentering i Sicklaanläggningen

106

Stockholm Vatten AB

Väsentliga händelser inom bolaget är främst hänförliga till bolagets investeringar. Bolaget har cirka 11,5 (11,6) miljarder kronor upparbetat i pågående investeringsprojekt. Det består av ungefär 500 små och stora projekt, nedan beskrivs de största projekten.

Stockholms framtida avloppsrening (SFA)

Processen för omhändertagandet av avloppsvatten står inför stora utmaningar i framtiden. Förutom en ökande befolkning och klimatförändringar kommer skärpta reningskrav från nya EU-direktiv och nya villkor. För att klara detta pågår projekt Stockholms framtida avloppsrening (SFA) som ska säkra möjligheten att rena vårt avloppsvatten i framtiden och förbättra reningen ännu mer. Henriksdals reningsverk byggs om med ny reningsteknik (membranteknik), som kommer att fördubbla reningsverkets kapacitet när projektet är genomfört. Sicklaanläggningen under Hammarbybacken byggs ut för att rymma de första reningsstegen för avloppsvattnet från söderort.

I Henriksdals reningsverk har etapp 2 av ombyggnaden i reningsverket fortsatt under året, där två biolinjer byggs om med den nya reningstekniken. Den första linjen med membranteknik har varit i drift sedan 2021, så en del av avloppsvattnet renas nu med membrantekniken, med mycket goda resultat. Parallellt med detta pågår arbetet med att bygga en ny slamavskiljning i och uppe på Henriksdalsberget. Det mesta av byggnadsarbetet är klart och installationsarbeten inom samtliga teknikområden pågår. Även renovering av slamtankar och rötkammare har påbörjats.

I Sicklaanläggningen pågår arbetet med att bygga upp de nya försedimenteringsbassängerna. Samtidigt pågår även grundläggningsarbeten för den nya teknikbyggnaden. Den nya avloppstunneln som går från Bromma till Sickla har kommit drygt halvvägs.

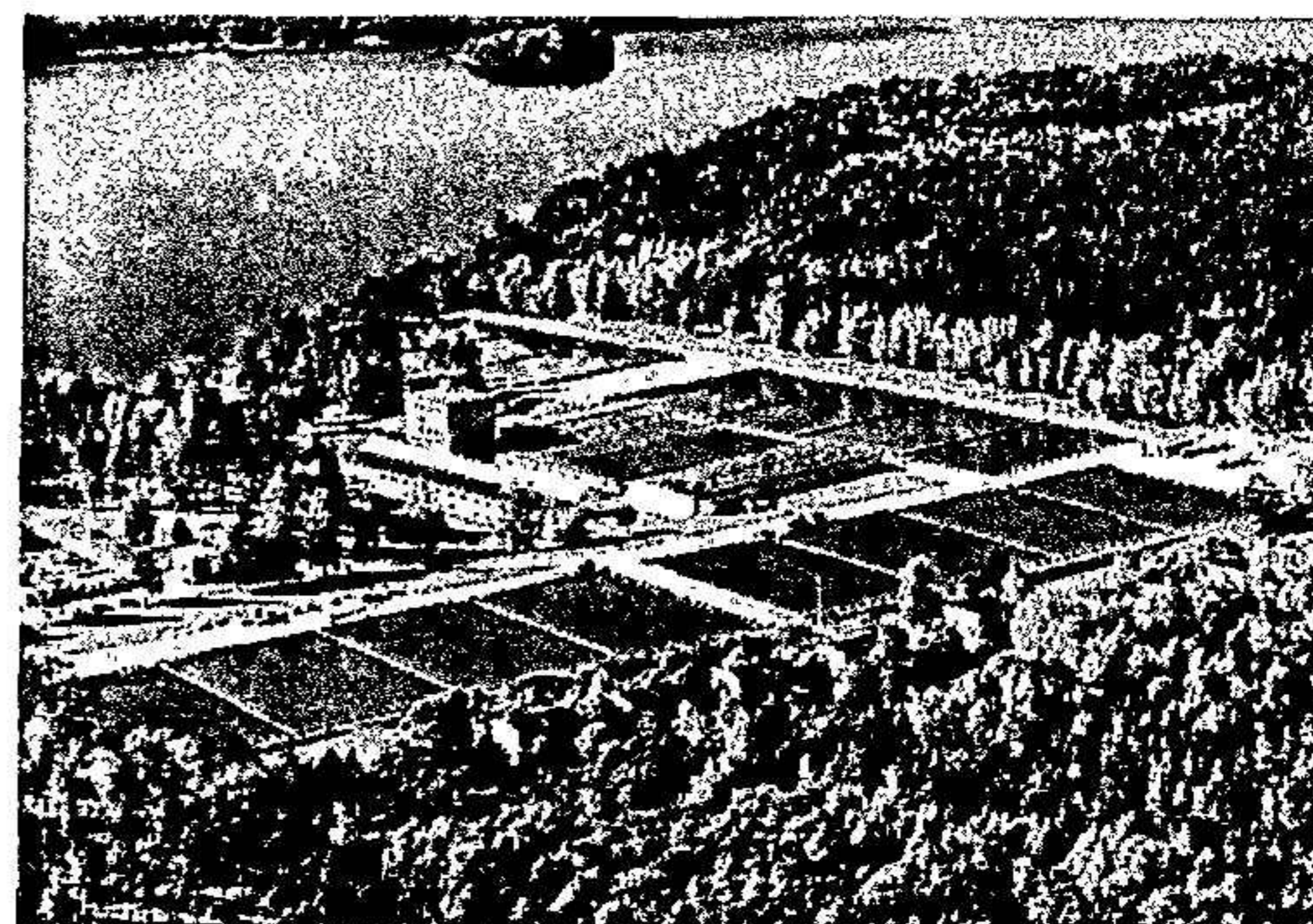
I december fattade bolagets styrelse ett nytt reviderat genomförandebeslut för projektet vilket innebär att avloppstunneln blir klar 2026 medan Sicklaanläggningen ska vara klar 2028 och Henriksdals reningsverk 2031 samt att budgeten för projektet blir 19,5 miljarder kronor (i prisnivå mars 2023). Enligt det förra reviderade genomförandebeslutet skulle tunneln och Sicklaanläggningen vara klara 2026 och Henriksdals reningsverk 2029 och budgeten var 9,2 miljarder kronor (i 2016 års penningvärde vilket motsvarar 11,3 miljarder kronor i prisnivå mars 2023). Det nya genomförandebeslutet ska fastställas av kommunfullmäktige i början av 2024.

Stockholms framtida vattenförsörjning

Fram till år 2050 väntas antalet anslutna till Stockholm Vatten och Avfalls dricksvattennät öka från dagens 1,5 miljoner till cirka 2,2 miljoner. Bolagets vattenproduktions- och distributionskapacitet måste därför byggas ut för att säkra vattenförsörjningen under många år framöver. Kapaciteten i våra vattenverk kommer att ökas, ledningsnätet byggs ut och samtliga elva vattentorn renoveras eller byggs om. Utöver de egna åtagandena tar vi höjd för vattenförsörjningen inom Stockholms län i enlighet med Länsstyrelsens regionala vattenförsörjningsplan genom att förstärka leveransmöjligheterna till grannkommuner.

Samtliga delprogram inom programmet är nu igångsatta och en rad aktiviteter har genomförts under 2023.

På Lovö vattenverk har bland annat ett antal nya kolfilter tagits i drift, vilket har lett till både en ökning av kapaciteten och en möjlighet att avskilja PFAS från dricksvattnet. En utredning av metoder för komplettering av PFAS-rening har

18

genomförts och vidare utredning och investering planeras under 2024 och 2025. De nya kolfiltren var till stor hjälp under försommarens höga vattenförbrukning.

På Norsborgs vattenverk har fyra långsamfilter renoverats och el- och styrsystemet har uppgraderats. En kartläggning av nödvändiga åtgärder på elkraftsanläggningen har skett då stora investeringar kommer att krävas framöver.

Renoveringen av vattenreservoaren i Länna blev klar och den togs i drift under hösten 2023. Renoveringen av reservoaren Trekanten fortgår, den beräknas vara klar år 2027. Planering och förberedande arbete för renovering av reservoaren i Högdalen och Tensta har påbörjats.

Det har också varit stort fokus på utredningar för att möta det nya dricksvattendirektivet som träder i kraft år 2026. Den största utmaningen här är gränsvärdena för PFAS4 där det generellt är högre halter i Mälaren än vad det nya gränsvärdet medger.

Andra större investeringsprojekt

Några andra stora projekt under 2023 var nya Bromstensstaden, Tenstaterassen och Vidja där ny bebyggelse planeras som behöver anslutas till VA-nätet och Nya Östbergatunneln som ska leda regn- och smältvatten ut i Saltsjön utan att belasta Henriksdals reningsverk.

Stockholm Avfall AB

Väsentliga händelser inom Stockholm Avfall AB är hänförliga till exempelvis bolagets investering i en ny sorteringsanläggning, matavfallsobligatoriet och implementeringen av det kommunala insamlingsansvaret för förpackningsmaterial som träder i kraft vid årsskiftet 2024.

Arbetet med framtagande av ny avfallsplan 2025-2030, som innehåller mål och åtgärder för att hantera Stockholms kommunala avfall, har pågått under året. Diskussioner om innehåll har under hösten förts med specialistkompetens hos miljöförvaltningen, exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret med flera. Samtliga förvaltningar och bolag har getts möjlighet att skriftligt inkomma med synpunkter på ett tidigt utkast av mål och åtgärder. Interna och externa synpunkter har arbetats in i utställningsförslaget och data har sammanställts i beskrivande texter och bilagor. Avsikten är att slutföra arbetet med utställningsversionen under januari för att denna ska kunna behandlas i avfallsnämnden under mars 2024.

Den stadsövergripande halvtidsuppföljningen av innevarande avfallsplan 2021-2024 genomfördes under våren 2023 och presenterades för avfallsnämnden i september.

Ett slutligt förslag till reviderade avfallsföreskrifter har tagits fram. Förslaget har beaktat de relevanta synpunkter som inkom under utställningstiden. Avfallsnämnden godkände förslaget till reviderade avfallsföreskrifter den 7 december 2023.

Resursutvinning Stockholm (RUS)

I Högdalen uppförs en anläggning för eftersortering av stadens mat- och restavfall. Byggnationerna har löpt på enligt plan och avfallsverksamheten förbereder för övertagande av drift och förvaltning under hösten 2024. Beslut är fattat om att anläggningen ska drivas i egen regi. Anläggningen ska med modern teknik sortera ut matavfallspåsar från hushåll som inte kan ha separat matavfallsinsamling men också plast och metall som av misstag hamnat i restavfallet. På så sätt kommer anläggningen att bidra till en minskning av stadens koldioxidutsläpp med cirka 32 700 ton per år.

Matavfallsinsamling

Från och med 2023 gäller obligatorisk matavfallsinsamling för samtliga hushåll och verksamma inom staden. Med start under januari påbörjades leverans av cirka 10 000 matavfallskärl till de villakunder som ännu ej hade ett system för sortering av matavfall.

Den 1 januari 2024 införs förändringar i avfallsförordningen. Ändringarna innebär bland annat att matavfall ska sorteras och hållas separat från övrigt avfall. Den som har en matavfallskvarn installerad måste även ha ett godkänt system för insamling av

matavfall. Bolaget uppskattar att cirka 22 000 hushåll i dag har en matavfallskvarn installerad, varav cirka 1 000 i villafastigheter. Bolaget har reviderat avfallsföreskrifterna och avfallstaxan med hänsyn till lagändringen.

Under hösten 2023 har Stockholm Avfall AB, mot bakgrund av ovan nämnd lagändring, ansökt om dispens hos Naturvårdsverket gällande obligatorisk utsortering av matavfall för vissa behållartyper; 240-literssäck, stationär sopsug utan separat fraktion för matavfall och mobil sopsug utan separat fraktion för matavfall. Kunder med dessa behållartyper planeras att, från och med att eftersorteringsanläggningen RUS står färdig, anslutas till systemet för optisk sortering. Med anledning av att det uppstår ett glapp mellan de nationella kraven om separat sortering av matavfall och färdigställandet av RUS har bolaget valt att ansöka om dispens för dessa kunder hos Naturvårdsverket.

Återvinning och återbruk

Från och med årsskiftet 2023 har SVOA och SÖRAB framgångsrikt samarbetat för att möjliggöra återvinning över kommungränser med ekonomisk utjämning. Med systemet möjliggörs för boende i Stockholm och SÖRAB-kommunerna att besöka varandras återvinningscentraler. Under året har 85 000 besök från SÖRAB-kommuner registrerats.

Förberedelser för att byta ut äldre skyltar till nya med nationella avfallssymboler på återvinningscentralerna har slutförts. Produktionen startar före årsskiftet, och skyltarna kommer att sättas upp under kvartal 1 2024.

Styrelsen beslutade att bolaget inte går vidare med detaljplanarbetet med nya Sätra ÅVC eftersom hanteringen av sulfidberg på den tilltänkta ytan blir flerdubbelt dyrare än vad som inryms i det gällande genomförandebeslutet. I och med att befintlig Sätra ÅVC stängs våren 2025 pågår dialog med stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret samt privata aktörer för att hitta alternativa lösningar för området.

Insamlingsverksamheten

Arbetet med det kommande insamlingsansvaret för hushållens förpackningar har varit intensivt under året. Alla upphandlingar är genomförda och planering inför avtalsuppstart vid årsskiftet 2024 pågår. Arbetsgrupper har jobbat med bland annat implementering av alla driftentreprenader, framtagning av interna processer och arbetssätt, IT-utveckling, kommunikation med berörda målgrupper och få till alla bygglov samt polistillstånd för 250 återvinningsstationer. Systemet ska stegvis byggas ut till 2027.

Restavfallet minskar som en tydlig trend över tid. Detta kan ses i samband med den ökning av insamlat matavfall som skett under året. Reklamationsnivåerna är fortsatt låga och väntas för året hamna bättre än målvärdet.

Utveckling av verksamhet och resultat

Flerårsöversikt (Mnkr)

Koncernen	2023	2022	2021	2020	2019
Nettoomsättning	3 477	2 941	2 613	2 420	2 307
Rörelseresultat	272	52	-47	79	92
Resultat efter finansiella poster	-123	-85	-149	-15	2
Balansomslutning	31 537	27 490	23 953	20 873	17 414
Soliditet, % (1)	1,3	2,2	2,8	3,7	4,5
Medelantal anställda	748	707	690	656	608

(1). Soliditet: justerat eget kapital/balansomslutningen. Med justerat eget kapital avses eget kapital plus obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatteskuld.

Forskning och utveckling

Stockholm Vatten och Avfall arbetar aktivt med forskning, utveckling och innovation (FoU) inom områden med anknytning till vatten, avlopp och avfall. Bolagen samarbetar med svenska och internationella universitet och högskolor samt forskningsinstitut, branschorganisationer och andra avfalls- och va-organisationer. År 2023 har en bolagsgemensam plattform tagits fram för att utveckla och effektivisera FoU-arbetet.

Under 2023 har bolaget varit engagerat i ett 40-tal FoU-projekt som alla syftar till att uppnå verksamhetsmålen. Några exempel är att utveckla en metodik för att kartlägga PFAS-källor till Mälaren, återbruksprojekt inom Klimatneutralt Stockholm 2030, mätning och styrning i den biologiska reningen för att minska utsläpp av klimatpåverkande lustgas från avloppsreningen, och utveckling av styrenfria renoveringsmetoder för att undvika hälsofarliga gaser vid ledningsrenovering.

Finansiella instrument och räntor

I Stockholms stad samordnar och ansvarar Finansavdelningen för all upplåning för Stockholms stad och koncernen Stockholms Stadshus AB inom kommunkoncernen. Både Stockholm Vatten AB och Stockholm Avfall AB har lån hos kommunkoncernen Stockholms stad, dessa uppgick till 25 132 (21 647) mnkr respektive 1 064 (655) mnkr per den 31 december. Den ränta som bolagen betalar på sina lån bestäms utifrån snitträntan från kommunkoncernens externa skuld.

Räntan på bolagens lån har under året ökat med 1,07 procentenheter. Koncernens räntekostnad för lån från staden var 539 (178) mnkr. Enligt bolagets budget förväntas räntan stiga till 3 procent och 623 mnkr 2024. En procentenhets högre räntesats skulle öka koncernens räntekostnader med 208 mnkr.

Hållbarhet

I enlighet med ÅRL 6 kap 11§ har koncernen Stockholm Vatten och Avfall valt att upprätta den lagstadgade hållbarhetsrapporten som en från årsredovisningen avskild rapport. Hållbarhetsrapporten har överlämnats till revisorn samtidigt som års- och koncernredovisningen. Rapporten utgör från och med 2022 en del av koncernens sammanslagna års- och hållbarhetsredovisning och återfinns på sidorna 9-36 och 77-88 i detta dokument. Den omfattar moderbolaget Stockholm Vatten och Avfall AB (556969-3111) och dess dotterbolag Stockholm Vatten AB (556210-6855) och Stockholm Avfall AB (556969-3087).

Tillståndspliktig verksamhet

Vatten

Stockholm Vatten AB:s verksamhet är beroende av den tillståndspliktiga verksamhet som bedrivs i våra anläggningar och de tillstånd som reglerar våra råvattentäkter och begränsar uttaget från dem.

Bolagets miljöpåverkan omfattar vattenmiljön i Stockholmsområdet, Mälaren och skärgården, främst genom utsläpp av renat avloppsvatten från våra avloppsreningsverk. Påverkan på miljön sker också via utsläpp av växthusgaser, kemikalieanvändning och lukt- och bullerstörningar från bland annat transporter till och från våra anläggningar.

I övrigt är hantering av avloppsslam med fokus på näringsåtervinning en nyckelfråga.

Stockholm Vatten AB:s verksamheter vid vattenverken i Norsborg och Lovö tillses av miljöförvaltningarna i Botkyrka respektive Ekerö kommun, med stöd av miljöbalken och livsmedelslagstiftningen.

Bolagets uttag av råvatten ur och reglering av Mälaren och Bornsjön är fastställda i vattendomar. De reglerar vilka mängder som får tas ut vid respektive vattenverk och hur intagsledningar med mera ska vara anlagda. Denna vattenverksamhet tillses av Länsstyrelsen i Stockholm som också är tillsynsmyndighet för ytvattentäkter, bortledning av grundvatten och anläggande i vatten.

1 januari 2023 trädde Livsmedelsverkets nya dricksvattenföreskrifter (LIVSFS 2022:12) i kraft och i och med detta så utgick de tidigare bedömningarna tjänligt, tjänligt med anmärkning samt otjänligt och ersattes med gränsvärden. Gällande odlingsbara mikroorganismer samt långsamväxande bakterier finns i de nya föreskrifter inga gällande gränsvärden, va-huvudmännen ska själva göra en bedömning om onormal förändring. En annan väsentlig förändring är att Livsmedelsverket i de nya dricksvattenföreskrifterna beslutat att från och med januari 2026 gäller nya gränsvärden för summan av PFAS21 på 100 nanogram/liter och summan av PFAS4 på fyra nanogram/liter. Fram till att de nya gränsvärdena börjar gälla i januari 2026 ska vattenverk i Sverige undersöka PFAS-halter.

Det togs under 2023 över 1 000 prover inom den ordinarie dricksvattenkontrollen på vattenledningsnätet. Av dessa prov hade fyra stycken en bekräftad avvikelser. I två fall uppfylldes inte gällande gränsvärdeskrav, i ett fall för järn och i ett fall för koliforma bakterier. I två fall konstaterades onormal förändring gällande mikrobiologiska parametrar. Orsaken till de avvikande resultaten bedömdes i samtliga fall kopplas till lokalt låg omsättning, det vill säga att det sannolikt varit lokalt låg vattenanvändning vid respektive fastighet/plats. Efter att rent vatten spolats fram till fastighet eller provplats uppfyllde proven åter gällande gränsvärdeskrav.

Avloppsrening

Sedan 2019 gäller följande tillstånd enligt miljöbalken: "till fortsatt och utökad verksamhet vid Henriksdals reningsverk m.m. i Stockholm, Huddinge och Nacka kommuner (antaget i Mark- och miljööverdomstolen den 18 februari 2019)". Tillståndet anger dels förutsättningarna för den tunnel som byggs mellan Bromma reningsverk och Sickla, dels de villkor som gäller under byggtiden och efter ombyggnaden av Henriksdals reningsverk, bland annat tillåtna utsläppta mängder och halter till vatten. Både tunnelbygget och kapacitetsutbyggnaden vid Henriksdal och Sickla är prövat av mark- och miljödomstolen. Tillståndet omfattar även avloppsledningsnätet. Reningsverket i Bromma drivs med stöd av det gamla miljötillståndet från Koncessionsnämnden (1992) men har gemensamma villkor för utsläppet till Saltsjön ihop med reningsverket i Henriksdal. Tillstånden, som gäller tills vidare, reglerar även vissa utsläpp till luft samt buller.

Dagvattenreningsanläggningar är anmälningspliktiga enligt Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (då avloppsvatten är gemensamt spill- och dagvatten innebär det att dagvattenreningsanläggningar anses vara miljöfarlig verksamhet).

Stockholm Vatten AB ska också genom aktiva insatser gentemot industrier och samhället i övrigt verka för minskad tillförsel av skadliga ämnen. Det gäller ämnen som skadar reningsprocesserna i avloppsreningsverket, påverkar slamkvaliteten eller recipienten negativt, eller gör att vi får svårt att följa miljö kvalitetsnormerna i vattenförekomsterna.

Bolaget klarade samtliga utsläppsvillkor för fosfor, kväve och syretärande organiska föreningar (BOD) under året. Bolaget har haft en kontinuerlig kommunikation med våra tillsynsmyndigheter under året.

Stockholm Vatten AB driver även ett mellanlager för avvattnat avloppsslam i Valsta, Haninge kommun med tillstånd från Länsstyrelsens miljöprövningsdelegation. Tillståndet avser lagrade mängder och anger bland annat att lakvatten ska tas omhand för rening. Tillståndet gäller tills vidare. Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund är tillsynsmyndighet. Under år 2023 har kontrakt skrivits för ett nytt slamlager på Löt, vilket leder till att slamlagret i Valsta kommer att avvecklas under 2024 och 2025.

Avloppsslammet innehåller näringsämnen som bör återanvändas för att sluta kretsloppet och förhindra övergödning. Under 2023 producerades totalt 77 200 ton vid Stockholm Vatten och Avfalls båda reningsverk. Allt slam har uppfyllt kraven för certifiering enligt Revaq liksom övriga gällande krav. Slammet har under år 2023 hållit god kvalitet och 98 procent har antingen spridits eller blivit inlagrat för spridning på åkermark kommande år. Bolaget har upprätthållit sin Revaq-certifiering och följer utvecklingen gällande nya krav för till exempel PFAS.

I enlighet med Stadens ägardirektiv har Kommunstyrelsen i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholm Stadshus AB, Stockholm Vatten och Avfall och Stockholm Exergi utrett "hur en storskalig samförbränning av slam och biobränsle skulle kunna komma igång och användas utan att skada den biologiska mångfalden". Rapporten presenteras under våren 2024.

Avfall

Inom Stockholm Avfall AB bedriver enheten för återvinning verksamhet som är tillstånds- och anmälningspliktig enligt miljöbalken. Det finns fem tillståndspliktiga återvinningscentraler: Bromma, Lövsta, Vantör, Östberga och Sättra. Anläggningar som är anmälningspliktiga är återbruken i Roslagstull, Skärholmen och Rinkeby, sexton miljöstationer för farligt avfall. Miljöstationerna är placerade runt om i staden, främst i anslutning till bensinstationer. Det finns också ett tiotal insamlingspunkter för farligt avfall i butiker runt om i staden. Samtliga nämnda insamlingspunkter ingår i stadens system för insamling av farligt avfall och/eller grovavfall.

Förslag till vinstdisposition

Not 28

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

balanserad vinst	58 453 933
årets vinst	15 462 587
	73 916 520
disponeras så att	
till aktieägarna utdelas	0
i ny räkning överföres	73 916 520
	73 916 520

Ingen utdelning föreslås för 2023.

Koncernens resultaträkning

Tkr	Not	2023-01-01 -2023-12-31	2022-01-01 -2022-12-31
Nettoomsättning	2, 3	3 476 666	2 940 977
Aktiverat arbete för egen räkning		126 150	123 295
		3 602 816	3 064 272
Rörelsens kostnader			
Råvaror och förnödenheter		-321 552	-252 562
Övriga externa kostnader	4, 14	-1 778 803	-1 639 162
Personalkostnader	5	-664 934	-590 075
Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		-561 889	-528 718
Övriga rörelsekostnader		-3 653	-1 837
		-3 330 831	-3 012 354
Rörelseresultat		271 985	51 918
Resultat från finansiella poster			
Resultat från andelar i intresseföretag		-1 689	-276
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		2 535	803
Räntekostnader och liknande resultatposter		-395 584	-136 979
		-394 738	-136 452
Resultat efter finansiella poster		-122 753	-84 534
Skatt på årets resultat	6	-4 650	21 462
Årets resultat	7	-127 403	-63 072

Koncernens balansräkning

Tkr

Not

2023-12-31

2022-12-31

TILLGÅNGAR**Immateriella anläggningstillgångar**

Balanserade utgifter för datorprogram och liknande arbeten

8

64 513

81 333

64 513**81 333****Materiella anläggningstillgångar**

13

Byggnader, mark och markanläggningar

9

3 914 742**2 166 144**

Maskiner och andra tekniska anläggningar

10

13 530 262

11 638 405

Inventarier, verktyg och installationer

11, 12

293 423

307 091

Pågående nyanläggningar

15

12 450 762

12 145 176

30 189 189**26 256 816****Finansiella anläggningstillgångar**

Andelar i intresseföretag

18

14 661**3 050**

Uppskjuten skattefordran

19

196 863

148 443

Andra långfristiga fordringar

188

0

211 712**151 493****Summa anläggningstillgångar****30 465 414****26 489 642****Omsättningstillgångar****Varulager m m**

Råvaror och förnödenheter

50 530

46 948

50 530**46 948****Kortfristiga fordringar**

Kundfordringar

184 934

167 368

Fordringar hos koncernföretag

144 197

136 694

Aktuella skattefordringar

393

2 240

Övriga fordringar

171 600

127 990

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

20

519 646

518 857

1 020 770**953 149**

Kassa och bank

100

100

100**100****Summa omsättningstillgångar****1 071 400****1 000 197****SUMMA TILLGÅNGAR****31 536 814****27 489 839**

Koncernens balansräkning

Tkr

Not

2023-12-31

2022-12-31

EGET KAPITAL OCH SKULDER**Eget kapital**

Aktiekapital (1.000 aktier)

100

100

Övrigt tillskjutet kapital

122 502

122 502

Annat eget kapital

485 231

548 074

Årets resultat

-127 403

-63 072

Summa eget kapital hänförligt till aktieägare**480 430****607 604****Minoritetsintresse**

Minoritetsintresse

10 099

13 405

Avsättningar

Avsättningar för pensioner

22

3 024

2 325

Avsättningar för uppskjuten skatt

22

75 586

15 300

78 610**17 625****Långfristiga skulder**

Övriga långfristiga skulder

23

10 763

10 849

Förutbetalda anläggningsbidrag och liknande poster

24

3 119 011

2 985 565

3 129 774**2 996 414****Kortfristiga skulder**

Leverantörsskulder

755 386

561 153

Skulder till koncernföretag

26 349 573

22 462 332

Aktuella skatteskulder

7 143

0

Övriga kortfristiga skulder

26 487

23 419

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

25

699 312

807 887

27 837 901**23 854 791****SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER****31 536 814****27 489 839**

Koncernens rapport över förändringar i eget kapital

Tkr

	Aktie- kapital	Övrigt tillskjutet kapital	Annat eget kapital inkl årets resultat	Summa eget kapital hänförligt till moder- företagets aktieägare	Minoritets -intresse	Summa eget kapital
Ingående eget kapital 2022-01-01	100	122 502	547 600	670 202	15 330	685 532
Årets resultat			-61 147	-61 147	-1 925	-63 072
Utdelning			-1 451	-1 451		-1 451
Utgående eget kapital 2022-12-31	100	122 502	485 002	607 604	13 405	621 009
Ingående eget kapital 2023-01-01	100	122 502	485 002	607 604	13 405	621 009
Årets resultat			-124 097	-124 097	-3 306	-127 403
Utdelning			-3 077	-3 077		-3 077
Utgående eget kapital 2023-12-31	100	122 502	357 828	480 430	10 099	490 529

Aktiekapital: 1.000 aktier à kvotvärde 100 kronor.

Koncernens kassaflödesanalys

Tkr	Not	2023-01-01 -2023-12-31	2022-01-01 -2022-12-31
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		-122 753	-84 534
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet m.m	26	566 923	527 029
Betald skatt		16 207	-382
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		460 377	442 113
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändring av varulager och pågående arbeten		-3 582	-8 101
Förändring av kortfristiga fordringar		-69 655	-146 467
Förändring av kortfristiga skulder		210 981	676 989
Kassaflöde från den löpande verksamheten		598 121	964 534
Investeringsverksamheten			
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		-31 950	-12 936
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-4 444 113	-3 873 851
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0	1 521
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar		-13 300	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-4 489 363	-3 885 266
Finansieringsverksamheten			
Utbetald utdelning		-3 077	-1 451
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-3 077	-1 451
Årets kassaflöde		-3 894 319	-2 922 183
Likvida medel vid årets början	27		
Likvida medel vid årets början		-22 302 128	-19 379 945
Likvida medel vid årets slut		-26 196 447	-22 302 128

Moderbolagets resultaträkning

Tkr	Not	2023-01-01 -2023-12-31	2022-01-01 -2022-12-31
Resultat från finansiella poster			
Resultat från andelar i koncernföretag	16, 17	3 016	1 422
Ränteintäkter		258	0
Räntekostnader till koncernföretag		-1 386	-515
Räntekostnader, övriga		375	0
		2 263	907
Resultat efter finansiella poster		2 263	907
Resultat före skatt		2 263	907
Skatt på årets resultat	6	13 200	0
Årets resultat		15 463	907

Moderbolagets balansräkning

Tkr

Not

2023-12-31

2022-12-31

TILLGÅNGAR**Anläggningstillgångar*****Finansiella anläggningstillgångar***

Andelar i koncernföretag

16, 17

182 502

212 502

Uppskjuten skattefordran

19

70

70

182 572**212 572****Summa anläggningstillgångar****182 572****212 572**

Omsättningstillgångar

Kortfristiga fordringar

Övriga kortfristiga fordringar

13 844

11

13 844**11*****Kassa och bank***

100

100

Summa omsättningstillgångar**13 944****111****SUMMA TILLGÅNGAR****196 516****212 683**

Moderbolagets balansräkning

Tkr

Not

2023-12-31

2022-12-31

EGET KAPITAL OCH SKULDER**Eget kapital*****Bundet eget kapital***

Aktiekapital

21

100

100

100**100*****Fritt eget kapital***

Balanserad vinst eller förlust

58 454

60 563

Årets resultat

15 463

907

73 917**61 470****Summa eget kapital****74 017****61 570*****Kortfristiga skulder***

Skulder till koncernföretag

122 499

151 113

Summa kortfristiga skulder**122 499****151 113****SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER****196 516****212 683**

Moderbolagets rapport över förändringar i eget kapital

Tkr

	Aktie- kapital	Fritt eget kapital	Summa eget kapital
Ingående eget kapital 2022-01-01	100	61 256	62 085
Årets resultat 2022			907
Lämnad utdelning		-1 422	-1 422
Utgående eget kapital 2022-12-31	100	59 833	61 570
Ingående eget kapital 2023-01-01	100	59 833	61 570
Årets resultat 2023			15 463
Lämnad utdelning		-3 016	-3 016
Utgående eget kapital 2023-12-31	100	56 817	74 017

Aktiekapital: 1 000 aktier à kvotvärde 100 kr.

Moderbolagets kassaflödesanalys

Tkr

Not

2023-01-01
-2023-12-312022-01-01
-2022-12-31**Den löpande verksamheten**

Resultat efter finansiella poster

2 263

907

Betald skatt

13 200

0

**Kassaflöde från den löpande verksamheten före
förändring av rörelsekapital****15 463****907****Kassaflöde från förändring av rörelsekapitalet**

Förändring av kortfristiga fordringar

-13 834

0

Förändring av kortfristiga skulder

-28 613

515

Kassaflöde från den löpande verksamheten**-26 984****1 422****Finansieringsverksamheten**

Utbetald utdelning

-3 016

-1 422

Återbetalat aktieägartillskott

30 000

0

Kassaflöde från finansieringsverksamheten**26 984****-1 422****Årets kassaflöde****0****0****Likvida medel vid årets början**

Likvida medel vid årets början

100

100

Likvida medel vid årets slut**100****100**

176

Noter

Tkr

Not 1 Allmänna upplysningar och redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar

Stockholm Vatten och Avfall AB med organisationsnummer 556969-3111 är ett aktiebolag registrerat i Sverige med säte i Stockholm. Företaget och dess dotterföretag ("koncernens") verksamhet omfattar främst vatten och avloppstjänster i enlighet med lagen om allmänna vattentjänster och avfallshantering i enlighet med bland annat Miljöbalken.

Moderföretag i den största koncernen som Stockholm Vatten och Avfall AB är dotterföretag till är Stockholms Stadshus AB, org.nr. 556415-1727, med säte i Stockholm.

Redovisningsprinciper och värderingsprinciper

Företaget tillämpar Årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning ("K3").

Koncernredovisning

Koncernredovisningen omfattar moderföretaget Stockholm Vatten och Avfall AB och de företag över vilka moderföretaget direkt eller indirekt har bestämmande inflytande (dotterföretag). Bestämmande inflytande innebär en rätt att utforma ett annat företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen av om ett bestämmande inflytande föreligger, ska hänsyn tas till innehav av finansiella instrument som är potentiellt röstberättigade och som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras till röstberättigade eget kapitalinstrument. Hänsyn ska också tas till om företaget genom agent har möjlighet att styra verksamheten. Bestämmande inflytande föreligger i normalfallet då moderföretaget direkt eller indirekt innehar aktier som representerar mer än 50 procent av rösterna.

Ett dotterföretags intäkter och kostnader tas in i koncernredovisningen från och med tidpunkten för förvärvet till och med den tidpunkt då moderföretaget inte längre har ett bestämmande inflytande över dotterföretaget.

Redovisningsprinciperna för dotterföretag överensstämmer med koncernens redovisningsprinciper. Alla koncerninterna transaktioner, mellanhavanden samt orealiserade vinster och förluster hänförliga till koncerninterna transaktioner har eliminerats vid upprättandet av koncernredovisningen.

Minoritetsintresse

Koncernens resultat och komponenter i eget kapital är hänförligt till moderföretagets ägare och minoritetsintresse. Minoritetsintressen redovisas separat inom eget kapital i koncernbalansräkningen och i direkt anslutning till posten Årets resultat i koncernresultaträkningen. Om koncernmässigt eget kapital avseende dotterföretaget är negativt, redovisas minoritetsintresset i dotterföretaget som en fordran på minoriteten, en negativ post inom eget kapital, endast om minoriteten har en bindande förpliktelse att täcka kapitalunderskottet och har förmåga att fullgöra förpliktelsen.

Intäkter

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av den ersättning som erhållits eller kommer att erhållas, med avdrag för mervärdeskatt, rabatter, returer och liknande avdrag.

Koncernens intäkter består i huvudsak av taxeintäkter avseende vatten, avlopp och avfall. Prissättning för försäljning av företagets produkter och tjänster som regleras i lagen om allmänna vattentjänster respektive Miljöbalken 27 kap. §5. sker med hänsyn till självkostnadsprincipen.

Leasingavtal

Ett finansiellt leasingavtal är ett avtal enligt vilket de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet av en tillgång i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Övriga leasingavtal klassificeras som operationella leasingavtal.

Koncernen som leasetagare

Tillgångar som innehas enligt finansiella leasingavtal redovisas som anläggningstillgångar i koncernens balansräkning till verkligt värde vid leasingperiodens början eller till nuvärdet av minimileasingavgifterna om detta är lägre. Den skuld som leasetagaren har gentemot leasegivaren redovisas i balansräkningen under rubrikerna Övriga långfristiga skulder respektive Övriga kortfristiga skulder. Leasingbetalningarna fördelas mellan ränta och amortering av skulden. Räntan fördelas över leasingperioden så att varje redovisningsperiod belastas med ett belopp som motsvarar en fast räntesats på den under respektive period redovisade skulden. Räntekostnader redovisas direkt i resultaträkningen om de inte är direkt hänförliga till anskaffning av en tillgång som med nödvändighet tar betydande tid i anspråk att färdigställa för avsedd användning eller försäljning, och aktiveringsprincipen tillämpas.

Leasingavgifter vid operationella leasingavtal kostnadsförs linjärt över leasingperioden, såvida inte ett annat systematiskt sätt bättre återspeglar användarens ekonomiska nytta över tiden.

Låneutgifter

Låneutgifter avseende lånat kapital som kan hänföras till inköp, konstruktion eller produktion av en tillgång som tar betydande tid att färdigställa innan den kan användas eller säljas inräknas i tillgångens anskaffningsvärde tills den tidpunkt då tillgången är färdigställd för dess avsedda användning eller försäljning. Övriga låneutgifter redovisas i resultaträkningen i den period de uppkommer.

Offentliga bidrag

Inkomster från offentliga bidrag som är förenade med krav på framtida prestation redovisas som intäkt när prestationen utförs och de ekonomiska fördelar som är förknippade med transaktionen sannolikt kommer att tillfalla företaget och inkomsten kan beräknas tillförlitligt. Offentliga bidrag har värderats till det verkliga värdet av den tillgång som företaget fått.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda i form av löner, betald semester, betald sjukfrånvaro m m samt pensioner redovisas i takt med intjänandet. Beträffande pensioner och andra ersättningar efter avslutad anställning klassificeras dessa som avgiftsbestämda eller förmånsbestämda pensionsplaner.

Avgiftsbestämda planer

För avgiftsbestämda planer betalar koncernen fastställda avgifter till en separat oberoende juridisk enhet och har ingen förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Koncernens resultat belastas för kostnader i takt med att förmånerna intjänas vilket normalt sammanfaller med tidpunkten för när premier erläggs.

Förmånsbestämda planer

Vid förmånsbestämda pensionsplaner står företaget i allt väsentligt riskerna för att ersättningarna kommer att kosta mer än förväntat och att avkastningen på relaterade tillgångar kommer att avvika från förväntningarna. Företaget redovisar förmånsbestämda pensionsplaner i enlighet med K3:s förenklingsregler. De förmånsbestämda planer som finns innebär att pensionspremier betalas till SPP (tidigare till St Erik Livförsäkring). Dessa redovisas som avgiftsbestämda pensionsplaner.

Inkomstskatter

Skattekostnaden utgörs av summan av aktuell skatt och uppskjuten skatt.

Aktuell skatt

Aktuell skatt beräknas på det skattepliktiga resultatet för perioden. Skattepliktigt resultat skiljer sig från det redovisade resultatet i resultaträkningen då det har justerats för ej skattepliktiga intäkter och ej avdragsgilla kostnader samt för intäkter och kostnader som är skattepliktiga eller avdragsgilla i andra perioder. Koncernens aktuella skatteskuld beräknas enligt de skattesatser som gäller per balansdagen.

Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt redovisas på temporära skillnader mellan det redovisade värdet på tillgångar och skulder i de finansiella rapporterna och det skattemässiga värdet som används vid beräkning av skattepliktigt resultat. Uppskjuten skatt redovisas enligt den så kallade balansräkningsmetoden. Uppskjutna skatteskulder redovisas för i princip alla skattepliktiga temporära skillnader, och uppskjutna skattefordringar redovisas i princip för alla avdragsgilla temporära skillnader i den omfattning det är sannolikt att beloppen kan utnyttjas mot framtida skattepliktiga överskott. Uppskjutna skatteskulder och skattefordringar redovisas inte om den temporära skillnaden är hänförlig till goodwill.

Uppskjuten skatteskuld redovisas för skattepliktiga temporära skillnader hänförliga till investeringar i dotterföretag, utom i de fall koncernen kan styra tidpunkten för återföring av de temporära skillnaderna och det inte är uppenbart att den temporära skillnaden kommer att återföras inom en överskådlig framtid.

Det redovisade värdet på uppskjutna skattefordringar omprövas varje balansdag och reduceras till den del det inte längre är sannolikt att tillräckliga skattepliktiga resultat kommer att finnas tillgängliga för att utnyttjas, helt eller delvis, mot den uppskjutna skattefordran.

Värderingen av uppskjuten skatt baseras på hur företaget, per balansdagen, förväntar sig att återvinna det redovisade värdet för motsvarande tillgång eller reglera det redovisade värdet för motsvarande skuld. Uppskjuten skatt beräknas baserat på de skattesatser och skatteregler som har beslutats före balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder kvittas då de hänförs till inkomstskatt som debiteras av samma myndighet och då koncernen har för avsikt att reglera skatten med ett nettobelopp.

Aktuell och uppskjuten skatt för perioden

Aktuell och uppskjuten skatt redovisas som en kostnad eller intäkt i resultaträkningen, utom när skatten är hänförlig till transaktioner som redovisats direkt mot eget kapital. I sådana fall ska även skatten redovisas direkt mot eget kapital. Vid aktuell och uppskjuten skatt som uppkommer vid redovisning av rörelseförvärv, redovisas skatteeffekten i förvärvskalkylen.

Anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar

Anskaffning genom separata förvärv

Immateriella tillgångar som förvärvats separat redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella ackumulerade nedskrivningar. Avskrivning sker linjärt över tillgångens uppskattade nyttjandeperiod. Bedömda nyttjandeperioder och avskrivningsmetoder omprövas om det finns en indikation på att dessa har förändrats jämfört med uppskattningen vid föregående balansdag. Effekten av eventuella ändringar i uppskattningar och bedömningar redovisas framåtriktat. Avskrivning påbörjas när tillgången kan användas.

Borttagande från balansräkningen

En immateriell anläggningstillgång tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inte några framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Den vinst eller förlust som uppkommer när en immateriell anläggningstillgång tas bort från balansräkningen är skillnaden mellan vad som eventuellt erhålls, efter avdrag för direkta försäljningskostnader, och tillgångens redovisade värde. Detta redovisas i resultaträkningen som en övrig rörelseintäkt eller övrig rörelsekostnad.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Anskaffningsvärdet består av inköpspriset, utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet för att bringa den på plats och i skick att användas samt uppskattade utgifter för nedmontering och bortforsling av tillgången och återställande av plats där den finns. Tillkommande utgifter inkluderas endast i tillgången eller redovisas som en separat tillgång, när det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med posten kommer att tillfalla koncernen och att anskaffningsvärdet för densamma kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Alla övriga kostnader för reparationer och underhåll samt tillkommande utgifter redovisas i resultaträkningen i den period då de uppkommer.

Då skillnaden i förbrukningen av en materiell anläggningstillgångs betydande komponenter bedöms vara väsentlig, delas tillgången upp på dessa komponenter.

Avskrivningar på materiella anläggningstillgångar kostnadsförs så att tillgångens anskaffningsvärde, eventuellt minskat med beräknat restvärde vid nyttjandeperiodens slut, skrivs av linjärt över dess

bedömda nyttjandeperiod. Om en tillgång har delats upp på olika komponenter skrivs respektive komponent av separat över dess nyttjandeperiod. Avskrivning påbörjas när den materiella anläggningstillgången kan tas i bruk.

Borttagande från balansräkningen

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring, eller när inte några framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången eller komponenten. Den vinst eller förlust som uppkommer när en materiell anläggningstillgång eller en komponent tas bort från balansräkningen är skillnaden mellan vad som eventuellt erhålls, efter avdrag för direkta försäljningskostnader, och tillgångens redovisade värde. Den realisationsvinst eller realisationsförlust som uppkommer när en materiell anläggningstillgång eller en komponent tas bort från balansräkningen redovisas i resultaträkningen som en övrig rörelseintäkt eller övrig rörelsekostnad.

Nyttjandeperioder

Anläggningstillgångars nyttjandeperioder uppskattas i koncernen till:

Immateriella tillgångar

Balanserade utgifter för datorprogram och liknande arbeten	5-10 år
--	---------

Byggnader, mark och markanläggningar

Bergrum	100 år
Tunnel	100 år
Stomme/grund/konstruktion	50-100 år
Reservoarer	40-50 år
Övriga byggnadskomponenter	30-50 år
Övriga markanläggningar	20-40 år

Maskiner och andra tekniska anläggningar

Huvudvattenledningar	100 år
Övriga vatten- och avloppsledningar	50 år
Bassäng	70-100 år
Ventilation, el styr och regler	10-30 år
Pumpar	15-25 år
Maskiner och andra tekniska anläggningar	10-30 år

Inventarier, verktyg och installationer

Inventarier	5-10 år
Fordon	3-5 år

Nyttjandeperioden för mark är obegränsad och därför skrivs mark inte av.

Bedömda nyttjandeperioder och avskrivningsmetoder omprövas om det finns indikationer på att förväntad förbrukning har förändrats väsentligt jämfört med uppskattningen vid föregående balansdag.

Då företaget ändrar bedömning av nyttjandeperioder, omprövas även tillgångens eventuella restvärde. Effekten av dessa ändringar redovisas framåtriktat.

Nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar och immateriella tillgångar exklusive goodwill

Vid varje balansdag analyserar koncernen de redovisade värdena för materiella anläggningstillgångar och immateriella tillgångar för att fastställa om det finns någon indikation på att dessa tillgångar har minskat i värde. Om så är fallet, beräknas tillgångens återvinningsvärde för att kunna fastställa värdet av en eventuell nedskrivning. Där det inte är möjligt att beräkna återvinningsvärdet för en enskild tillgång, beräknar koncernen återvinningsvärdet för den kassagenererande enhet till vilken tillgången hör.

Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader och nyttjandevärdet. Verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader är det pris som koncernen beräknar kunna erhålla vid en försäljning mellan kunniga, av varandra oberoende parter, och som har ett intresse av att transaktionen genomförs, med avdrag för sådana kostnader som är direkt hänförliga till försäljningen. Vid beräkning av nyttjandevärde diskonteras uppskattat framtida kassaflöde till nuvärde med en diskonteringsränta före skatt som återspeglar aktuell marknadsbedömning av pengars tidsvärde och de risker som förknippas med tillgången. För att beräkna de framtida kassaflödena har koncernen använt budget för de kommande fem åren.

Om återvinningsvärdet för en tillgång (eller kassagenererande enhet) fastställs till ett lägre värde än det redovisade värdet, skrivs det redovisade värdet på tillgången (eller den kassagenererande enheten) ned till återvinningsvärdet. En nedskrivning ska omedelbart kostnadsföras i resultaträkningen.

Vid varje balansdag gör koncernen en bedömning om den tidigare nedskrivningen inte längre är motiverad. Om så är fallet återförs nedskrivningen delvis eller helt. Då en nedskrivning återförs, ökar tillgångens (den kassagenererande enhetens) redovisade värde. Det redovisade värdet efter återföring av nedskrivning får inte överskrida det redovisade värde som skulle fastställts om ingen nedskrivning gjorts av tillgången (den kassagenererande enheten) under tidigare år. En återföring av en nedskrivning redovisas direkt i resultaträkningen.

Andelar i intresseföretag

Andelar i intresseföretag redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för eventuella nedskrivningar. Utdelning från andelar i intresseföretag redovisas som intäkt i resultaträkningen. Resultat från andelar i intresseföretag redovisas enligt kapitalandelsmetoden. Det beräknas på resultat efter skatt justerat med bokslutsdispositioner.

Varulager

Varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen. Anskaffningsvärdet beräknas genom tillämpning av först-in-först-ut-metoden (FIFU). Nettoförsäljningsvärde är försäljningsvärdet efter avdrag för beräknade kostnader som direkt kan hänföras till försäljningstransaktionen.

I anskaffningsvärdet ingår utgifter för inköp, tillverkning samt andra utgifter för att bringa varorna till deras aktuella plats och skick. I anskaffningsvärdet för en egentillverkad tillgång ingår, utöver sådana kostnader som direkt kan hänföras till produktionen av tillgången, en skälig andel av indirekta tillverkningskostnader.

Likvida medel

Likvida medel inkluderar kassamedel och disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut samt andra kortfristiga likvida placeringar som lätt kan omvandlas till kontanter och är föremål för en obetydlig risk för värdefluktuationer. För att klassificeras som likvida medel får löptiden inte överskrida tre månader från tidpunkten för förvärvet.

Avsättningar

Avsättningar redovisas när koncernen har en befintlig förpliktelse (legal eller informell) som en följd av en inträffad händelse, det är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

En avsättning omprövas varje balansdag och justeras så att den återspeglar den bästa uppskattningen av det belopp som krävs för att reglera den befintliga förpliktelsen på balansdagen, med hänsyn tagen till risker och osäkerheter förknippade med förpliktelsen. När en avsättning beräknas genom att uppskatta de utbetalningar som förväntas krävas för att reglera förpliktelsen, motsvarar det redovisade värdet nuvärdet av dessa utbetalningar.

Där en del av eller hela det belopp som krävs för att reglera en avsättning förväntas bli ersatt av en tredje part, ska gottgörelsen särredovisas som en tillgång i koncernbalansräkningen när det är så gott som säkert att den kommer att erhållas om företaget reglerar förpliktelsen och beloppet kan beräknas tillförlitligt.

Förlustkontrakt

En avsättning för förlustkontrakt redovisas då de oundvikliga utgifterna för att uppfylla kontraktet överstiger de förväntade ekonomiska fördelarna.

Fordringar och skulder i utländsk valuta

Skulder i utländsk valuta på balansdagen räknas om till balansdagens kurs.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen visar koncernens förändringar av företagets likvida medel under räkenskapsåret. Kassaflödesanalysen har upprättats enligt den indirekta metoden. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- och utbetalningar.

Redovisningsprinciper för moderföretaget

Stockholm Vatten och Avfall AB tillämpar Årsredovisningslagen (1995:1554) och bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 *Årsredovisning och koncernredovisning* ("K3).

Dotterföretag

Andelar i dotterföretag redovisas till anskaffningsvärde. Utdelning från dotterföretag redovisas som intäkt när rätten att få utdelning bedöms som säker och kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Låneutgifter

Låneutgifter redovisas i resultaträkningen i den period de uppkommer.

Not 2 Nettoomsättningens fördelning*Koncernen*

	2023	2022
Nettoomsättningen per verksamhetsgren		
Vatten- och avloppsavgifter	2 131 348	1 740 886
Anläggningsavgifter och liknande poster	97 041	103 573
Taxeintäkter avfallsverksamheten	933 990	826 511
Övriga intäkter	314 287	270 007
	3 476 666	2 940 977

Not 3 Inköp och försäljning mellan koncernföretag*Koncernen*

	2023	2022
Inköp	3,58 %	3,73 %
Försäljning	14,25 %	13,69 %

Not 4 Uppllysning om ersättning till revisorn*Koncernen*

Med revisionsuppdrag avses revisorns ersättning för den lagstadgade revisionen. Arbetet innefattar granskningen av årsredovisningen och bokföringen, styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt arvode för revisionsrådgivning som lämnats i samband med revisionsuppdraget.

	2023	2022
Ernst & Young AB		
Revisionsuppdrag	1 087	644
Skatterådgivning	71	474
Övriga tjänster	82	0
	1 240	1 118

Not 5 Anställda och personalkostnader*Koncernen*

	2023	2022
Medelantalet anställda		
Kvinnor	275	253
Män	473	454
	748	707
Löner och andra ersättningar (Tkr)		
Styrelse och verkställande direktör	2 908	2 616
Tantiem och liknande ersättning till styrelse och verkställande direktör	0	0
Övriga anställda	431 253	388 472
	434 161	391 088
Sociala kostnader (Tkr)		
Pensionskostnader för styrelse och verkställande direktör	1 031	823
Pensionskostnader för övriga anställda	49 551	43 001
Övriga sociala avgifter enligt lag och avtal	147 886	131 949
	198 468	175 773
Totala löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader	632 629	566 861
Pensionsförpliktelser (Tkr)		
Nuvarande styrelse och verkställande direktör	0	1 160
Tidigare styrelse och verkställande direktör	3 024	1 165
	3 024	2 325

I beloppet för sociala avgifter ingår löneskatt på pensioner med 12 135 (10 503) tkr. Beloppet för 2022 är justerat med löneskatt på pensioner i Stockholm Vatten AB som inte tidigare var med.

Då bolagets VD slutade sin tjänst under året har pensionsförpliktelsen för denne flyttats från raden nuvarande styrelse och VD till raden tidigare styrelse och VD. En ny VD tillträdde i januari 2024.

Könsfördelning bland ledande befattningshavare

Andel kvinnor i styrelsen	55,6 %	66,7 %
Andel män i styrelsen	44,4 %	33,3 %
Andel kvinnor bland övriga ledande befattningshavare	75 %	70 %
Andel män bland övriga ledande befattningshavare	25 %	30 %

Antal medlemmar i styrelsen är 9 (9) st, varav 5 (6) är kvinnor

Antal övriga ledande befattningshavare är 8 (10) st, varav 6 (7) är kvinnor.

Avtal om avgångsvederlag

Mellan företaget och verkställande direktören gäller en ömsesidig uppsägningstid om 6 månader. Vid uppsägning från företagets sida erhålls ett avgångsvederlag som uppgår till 24 månadslöner med avdrag för den lön som utbetalas under uppsägningstiden. Detta gäller dock inte den tillförordnade VD som var per den 31 december 2023

Moderbolaget

Bolaget har inte haft några anställda och några löner har inte utbetalats. Könsfördelningen bland ledande befattningshavare är samma som koncernen.

Not 6 Skatt på årets resultat**Koncernen**

	2023	2022
Skatt på årets resultat		
Aktuell skatt	-5 984	0
Uppskjuten skatt	1 334	21 462
Summa	-4 650	21 462

Avstämning av årets skattekostnad

	2023		2022	
	Procent	Belopp	Procent	Belopp
Redovisat resultat före skatt		-122 753		-84 534
Skatt enligt gällande skattesats	20,60	25 287	20,60	17 414
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader		-5 758		-4 514
Skatteeffekt av ej avdragsgilla räntor		-58 691		-3 418
Övriga skatteeffekter av resultatmässiga koncernjusteringar		-977		-332
Uppskjuten skatt hänförlig till temporära skillnader i avskrivningar		-60 286		-8 198
Aktuell skatt tidigare perioder		14 360		-794
Skatteeffekt av ej skattepliktig intäkt		725		0
Uppskjuten skatt hänförlig till restvärdesavskrivning		49 414		10 300
Utnyttjade, ej tidigare redovisade underskottsavdrag		36		0
Skatteeffekt av kostnader som är avdragsgilla men som ej ingår i resultatet		31 241		11 004
		-4 650		21 462

Belopp ej avdragsgilla kostnader justerat 2022, 3,4 mkr av dessa är hänförliga till ej avdragsgilla räntor och flyttade till egen rad.

Moderbolaget

	2023	2022
Skatt på årets resultat		
Uppskjuten skatt	13 200	0
Summa	0	0

Avstämning av årets skattekostnad

	2023		2022	
	Procent	Belopp	Procent	Belopp
Redovisat resultat före skatt		2 263		907
Skatt enligt gällande skattesats	20,60	-466	20,60	-187
Skatteeffekt ej avdragsgilla kostnader		-208		-106
Skatteeffekt ej skattepliktiga intäkter		675		293
Återbetald skatt		13 200		0
		13 200		0

Not 7 Fördelning av årets resultat*Koncernen*

Årets resultat är hänförligt till:

	2023	2022
Moderföretagets aktieägare	-124 097	-61 147
Minoritetsintresse	-3 306	-1 925
	-127 403	-63 072

Not 8 Balanserade utgifter för datorprogram och liknande*Koncernen*

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	286 556	286 773
Inköp/omklassificeringar	940	5 486
Försäljningar/utrangeringar	-2 674	-5 704
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	284 822	286 556
Ingående avskrivningar	-194 603	-180 053
Försäljningar/utrangeringar	2 673	5 704
Årets avskrivningar enligt plan	-17 759	-20 253
Utgående ackumulerade avskrivningar	-209 689	-194 602
Ingående nedskrivningar	-10 620	-10 620
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-10 620	-10 620
Utgående planenligt restvärde	64 513	81 333

Not 9 Byggnader, mark och markanläggningar*Koncernen*

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	2 753 382	2 584 628
Inköp	1 807 990	171 026
Försäljningar/utrangeringar	-374	-2 444
Omklassificering		172
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	4 560 998	2 753 382
Ingående avskrivningar enligt plan	-582 131	-539 246
Försäljningar/utrangeringar	230	2 175
Omklassificering	0	-11
Årets avskrivningar enligt plan	-59 248	-45 049
Utgående ackumulerade avskrivningar	-641 149	-582 131
Ingående nedskrivningar	-5 107	-5 107
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-5 107	-5 107
Utgående redovisat värde	3 914 742	2 166 144

Not 10 Maskiner och andra tekniska anläggningar*Koncernen*

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	16 853 153	16 008 568
Inköp	2 379 351	898 883
Försäljningar/utrangeringar	-16 417	-54 126
Omklassificering	0	-172
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	19 216 087	16 853 153
Ingående avskrivningar enligt plan	-5 214 748	-4 864 962
Försäljningar/utrangeringar	9 232	44 083
Omklassificering	-43 629	11
Nedskrivning	-31	0
Årets avskrivning enligt plan	-436 649	-393 880
Utgående ackumulerade avskrivningar	-5 685 825	-5 214 748
Utgående redovisat värde	13 530 262	11 638 405

Not 11 Inventarier, verktyg och installationer*Koncernen*

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	1 236 549	1 229 139
Inköp/omklassificeringar	43 015	50 938
Försäljningar/utrangeringar	-8 392	-43 528
Omklassificeringar	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 271 172	1 236 549
Ingående avskrivningar enligt plan	-929 458	-912 460
Försäljningar/utrangeringar	8 366	43 255
Omklassificering	0	0
Årets avskrivningar enligt plan	-56 658	-60 253
Utgående ackumulerade avskrivningar	-977 749	-929 458
Utgående redovisat värde	293 423	307 091

Not 12 Leasade inventarier*Koncernen*

I not 11, inventarier, verktyg och installationer ingår leasingobjekt som innehas enligt finansiella leasingavtal med följande redovisade värden:

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	56 085	54 921
Årets anskaffningar	4 904	3 215
Restvärde utlösta bilar	-1 500	-2 051
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	59 489	56 085
Ingående avskrivningar	-45 297	-37 867
Årets avskrivningar enligt plan	-3 852	-7 430
Utgående ackumulerade avskrivningar	-49 149	-45 297
Utgående redovisat värde	10 340	10 788

Avskrivning av finansiella leasingavtal sker över leasingperioden, normalt fem år.

För mer upplysningar avseende leasingavtal, se not 13, Leasingavtal.

Not 13 Leasingavtal*Koncernen**Finansiella leasingavtal – leasetagare*

Koncernen har ingått finansiella leasingavtal avseende leasing av fordon. Leasingavtalen är ej uppsägningsbara och leasingperioderna är 5 år. Årets kostnadsförda avgifter uppgår i koncernen till 4 046 (7 638) tkr och i moderföretaget till 0 (0) Tkr. Vid leasingperiodens slut har koncernen möjlighet att förvärva de leasade tillgångarna enligt de villkor som framkommer i leasingavtalen. Det finns inga restriktioner i de gällande avtalen, dock kan tillgångarna inte vidareuthyras under leasingperioden.

Nedan tydliggörs förfallotidpunkterna för den finansiella leasingavgiften:

	2023-12-31	2022-12-31
Inom ett år	2 935	5 096
Senare än ett år men inom fem år	8 036	5 921
	10 971	11 017
Lösenpris	4 860	3 482

Upplysningar om redovisade värden avseende materiella anläggningstillgångar vilka innehas genom finansiella leasingavtal finns i not 12.

Not 14 Operationell leasing*Koncernen*

Årets leasingkostnader avseende leasingavtal uppgår till 97 096 (84 526) tkr. I Stockholm Vatten AB utgörs leasingavtalen främst av hyres- och arrendeavtal för kontor, anläggningar och mark samt hyra av datorer och telefoner. I Stockholm Avfall AB utgörs leasingavtalen främst av hyror och arrenden för återvinningscentraler och återbruk, IT-utrustning och komprimatorer.

Framtida leasingavgifter, för icke uppsägningsbara leasingavtal, förfaller till betalning enligt följande:

	2023	2022
Inom ett år	90 817	78 403
Senare än ett år men inom fem år	102 039	117 840
Senare än fem år	29 314	36 437
	222 170	232 680

År 2022 räknades bara avtal med en kostnad över 300 tkr med i noten, i år är alla avtal medräknade, beloppen för 2022 har därför justerats. Avtal, t ex ramavtal, där bolaget inte förbinder sig att leasa något finns med i årets kostnad men inte framtida kostnader. I de avtal där uppsägningstid finns specificerat har kostnaden beräknats utifrån en uppsägning av avtalet per den sista december 2023, i övriga fall till avtalets slut. Framtida kostnader har bedömts utifrån antaganden om indexuppräkning.

116

Not 15 Pågående nyanläggningar*Koncernen*

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående redovisat värde	12 145 176	9 396 210
Inköp	4 524 195	3 883 713
Omklassificeringar	-4 175 807	-1 125 170
Förändring förskott avseende förutbetalda anl.tillgångar	-42 802	-9 577
	12 450 762	12 145 176

Not 16 Värde av andelar i koncernföretag*Moderbolaget*

	2023	2022
Ingående anskaffningsvärden	212 502	212 502
Återbetalade aktieägartillskott	-30 000	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	182 502	212 502
Utgående redovisat värde	182 502	212 502

Not 17 Andelar i koncernföretag*Moderbolaget*

Namn	Kapital- andel	Rösträtts- andel	Antal andelar	Bokfört värde
Stockholm Vatten AB	98%	98%	980	182 402
Stockholm Avfall AB	100%	100%	1 000	100
				182 502

	Org.nr	Säte
Stockholm Vatten AB	556210-6855	Stockholm
Stockholm Avfall AB	556969-3087	Stockholm

Not 18 Andelar i intresseföretag*Koncernen*

Namn	Kapital- andel	Antal andelar	Bokfört värde 2023	Bokfört värde 2022
SYVAB	33%	40	14 661	3 050

	Org.nr	Säte	Res.andel 2023	Res.andel 2022
SYVAB	556050-5728	Stockholm	-1 689	-276

Not 19 Uppskjuten skattefordran*Koncernen*

Den uppskjutna skattefordran avser outnyttjade underskottsavdrag.

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående värde vid årets början	148 443	111 681
Rättning tidigare års skatt	0	5 988
Årets skatt	48 420	30 455
Uppskjuten skatteskuld	0	-19
Utgående värde vid årets slut	196 863	148 443

Uppskjutna skattefordringar värderas till högst det belopp som sannolikt kommer att återvinnas baserat på innevarande och framtida skattepliktiga resultat. Koncernen har outnyttjade underskottsavdrag uppgående till 959 163 (750 597) Tkr.

Korrigerig av tidigare års skatt under 2022 beror på justering av de skattemässiga avskrivningarna samt ej avdragsgillt upphandlingsskadestånd.

Skatteskuld för temporära skillnader hänförliga till avskrivningar har bokats om till skatteskuld i bokföringen och ingår nu i not 22, avsättningar.

Moderbolaget

Den uppskjutna skattefordran avser outnyttjade underskottsavdrag.

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående värde vid årets början	70	70
Årets skatt	0	0
Utgående värde vid årets slut	70	70

Moderbolaget har outnyttjade underskottsavdrag uppgående till 339 (339) Tkr.

Not 20 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter*Koncernen*

	2023-12-31	2022-12-31
Upplupna VA-avgifter samt VA-intäkter grannkommuner	274 591	275 644
Upplupna intäkter för rågas och el	6 126	8 878
Förutbetalda behandlingsavgifter	32 280	25 513
Upplupna avfallsintäkter	172 253	165 003
Förutbetalda hyreskostnader	5 717	3 452
Övriga poster	28 679	40 367
	519 646	518 857

Not 21 Antal aktier och kvotvärde*Moderbolaget*

	Antal aktier	Kvotvärde
Aktiekapital	1 000	100
	1 000	

Not 22 Avsättningar*Koncernen*

	2023-12-31			Summa
	Avsättning för pension	Avsättning uppskjuten skatteskuld	Övriga avsättningar	
Vid årets början	2 325	15 300	0	7 098
Tillkommande avsättningar	830	60 286	0	759
Belopp som tagits i anspråk	-131	0	0	-5 879
	3 024	75 586	0	1 978

	2022-12-31			Summa
	Avsättning för pension	Avsättning uppskjuten skatteskuld	Övriga avsättningar	
Vid årets början	1 978	0	0	1 978
Rättning tidigare års avsättningar	0	7 102	0	7 102
Årets avsättningar	740	8 198	0	8 938
Belopp som tagits i anspråk	-393	0	0	-393
	2 325	15 300		17 625

Avsättning för pension avser premiebestämd chefs pension. Avsättning för uppskjuten skatteskuld avser temporära skillnader mellan planmässiga och skattemässiga avskrivningar.

Not 23 Långfristiga skulder*Koncernen*

Långfristiga skulder som förfaller till betalning senare än fem år efter balansdagen:

	2023-12-31	2022-12-31
Finansiell leasingskuld	10 435	10 849
Övriga långfristiga skulder	328	0
	10 763	10 849

Koncernens utnyttjade checkkredit uppgår till 26 196 547 (22 302 228) Tkr och ingår i posten skulder till koncernföretag. Limit avseende checkräkningskredit uppgår till 27 000 000 (24 500 000) Tkr.

Moderföretagets utnyttjade checkkredit uppgår till 0 (0) Tkr. Limit avseende checkräkningskredit uppgår till 0 (0) Tkr.

Not 24 Förutbetalda anläggningsbidrag*Koncernen*

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående värde	3 075 442	2 688 177
Tillkommande belopp	252 702	465 399
Upplöst belopp (intäktsfört)	-91 812	-78 134
Korrigerade belopp	-22 462	0
Utgående värde	3 213 870	3 075 442

Kortfristig del: 93 185 (83 761) tkr. Denna del ingår i upplupna kostnader och förutbetalda intäkter.

Långfristig del: 3 119 010 (2 985 565) tkr.

Förutbetalda anläggningsbidrag från koncern: 1 674 (6 116) tkr. Denna del ingår i fordringar och skulder till koncernen.

Not 25 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter*Koncernen*

	2023-12-31	2022-12-31
Förutbetalda anläggningsavgifter och liknande	93 185	83 761
Upplupna semesterlöner	32 558	28 529
Upplupna skadestånd	136 947	156 822
Upplupna entreprenadkostnader	63 705	67 985
Upplupen reserv investeringsfakturor	307 948	426 663
Övriga poster	64 969	44 127
	699 312	807 887

Övriga poster 2022 har omfördelats så att en del av beloppet redovisats som upplupen entreprenadkostnad istället.

Not 26 Kassaflöde*Koncernen*

Specifikation över justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet:

	2023-12-31	2022-12-31
Avskrivningar	561 889	528 720
Förändring av avsättningar	699	347
Realisationsresultat, avyttring av anl.tillgångar	-1 383	-1 483
Förändring semesterlöneskuld	4 029	-831
Andel i intressebolags resultat	1 689	276
	566 923	527 029

Not 27 Likvida medel*Koncernen*

De likvida medlen ingår i Stockholms stads koncernkonto och klassificeras i balansräkningen som kortfristig skuld till koncernföretag.

Not 28 Disposition av vinst eller förlust*Moderbolaget*

Styrelsen föreslår att fritt eget kapital, kronor 73 916 520 (61 469 943) disponeras enligt följande:

	2023-12-31	2022-12-31
Utdelas till aktieägarna	0	3 016 011
Balanseras i ny räkning	73 916 520	58 453 932
	73 916 520	61 469 943

Not 29 Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser*Moderbolaget*

	2023-12-31	2022-12-31
För skulder till kreditinstitut:		
Ställda säkerheter	0	0
Ansvarsförbindelser	0	0
	0	0

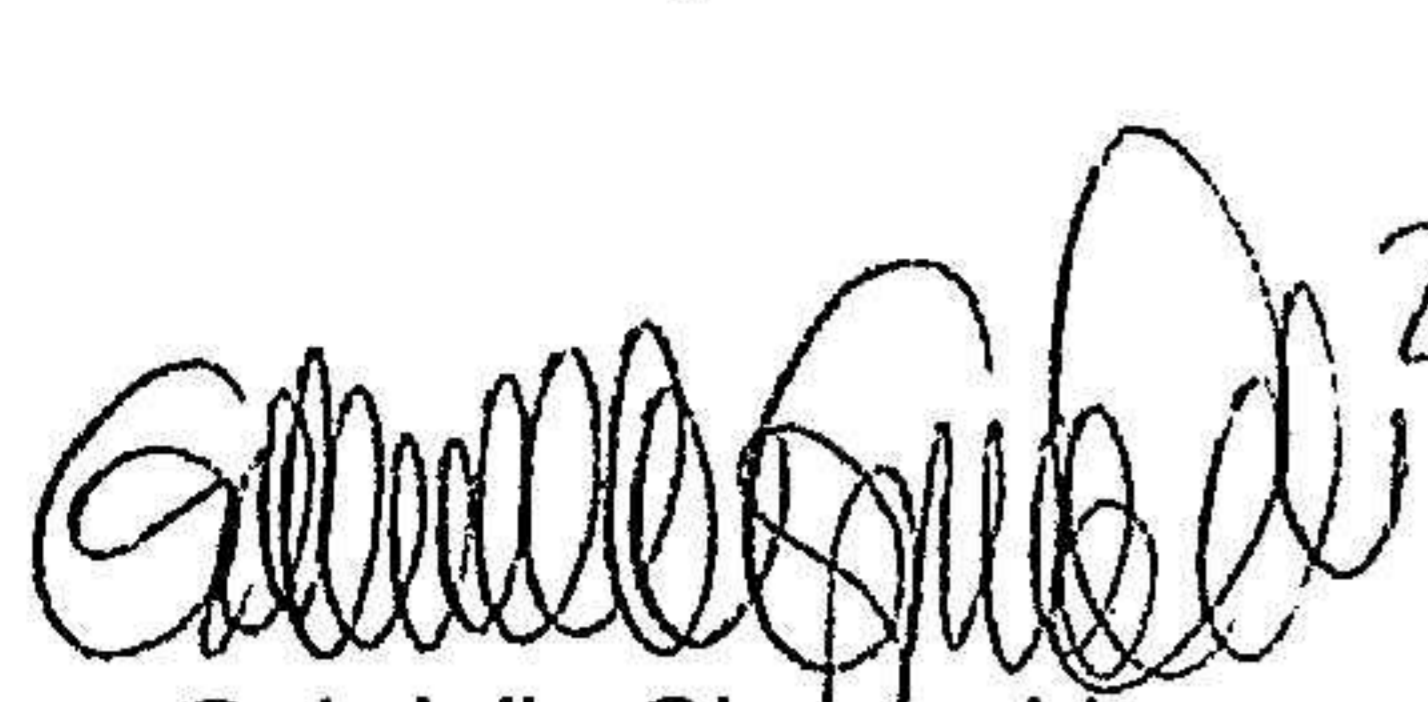
Not 30 Koncernuppgifter*Moderbolaget*

Moderföretaget i den största koncernen som Stockholm Vatten och Avfall AB är dotterföretag till är Stockholms Stadshus AB, org.nr 556415-1727, med säte i Stockholm.

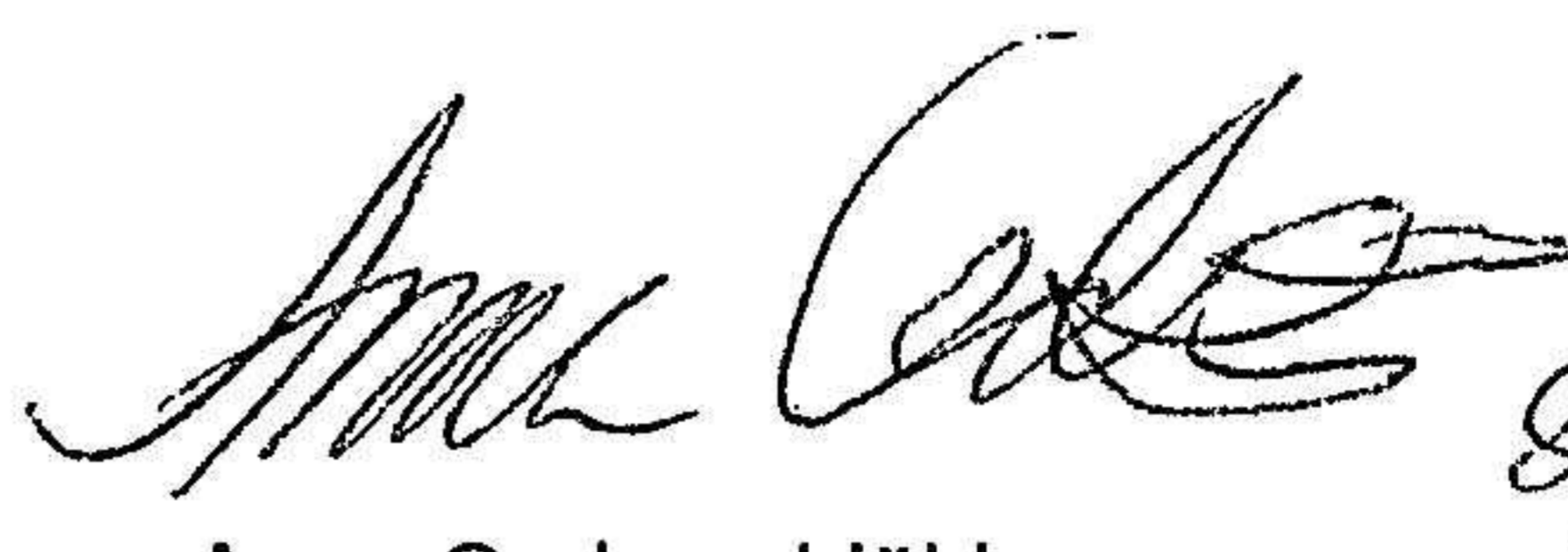
Not 31 Väsentliga händelser efter balansdagen*Koncernen*

Bolagen fick en ny VD som tillträdde i januari 2024 och i februari valde kommunfullmäktige en ny styrelseordförande. I övrigt har inga väsentliga händelser inträffat efter räkenskapsårets slut.

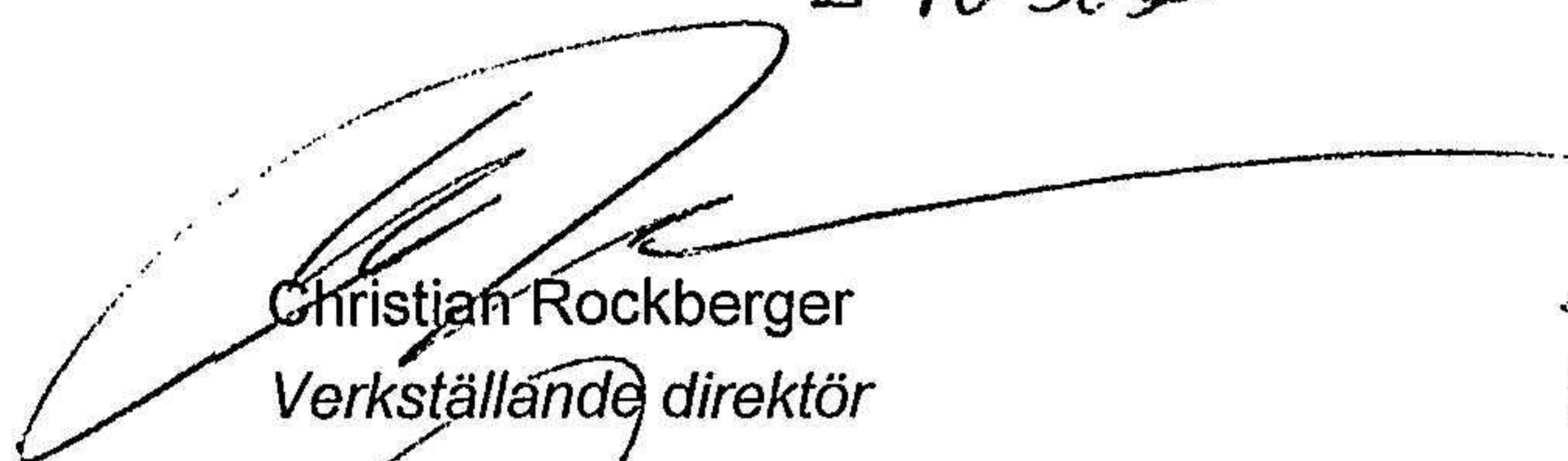
Stockholm, 7 mars 2024

 2024-03-07

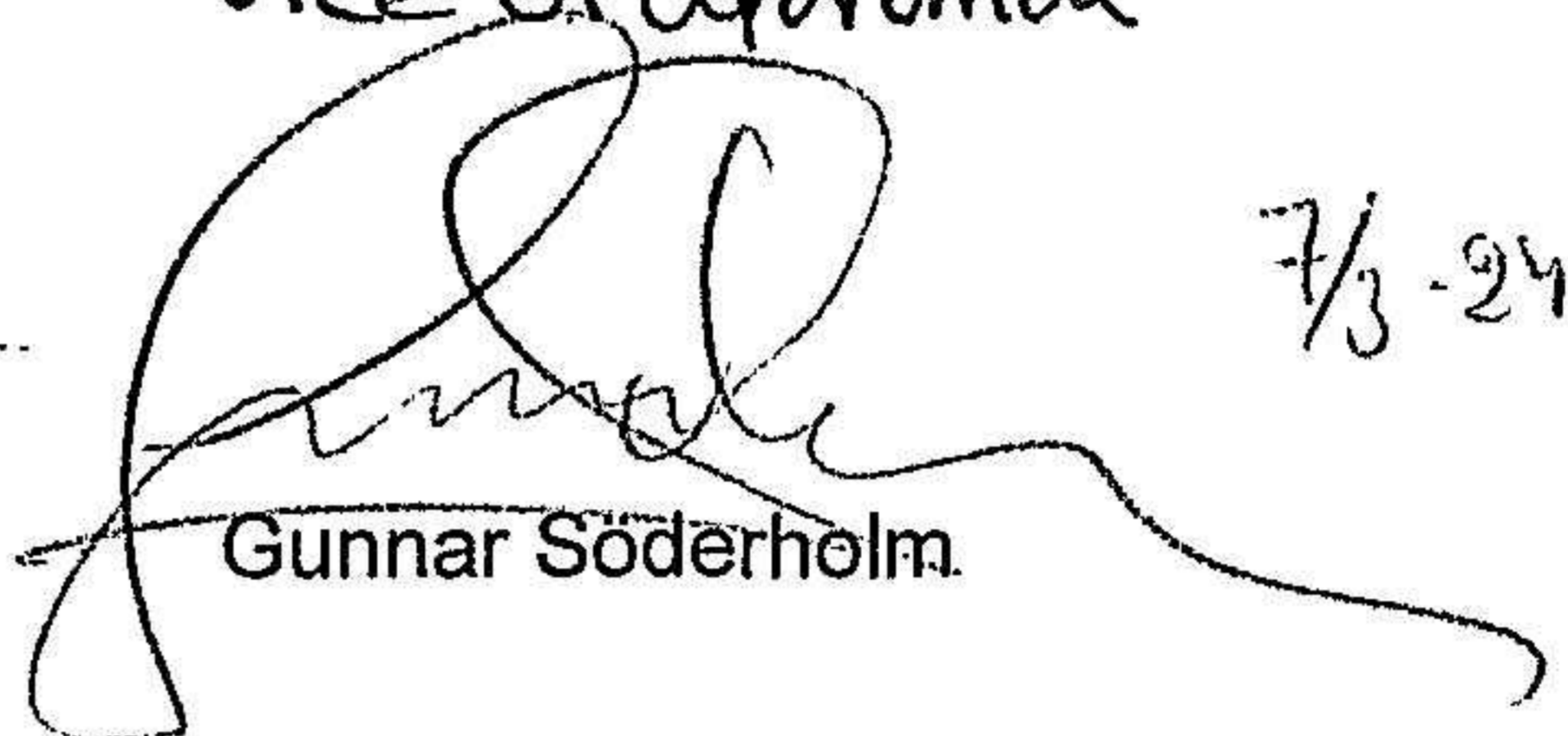
Gabrielle Gjeršwold
Styrelsens ordförande

 8/3-24

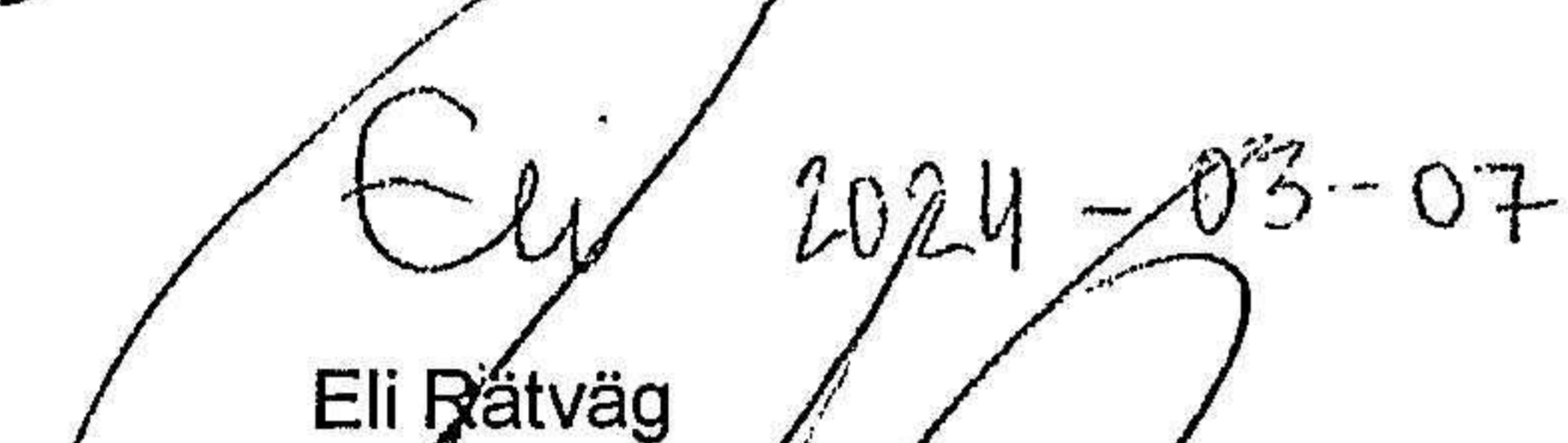
Anna Cederschiöld
Vice ordförande

 240307

Christian Rockberger
Verkställande direktör

 7/3-24

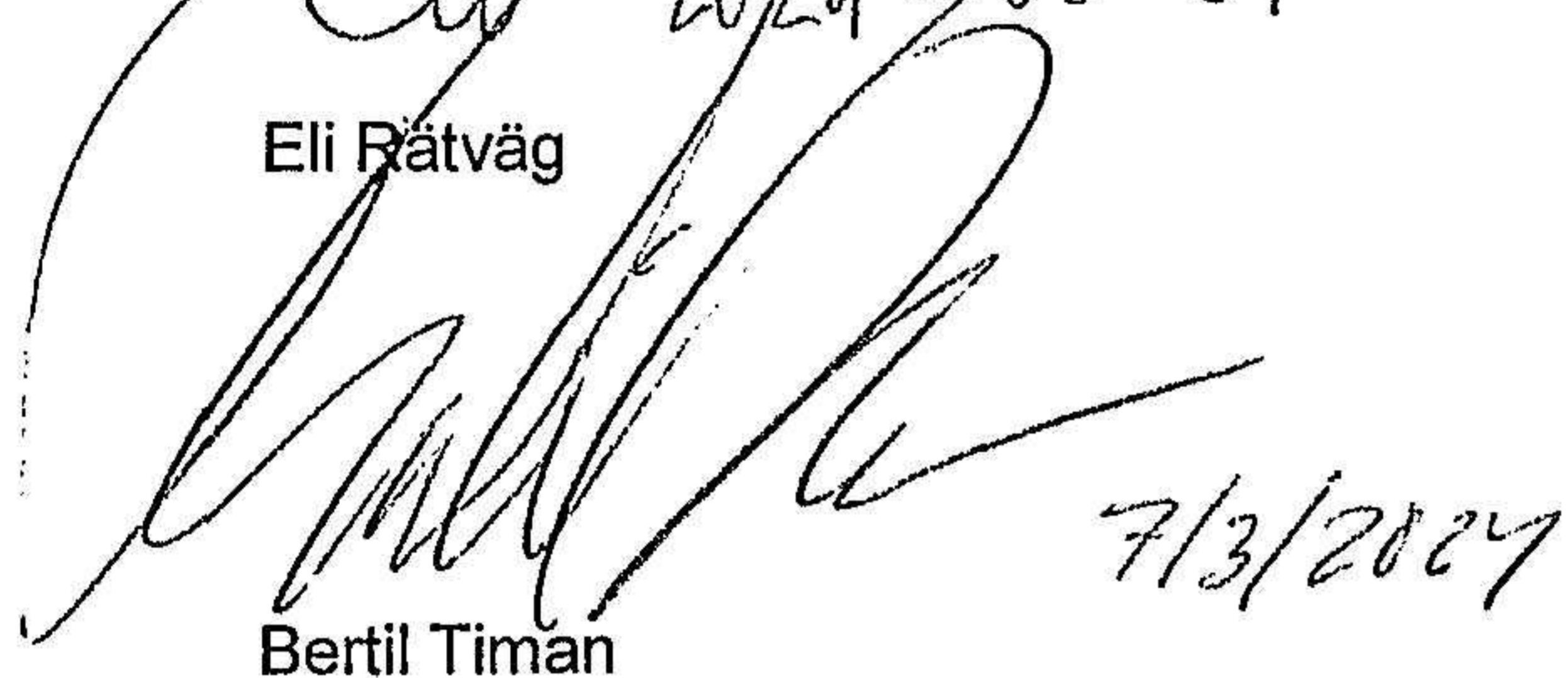
Gunnar Söderholm

 2024-03-07

Eli Rätväg

 12/3-2024

Deniz Bütros

 7/3/2024

Bertil Timan

Tobias Berg

 7/3/2024

Rose-Marie Rooth

Marcus Wangel

 7/3-24

 7/3/2024

Min revisionsberättelse har lämnats den 15 mars 2024

Jenny Göthberg
Auktoriserad revisor

2024062818381

Hållbarhetsindikatorer

Anmärkningsvärda utfall på indikatorerna kommenteras i avsnitten ”Utfallsrapport för 2023” för respektive hållbarhetsområde. Trendpilarna visar om utvecklingen är uppåtgående, nedåtgående eller i princip oförändrad under tre år. Grön pil innebär att utvecklingen bedöms som positiv, röd negativ och grå neutral eller tvetydig.

Rent vatten

Antal fall med avvikelser på dricksvattenkvalitet (GRI 416-2)

Antal dricksvattenprov vid schemalagda provtagningar ⁷	Trend	2023	2022	2021
Antal dricksvattenprov med onormal förändring ⁸	-	2	-	-
Antal dricksvattenprov som inte uppfyller kemiskt gällande gränsvärdeskrav	-	1	-	-
Antal dricksvattenprov som inte uppfyller mikrobiologiskt gällande gränsvärdeskrav	-	1	-	-
Antal dricksvattenprov som uppfyller gällande gränsvärdeskrav samt ingen onormal förändring	-	1078	-	-

Utsläpp till vatten per kvalitet och recipient (GRI 303-4)⁹

Utsläpp till recipient (Mm ³)	Trend	2023	2022	2021	
Total volym utsläpp av renat ¹⁰ avloppsvatten till Saltsjön (Östersjön)	↑	161	151	150	
Utsläpp av orenat eller delvis renat avloppsvatten ¹¹ från reningsverk till Saltsjön (mindre volym till Mälaren vid enstaka händelse)	↑	5,1	1,8	2,7 ¹²	
Bräddat från avloppsledningsnätet och avloppspumpstationer till Mälaren, Saltsjön och småsjöar ¹³	↑	1,1	0,6	1,0	
Kvalitet på utgående vatten från reningsverken till Saltsjön (mg/l)	Trend	Villkor	2023	2022	2021
Biokemisk syreförbrukning (BOD7, årsmedelvärde)	↑	8	5,4	3	3
Totalfosfor (Tot-P, årsmedelvärde)	↑	0,3	0,24	0,21	0,21
Totalkväve (Tot-N, årsmedelvärde)	↑	10	8,8	8,4	7,8
Ammoniumkväve (NH4-N, medelvärde juli-oktober)	↑	3	1,5	1,6	1,4

⁷ Ny utformning av indikatorer till följd av nya dricksvattenföreskrifter LIVSFS 2022:12. Därav saknas värden och trenduppföljning för tidigare år. Redovisade resultat avser avvikande resultat som kunnat bekräftas med uppföljande prov

⁸ Avser odlingsbara mikroorganismer med minst 100 cfu/ml och/eller långsamväxande bakterier med minst 550 cfu/ml.

⁹ Generellt preliminära siffror för 2023 som ännu ej kvalitetsgranskas vid denna rapportens publicering.

¹⁰ Flöden baserade på ett veckoanpassat år. Reningen består i för- och simultanfällning med järnsulfat, biologisk kväverening i aktivt slamsteg samt efterpolering i sandfilter.

¹¹ Volymen och dess föroreningsinnehåll beaktas vid beräkning av kvalitet på utgående vatten. Dessa utsläpp förekommer vid kraftig nederbörd och driftproblem i reningsverken.

¹² För 2021 tillkommer även ett större – inte beräknat – utsläpp till Mälaren från Bromma reningsverk orsakat av extrem nederbörd i maj.

¹³ 2023 års beräkning är inte helt kvalitetsgranskad vid denna rapportens publicering. Korrigerad siffra för 2022 efter kvalitetsgranskning.

2024062818382

Cirkulär verksamhet

Total vikt av använt material (GRI 301-1)

Insamlat material/avfall från kunder (ton) ¹⁴	Trend	2022	2021	2020
Restavfall, energiutvinning	↓	184 950	187 550	190 120
Restavfall, deponering	↔	0	0	0
Matavfall, biologisk behandling	↑ ¹⁵	29 550	25 780	24 630
Återbruk	↓	1 840	1 860	2 310
Textil för återanvändning	↓	1 080	1 130	1 240
Grovavfall, materialåtervinning ¹⁶	↓	18 150	21 460	23 970
Grovavfall, energiutvinning	↓	54 040	54 670	56 530
Grovavfall, deponering	↑	5 760	5 630	5 400
Trädgårdsavfall, biologisk behandling	↑	6 930	6 070	4 150
Trädgårdsavfall, energiutvinning	↓	4 190	4 390	5 600
Farligt avfall	↑	3 030	4 190	2 680
Elavfall inklusive batterier	↓	5 600	5 810	6 310
Slam och latrin	↑	2 060	1 720	1 620
Fettavskiljarlam	↑	52 730	50 560	30 250

Insamlat material per invånare (kg) ¹⁷	Trend	2022	2021	2020
Restavfall	↓	190	192	195
Grovavfall	↓	90	94	98
Matavfall	↑	30	26	25
Farligt avfall och elavfall	↓	9	10	10
Förpackningar	↑	70	69	65
Totalt	↓	389	391	393

Återbruk, återvinning, matavfallsinsamling	Trend	Mål 2023	2023	2022	2021
Andel materialåtervinning för avfall som tas emot på återvinningscentraler och återbruk	↓ ¹⁸	35 %	36 %	37 %	38 %
Andel återbruk för material som tas emot på återvinningscentraler och återbruk	↑ ¹⁹	3,5 %	2,4 %	2,1 %	2,2 %
Andel insamlat matavfall till biologisk behandling av uppskattad uppkommen mängd	↑ ²⁰	75 %	42 %	31 %	27 %

¹⁴ Vid publiceringen av denna rapport har vi ännu inte fått 2023 års siffror. Därför redovisas siffrorna från 2020-2022.

¹⁵ Röd pil eftersom målet för året underskrids.

¹⁶ Inkluderade för 2023 även plast-, glasförpackningar samt returpapper som samlats in på ÅVC.

¹⁷ Vid publiceringen av denna rapport har vi ännu inte fått 2023 års siffror. Därför redovisas siffrorna från 2020-2022.

¹⁸ Materialåtervinningen förefaller minska något, men ligger ändå över målet.

¹⁹ Återbruk förefaller öka något under perioden, men ligger ändå under målet.

²⁰ Matavfallsinsamlingen ökar, men ligger långt ifrån målet.

18

Förbrukning av processkemikalier (ton)	Trend	2023	2022	2021
<i>Vattenproduktion</i>				
Aluminiumsulfat	↓	6 360	7 200	7 000
Kalk	→	2 150	2 220	2 200
Natriumsilikat	↑	100	89	84
Ammoniumsulfat	↓	61	61	76
Vakuumsalt	→	54	54	56
Natriumhypoklorit ²¹	→	2 990	3 010	2 910
Natronlut ²²	-	36	-	-
<i>Avloppsrening</i>				
Järnsulfat (Heptahydrat)	↑	10 100	8 830	8 300
Järnklorid (PIX 111)	↓	530	650	650
Polyaluminiumklorid (PAX XL60)	↑	740 ²³	620	360
Metanol	↓	285	300	290
Pulverpolymer	↓	278	310	300
Flytande polymer (anjonisk polyakrylamid)	↓	14	23	20
Natriumhypoklorit	↓	40	50	96
Citronsyra	→	72	87	91
Oxalsyra ²⁴	-	29	-	-
Skumdämpare	↓	0,6	0,9	1,2

Genererat avfall i verksamheten (GRI 306-3)

Fraktion (ton)	Trend	2023	2022	2021
Matavfall	→	1,6	1,5	1,6
Källsortering (kan materialåtervinnas)	↓	39 ²⁵	124	174
Varav plastförpackningar	↑	7,8	8,5	7,2
Varav plaströr till behandlare som gör nya plastprodukter	↑	14,2	12,0	8,1
Brännbart (energiutvinning)	↑	122	103	118
Blandat	↑	46	34	24
Bygg- och rivningsavfall (Energiutvinning efter utsortering)	↑	9,8	0 ²⁶	4,1
Farligt avfall till behandling/återvinning	↓	13	12	15
Varav elektronik	↓	8,8	8,4	10,3
Totalt verksamhetsavfall bolag, ton²⁷	↓	232	277	352

²¹ Korrigeringar av tidigare års utfallsvärden, felaktiga beräkningar tidigare år.

²² Ny indikator från 2023.

²³ Ökad användning på grund av bland annat den kraftiga snösmältningen och riklig nederbörd.

²⁴ Ersätter citronsyra i processen.

²⁵ Minskningen beror på att fraktionen metallskrot har minskat, då mer material har kunnat avyttras för återbruk istället.

²⁶ Under 2022 har inga avrop gjorts för fraktionen.

²⁷ Den totala mängden avfall från aktiviteter inom verksamheten minskar, troligtvis på grund av överblivet material har avyttrats.

16

Intern restprodukter och processavfall (ton)	Trend	2023	2022	2021
Gallerrens från reningsverk som deponeras, återbrukas eller energiutvinns beroende på torrhalt	↑	1 880	2 050	1 790
Sand från reningsverk som deponeras eller återbrukas beroende på föroreningsgrad	↑	590	800	600
Schakt- och jordmassor som deponeras eller återanvänds beroende av föroreningsgrad ²⁸	↓	24 220	32 200	42 400
Avloppsslam till förbränning	↓	0	0	200
Totalt för deponi, energiutvinning och till viss del återanvändning	↓	26 690	35 050	45 000
Avloppsslam till återanvändning:	↑	77 200	72 900	71 700
Varav slam till markanvändning	↓	1 400	6 200 ²⁹	3 000
Varav slam till åkermark	↑	75 800	66 700	68 400
Schakt- och jordmassor som går direkt till återanvändning	↓	3 200 ³⁰	8 400	8 300
Vattenverksmull från vattenverk	↔	17 000	13 300	16 300
Vattenverksmull till markanvändning	↓	6 000	2 300	15 100
Vattenverksmull till åkermark	↑	11 000	11 000	1 200
Totalt till direkt återanvändning	↔	97 400	93 300	96 300

Återanvänt avfall (GRI 306-4 ej fullständig)

Andel cirkulerat material	Trend	2023	2022	2021
Direkt återanvänt material (ton)	↔	97 400	93 300	96 300
Andel cirkulerade restprodukter från verksamheten – avloppsslam, vattenverksmull och direkt återanvända schaktmassor	↑	78 %	73 %	68 %
Andel återvunnen fosfor från avloppsreningsverken till produktiv mark	↑	98 %	93 %	95 %

Minskad klimatpåverkan

Direkta utsläpp av växthusgaser (Scope 1 GHG) 305-1

Koldioxidekvivalenter (ton) (GHG Scope 1)	Trend	2023	2022	2021
Metanutsläpp från avloppsreningsprocessen ³¹	↑	15 200	15 200	13 900
Lustgasutsläpp från avloppsreningsprocessen ³²	↑	18 000	18 000	15 800 ³³
Biogent koldioxidutsläpp från avloppsreningsprocessen ³⁴	↓	31 000	31 000	33 000

²⁸ Mindre mängd till följd av färre stora grävprojekt under 2023.

²⁹ Korrigerad siffra

³⁰ Mindre mängd till följd av färre stora grävprojekt under 2023.

³¹ Då utfall för 2023 ännu inte är sammanställt visas utfall för 2022, som antas vara liknande.

³² Då utfall för 2023 ännu inte är sammanställt visas utfall för 2022, som antas vara liknande.

³³ Mätvärde saknas för 2021, därför redovisas samma värde som för 2020.

³⁴ Då utfall för 2023 ännu inte är sammanställt visas utfall för 2022, som antas vara liknande. Utfall för 2022 är korrigerat.

86

Summa biogena läckage	↑	64 200	64 200	62 700
Utsläpp från bränsleförbrukning av ägda fordon	↓	120	160	200
Utsläpp från bränsleförbrukning av arbetsfordon vid ÅVC ³⁵	↑	117	117	45
Olja	↓	0	13	13
Rötgas till värme och metandestruktion	↓	590	600	880
Diesel, reservkraft	↑	160	140 ³⁶	39
Totalt	↓	990	1 030	1 200

Indirekta utsläpp av växthusgaser, tillförd energi (Scope 2 GHG) (GRI 305-2)

Koldioxidekvivalenter (ton) (GHG Scope 2)	Trend	2023	2022	2021
Fjärrvärme	↓	1 460	1 450	2 350
El*	↓	740	750	750
Stadsgas	↑	11	17	0,2
Fjärrkyla	↔	0,11	0,10	0,10
Totalt (avrundat)	↓	2 200	2 200	3 100

Jämförelse av koldioxidekvivalenter med andra elmixar (ton/GWh)	Ton CO ₂ ekv	Emissionsfaktor
Nordisk elmix ³⁷	6800	50,4
Inköpt el via Stockholms stads avtal ³⁸	740	5,5

Koldioxidekvivalenter per m ³ renat vatten (scope 1 + 2) (kg CO ₂ /m ³)	Trend	2023	2022	2021
Dricksvattenproduktion	↓	0,0022	0,0035	0,0042
Avloppsrening	↓	0,016	0,015	0,024
Totalt	↓	0,018	0,019	0,028

³⁵ Uppgifter för 2023 tillgängliga först efter denna rapportens publicering. Utfall för 2022 är korrigerat.

³⁶ Reservkraftaggregat har behövt köras mer under 2022 och 2023 än föregående år.

³⁷ Emissionsfaktor Nordisk elmix, femårsmedel (Platsbaserad)

³⁸ Marknadsbaserad Emissionsfaktor 100% Grön el

Övriga indirekta utsläpp uppströms och nedströms (Scope 3 GHG) (GRI 305-3, ej fullständig)³⁹

Koldioxidekvivalenter (ton)	2023 ⁴⁰	2022	2021	Referens
Bygg inom Stockholms framtida avloppsrening ⁴¹		4 100	2 400	Beräkning från miljöredovisning
Processkemikalier Avloppsrening	4 800	4 800	4 400	VA-verktyg koldioxidberäkning
Varav metanol av fossilt ursprung	390	220	220	VA-verktyg koldioxidberäkning
Processkemikalier Vattenproduktion	3 200	5 300	5 000	Va-verktyg koldioxidberäkning
Insatsvaror, gjutjärnsgods		17	17	Mängder från varukatalogen
Transporter till AVC ⁴²		748	636	Klimatberäkning Återbruk från AVC
Bränsle entreprenader egen regi-arbeten	520	600	780	Statistik från entreprenörer
IT-hantering	640	640	640	Antaganden och beräkningar från rapport
Värme och el för hyresgäster	0 ⁴³	13	13	Statistik från uppföljning oljeförbrukning
Uppgradering till fordonsgas	1 550	1 694	1 622	VA beräkningsverktyg
Tjänsteresor flyg	9,9	3,2	2,1	Statistik från anlita resebyrå
Tjänsteresor tåg	0,64	0,24	0,27	Statistik från anlita resebyrå
Transporter från återvinningscentraler ⁴⁴		11	9	Klimatberäkning Återbruk AVC
Transporter internt avfall ⁴⁵	1,2	1,2	1,2	Statistik transporter och uppskattade km
Transporter vattenverksmull ⁴⁶		26	0,2	Statistik transporter och uppskattade km
Transporter slam ⁴⁷		508	7	Statistik transporter och uppskattade km
Transporter rens och sand ⁴⁸		7	0,8	Statistik transporter och uppskattade km

Organisationens energianvändning (GRI 302-1)

Bränsleförbrukning icke förnybara källor (MWh)	Trend	2023	2022	2021
Olja	↓	0	46	90
Bensin	→	130	73	130
Diesel	↑	670	450 ⁴⁹	510
Stadsgas ⁵⁰	↓	70	110	100
Gasol ⁵¹	↓	0	34	34
Totalt	↑	870	715	860

³⁹ Uppgifter till Scope 3 tillkommer undan för undan vartefter vi utvidgar redovisningen. Detta gäller även retroaktivt.

⁴⁰ Många uppgifter för 2023 är tillgängliga först efter denna rapport publicering.

⁴¹ För 2022 erhöles en siffra från SFA-projektet som är baserad på bränsleförbrukning för pågående entreprenader

⁴² Korrigerade värde 2021 och 2022 utifrån klimatberäkning som gjorts för Återbruksverksamhet vid AVC.

⁴³ De sista oljepannorna hos hyresgäster byttes ut under 2022.

⁴⁴ Korrigerade värde 2021 och 2022 utifrån klimatberäkning som gjorts för Återbruksverksamhet vid AVC.

⁴⁵ Uppskattad siffra för 2021-2023 som måste ses över.

⁴⁶ Korrigerat värde 2022 utifrån beräkningar med kvalitetssäkrad indata. 2021 års värde uppskattat.

⁴⁷ Korrigerat värde 2022 utifrån beräkningar med kvalitetssäkrad indata. 2021 års värde uppskattat.

⁴⁸ Korrigerat värde 2022 utifrån beräkningar med kvalitetssäkrad indata. 2021 års värde uppskattat.

⁴⁹ Korrigerad siffra.

⁵⁰ Användningen av stadsgas beror på hur mycket biogas som används för värme. Det varierar beroende på avsättningen av biogas som fordonsbränsle.

⁵¹ Gasol används till biokolsanläggning som avvecklats 2023.

13

Bränsleförbrukning förnybara källor (MWh)	Trend	2023	2022	2021
Biogas	↓	990	1 040	1 170
Rötgas för uppvärmning	↑	7 600	9 280	11 370
HVO	↑	920	820	670
RME ⁵²	-	220	-	-
Totalt	↓	9 730	11 140	13 200

Energianvändning såld energi per energislag (MWh)	Trend	2023	2022	2021
Total elanvändning	↓	135 430	136 760	137 250
Total värmeanvändning	↑	33 360	32 980	30 740
Total användning av kyla	→	11	11	11
Total såld el ⁵³	→	1 810	1 900	1 850
Total såld värme till hyresgäst	↓	190	220	-
Total såld rötgas	↑	102 780	93 290	91 020

Total energianvändning (MWh)	Trend	2023	2022	2021
Energianvändning, rening dricksvatten (vattenverk, ledningsnät vatten samt hälften av fordonsförbrukning)	↓	69 210	68 960	70 490
Energianvändning, rening avloppsvatten (reningsverk, ledningsnät avlopp, rötgasproduktion samt hälften av fordonsförbrukning)	↓	101 300	102 800	104 010
Energianvändning avfallsanläggningar och fastigheter	↑	2 800	2 490	2 490
Energianvändning projekt ⁵⁴	↑	6 090	7 280	4 890
Total energianvändning	↓	179 400	181 530	181 880

Energiintensitet (GRI 302-3)

Energi per producerat dricksvatten och renat avloppsvatten (Mm3)	Trend	2023	2022	2021
Total mängd producerat dricksvatten	↓	141	145	147
Total mängd avloppsvatten till reningsverket ⁵⁵	↑	166	153	151
Energianvändning, kWh per renat m ³ dricksvatten. (Vattenverk, ledningsnät vatten samt hälften av fordonsbränsle ⁵⁶)	→	0,49	0,48	0,48
Energianvändning, kWh per renat m ³ avloppsvatten. (Reningsverk, ledningsnät avlopp, rötgasproduktion samt hälften av fordonsbränsle)	↓	0,61	0,67	0,69

⁵² Nytt miljöbränsle från och med 2023.

⁵³ Vidarefakturerad el till Scandinavian Biogas som hyr och bedriver verksamhet i våra lokaler.

⁵⁴ Projekt har brutits ut som en egen kategori från och med 2022, därav minskningen för poster ovanför.

⁵⁵ Avloppsvatten som kommit in till reningsverket.

⁵⁶ Grov uppskattning att hälften av fordonsförbrukningen är dedikerad vattenrening och andra hälften avloppsrening.

Hållbart arbetsliv

Arbetsrelaterade skador (GRI 403-2)

Antal händelser inrapporterade i system	Trend	2023	2022	2021
Antal riskobservationer (rapporterad risk för att något skulle kunna hända)	↑	247	136	109
Antal rapporterade tillbud (händelse där ingen person blivit skadad)	↑	100	102	64
Antal rapporterade olycksfall (händelse där någon blivit skadad oavsett skadans omfattning) ⁵⁷	→	38	35	39
Antal olycksfall med sjukfrånvaro	→	3	3	4

Hälsa, antikorrupktion och mänskliga rättigheter

Medarbetare och sociala förhållanden	Trend	Mål 2023	2023	2022	2021
Antal tillhandahållna platser för sommarjobb	↑	15	27	18	9
Antal tillhandahållna platser för kommunala visstidsanställningar ⁵⁸	↓	10	5	10	6
Aktivt Medskapandeindex (medarbetarenkät)	↑	84	83	83	80
Ledarskapsindex ⁵⁹	↓	85	87	88	-
Motivationsindex ⁶⁰	↑	80	83	82	-
Sjukfrånvaro totalt	↓	3,5 %	3,6 %	3,4 %	3,8 %
Sjukfrånvaro dag 1-14	↓	1,5 %	1,7 %	1,6 %	2,0 %
Antikorrupktion - Antal anmärkningar vid internkontrollgranskning och revision avseende förtroendekänsliga poster	→	0	0	0	0
Antal fall av korrupktion och mutor ⁶¹	-	0	0		
Mänskliga rättigheter - andel anställda som omfattas av kollektivavtal	→	100%	100%	100%	100%

Statistik över anställda (GRI 102-8)

Anställda per 31 december ⁶²	2023	2023	2022	2022	2021	2021
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Antal tillsvidareanställda	286	484	249	447	235	437
varav heltidsanställda	284	483	247	446	233	435
varav deltidsanställda	2	1	2	1	2	2
Antal visstidsanställda	4	7	7	9	8	19

⁵⁷ Inkluderar även hot, våld eller rån på arbetet.

⁵⁸ Tidsbegränsad anställning för personer som står långt från arbetsmarknaden samt unga 16-29 år som är behov av särskilda stödinsatser för att komma in i arbetslivet.

⁵⁹ Ny indikator från 2022

⁶⁰ Ny indikator från 2022

⁶¹ Ny indikator från 2023.

⁶² I tillsvidareanställda ingår provanställda men inte timanställda.

16

Hållbara inköp

Andel leverantörer som granskats enligt kriterier för miljö (308-1) respektive sociala kriterier (414-1)⁶³

Andel upphandlade avtal där krav på miljö och social hållbarhet hanteras	Trend	2023	2022	2021
Andel annonserade upphandlingar > 1 Mkr där miljökrav ställts	↑	90 %	98 %	85 %
Andel annonserade upphandlingar > 1 Mkr där sociala krav ställts	↑	100 %	98 %	92 %
Andel annonserade upphandlade avtal > 1 Mkr där en plan för systematisk uppföljning tagits fram	↑	88 %	72 %	44 %
Andel annonserade upphandlingar > 1 Mkr där dokumenterad riskanalys finns	↑	92 %	70 %	34 %
Andel avtal med stor hållbarhetspåverkan där leverantör granskats under året ⁶⁴	↓	33 %	42 %	-

Ekonomisk hållbarhet

Ekonomiska uppgifter	2023	2022	2021
Nettoomsättning, Mkr	3 477	2 941	2 613
Rörelseresultat, Mkr	272	52	-47
Resultat efter finansiella poster, Mkr	-123	-85	-149
Balansomslutning	31 537	27 490	23 953
Anläggningstillgångar	30 254	26 338	22 993
Soliditet, %	1,3	2,2	2,8
Medelantal anställda, st	748	707	690

Utvecklingen av betydande infrastrukturinvesteringar (GRI 203-1)

Investeringar (Mkr)	2023	2022	2021
Totalt utfall av investeringar	4 524	3 901	3 631

De tre största projekten utifrån budget/prognos (Mkr)	Prognos totalt	Ackumulerat utfall tom 2023	2023	2022	2021
Stockholms framtida avloppsrening (SFA)	19 500	8 677	2 152	1 369	1 462
Resursutvinning Stockholm (RUS)	1 188	857	419	160	94
Tvärförbindelse Södertörn	1 138	102	35	25	14

⁶³ Upplysningarna täcker inte GRI:s riktlinjer till fullo.

⁶⁴ Ett nytt arbetssätt för uppföljning av avtal infördes under 2022, där leverantörer av varor och tjänster med stor hållbarhetspåverkan ska granskas årligen.

GRI-index

Standardupplysningar

GRI 2: Generella upplysningar 2021

GRI	Beskrivning	Sida	Kommentar/Avsnitt
	Organisationen och redovisningsprinciper		
2-1	Information om organisationen a) Företagsnamn b) Ägarstruktur och företagsform c) Lokalisering av företagets huvudkontor d) Länder företaget har verksamhet i	5-6	Uppdrag och ägande a) Stockholm Vatten och Avfall b) Stockholms stad m.fl. och aktiebolag c) Norra Ulvsunda, Stockholm d) Sverige
2-2	Enheter som omfattas av hållbarhetsredovisningen	36	Stockholm Vatten och Avfall AB (556969-3111) Stockholm Vatten AB (556210-6855) Stockholm Avfall AB (556969-3087)
2-3	Redovisningsperiod, frekvens och kontaktperson	36	Om redovisningen. Kontaktperson för hållbarhetsredovisningen är Gofi Aldstam, hållbarhetschef på Stockholm Vatten och Avfall.
2-4	Förändringar i tidigare rapporterade upplysningar	36	Om redovisningen
2-5	Externt bestyrkande	36	Om redovisningen
	Aktiviteter och anställda		
2-6	Aktiviteter, värdekedja och andra affärsförbindelser	4-6	Tillsammans för världens mest hållbara stad Uppdrag och ägande
2-7	Medarbetare	84	Indikatorer för Hållbart arbetsliv
	Styrning		
2-13	Delegering av beslutsfattande för att hantera påverkan	35	Systematiskt hållbarhetsarbete
2-26	Mekanismer för rådgivning och rapportering av angelägenheter för organisationen	35	Vårt ansvar inom antikorrupcion
2-29	Metod för intressentengagemang	8	Intressenter
2-30	Kollektivavtal	84	Indikatorer för Hållbart arbetsliv
3-1	Process för att fastställa väsentliga hållbarhetsfrågor	11, 36	Våra viktigaste hållbarhetsområden Väsentlighetsanalys
3-2	Lista på väsentliga hållbarhetsfrågor	11	Våra viktigaste hållbarhetsområden
3-3	Styrning av väsentliga hållbarhetsfrågor	7, 15, 21, 26, 29, 33	Styrning allmänt och styrning och förutsättningar för respektive viktigt hållbarhetsområde

136

Upplysningar, viktigaste hållbarhetsområdena

GRI	Beskrivning	Sida	Kommentar/Avsnitt
GRI 301	Material		
301-1	Total vikt eller volym av huvudsakliga produktionsmaterial	79-80	Indikatorer Cirkulär verksamhet
GRI 302	Energi		
302-1	Organisationens energiförbrukning	82-83	Indikatorer Minskad klimatpåverkan
302-3	Energiintensitet	83	Indikatorer
GRI 303	Vatten och vattenutsläpp		
303-1	Interaktion med vatten som en delad resurs	12-14	Rent vatten
303-2	Styrning av viktig påverkan från vattenutsläpp	15	Rent vatten – styrning och förutsättningar
303-4	Utsläpp till vatten	77	Indikatorer Rent vatten
GRI 305	Utsläpp till luft		
305-1	Direkta utsläpp av växthusgaser (Scope 1 GHG)	80	Indikatorer, Minskad klimatpåverkan
305-2	Indirekta utsläpp av växthusgaser från köpt energi (Scope 2 GHG)	81	Indikatorer, Minskad klimatpåverkan
305-3	Övriga indirekta utsläpp uppströms och nedströms (Scope 3 GHG)	82	Indikatorer. Redovisas endast delvis, då tillräcklig data saknas.
GRI 306	Avfall		
306-1	Uppkomst av avfall och viktig påverkan	19-20	Cirkulär verksamhet
306-2	Styrning av viktig påverkan från avfall	21	Cirkulär verksamhet – styrning och förutsättningar
306-3	Genererat avfall	81-82	Indikatorer, Cirkulär verksamhet
306-4	Återanvänt avfall	81-82	Indikatorer, Cirkulär verksamhet Redovisas endast delvis, då tillräcklig data saknas.
GRI 308	Leverantörsbedömning – miljö		
308-1	Andel leverantörer som granskats avseende miljökriterier	85 32 34	Indikatorer, Hållbara inköp Redovisas endast delvis, då tillräcklig data saknas.
GRI 403	Medarbetares hälsa och säkerhet		
403-6	Arbete för god hälsa	29	Hållbart arbetsliv

GRI	Beskrivning	Sida	Kommentar/Avsnitt
403-9	Arbetsrelaterade skador	84	Indikator Redovisas endast delvis (endast anställda)
GRI 414	Social leverantörsbedömning		
414-1	Andel leverantörer som granskats avseende sociala kriterier	85 32 34	Indikatorer, Hållbara inköp Redovisas endast delvis, då tillräcklig data saknas.
GRI 416	Kunders hälsa och säkerhet		
416-2	Antal fall med anmärkningar på dricksvatten	77	Indikatorer, Rent vatten

Hållbarhetsrapporten har godkänts för utfärdande av styrelsen.

Stockholm den 7 mars 2024

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten
Till bolagsstämman i Stockholm Vatten och Avfall AB, org.nr 556969-3111

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för räkenskapsåret 2023 på sidorna 9-36 och 77-88 för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

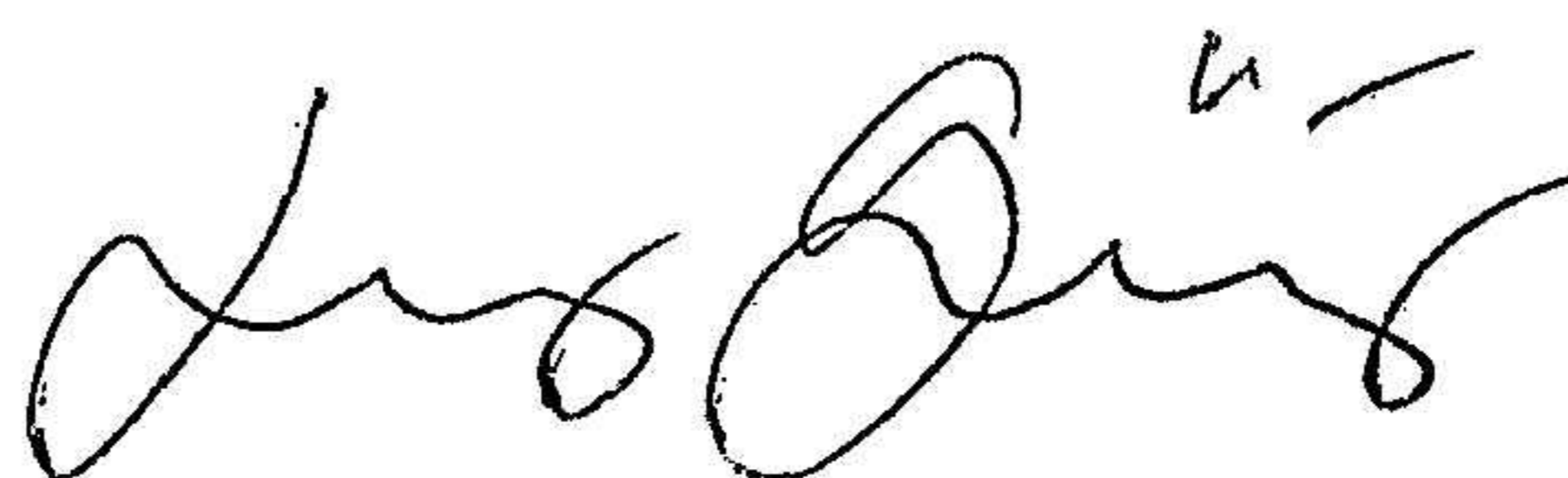
Granskningens inriktning och omfattning

Min granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 *Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten*. Detta innebär att min granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Jag anser att denna granskning ger mig tillräcklig grund för mitt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm den 15 mars 2024

Jenny Göthberg
Auktoriserad revisor

Stockholm Vatten och Avfall är en samhällsbyggare i framkant som driver och utvecklar vatten- och avfallstjänster med miljöfokus. Varje dag, året runt förser vi 1,5 miljoner stockholmare med rent och gott kranvatten, renar avloppsvatten och ser till att avfallet tas om hand. Tillsammans med invånare, företag och andra intressenter arbetar vi för att Stockholm ska bli världens mest hållbara stad.

Stockholm Vatten och Avfall

Tel 08-522 120 00

kund@svoa.se

www.svoa.se

En del av Stockholms stad

Building a better
working world

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Stockholm Vatten och Avfall AB, org.nr 556969-3111

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Stockholm Vatten och Avfall AB för år 2023. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 37-76.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets och koncernens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dessas finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Jag är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 1-36 och 77-89. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Mitt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det mitt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar jag även den kunskap jag i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om jag, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka

förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- Identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omsättningsomfång, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.

Building a better
working world

- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar jag tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Jag ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Jag är ensam ansvarig för mina uttalanden.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Stockholm Vatten och Avfall AB för 2023-01-01-2023-12-31 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Jag tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Jag är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Stockholm, den 15 mars 2024

Jenny Göthberg
Auktoriserad revisor